

**1981, 2005 VE 2018 TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMLARI'NA GÖRE
6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ
TEMA YAPISININ İNCELENMESİ**

Murat PASTUTMAZ

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Musa ÇİFCİ

Uşak

Haziran, 2019

**1981, 2005 VE 2018 TÜRKÇE GRETİM PROGRAMLARI'NA GÖRE
6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ
TEMA YAPISININ İNCELENMESİ**

Murat PASTUTMAZ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Musa ÇİFCİ**

**Uşak
Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Haziran, 2019**

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

1981, 2005 VE 2018 TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMLARI'NA GÖRE 6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ TEMA YAPISININ İNCELENMESİ

Murat PASTUTMAZ

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Haziran 2019

Danışman: Prof. Dr. Musa ÇİFCİ

Çalışmanın amacı, ilköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının 1981, 2005 ve 2018 Türkçe Programları'na göre tema yapılarının karşılaştırılması yapılarak farklılıklarının ve benzerliklerinin tespit edilerek değerlendirilmesidir. Bu araştırma, literatür taramaya ve tarananlarla ilgili durumu belirlemeye çalıştığı için araştırmada betimleme yöntemi ve tarama tekniği kullanılmıştır. Çalışmada 1981 Türkçe Öğretim Programı'na göre MEB, Yıldırım, Özyürek; 2005 Türkçe Öğretim Programı'na göre MEB, Koza ve Evren Yayınları; 2018 Türkçe Öğretim Programı'na göre de Eksen Yayınları 6. sınıf Türkçe ders kitapları ele alınmıştır. İncelenen metinler, uzman görüşleriyle belirlenen tema ölçütlerine göre ayrı ayrı analiz edilmiştir.

1981, 2005 ve 2018 Türkçe Programları'na göre hazırlanan ders kitaplarına genel olarak bakıldığında 1981 Türkçe Programı'nın ders kitaplarında, daha fazla sayıda metin, tema ve alt tema ile karşılaşmıştır. Buna rağmen 2005'e göre hazırlanan ders kitaplarında metin, tema ve alt tema sayısı azalmış, 2018'e göre hazırlanan ders kitabında ise metin, tema ve alt tema sayısında artış gözlenmiştir. 2005 ve 2018 programlarına uygun kitapların çoğunlukla dinleme metinlerinde görsel öğeler kullanılmadığı için 1981'e göre daha çok sayıda 'kısmen uygun' metin tespit edilmiştir. Ders kitapları dinleme metinlerinde, içeriği yansıtan görsellere yer verilmediği görülmektedir. 1981'e uygun ders kitaplarında daha fazla sayıda tanınmış yazara ait eser bulunmaktadır. Metin ve tema sayısının artırılması ile hedef kitlenin daha iyi hayata hazırlanacağı, okuma metinlerinde olduğu gibi dinleme metinlerinde

de iletiyi destekleyen görsellerin kullanılmasının, temanın daha iyi anlaşılmasına fırsat verebileceği düşünülmektedir. 2018 programında daha önceki programlardan farklı olarak e-posta, kılavuzlar, çizgi roman, reklam gibi türlere yer verilmesinin tür çeşitliliği bakımından faydalı olduğu düşünülmektedir. 1739 Sayılı Millî Eğitim Kanunu'nun Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri'nde "Her derece ve türdeki ders programları; bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir." denilmektedir (Resmî Gazete, 1973: 2342). Buna rağmen programlarda her şeyi güzellik ve olumlu bir bakış ve anlayış temeline yerleştiren bir tema dağılımı görülmektedir. Yaşamda hedef kitlenin karşılaşılabileceği olumsuz durumlar da düşünülerek tema ve alt temaların kapsamı genişletilmeli, ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak demokrasi, ticaret, ekonomi, kötü alışkanlıklar gibi temalara da yer verilmelidir.

Anahtar kelimeler: *Türkçe Öğretim Programları, Tema, Türkçe Ders Kitapları*

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE THEME STRUCTURE OF 6th GRADE TURKISH COURSE BOOKS ACCORDING TO 1981, 2005 AND 2018 TURKISH EDUCATION PROGRAMS

Murat PASTUTMAZ

Department of Turkish Education

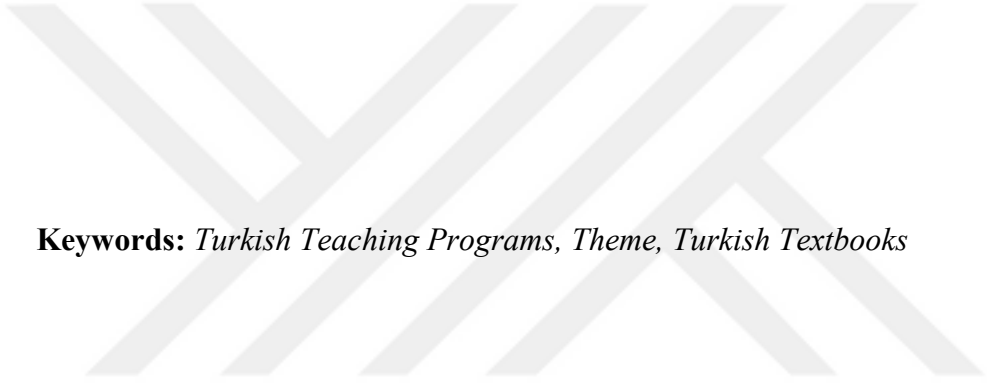
Social Sciences Institutes Uşak University, June 2019

Advisor: Prof. Dr. Musa ÇİFCİ

The aim of the study is to compare the theme structures of 6th grade Turkish textbooks according to the 1981, 2005 and 2018 Turkish programs and to determine and compare their differences and similarities. Since this study tried to search the literature and determine the situation related to the scans, the method and screening method were used in the research. According to the 1981 Turkish Teaching Program, MEB, Yıldırım, Özyürek; According to the 2005 Turkish Teaching Program MEB, Koza and Evren Publications; According to the 2018 Turkish Teaching Program, Eksen Publications 6th grade Turkish textbooks were discussed.

When the textbooks prepared according to the Turkish Programs of 1981, 2005 and 2018 were examined in general, more text, themes and sub-themes were encountered in the textbooks of the 1981 Turkish Program. However, the number of text, themes and sub-themes decreased in the textbooks prepared according to 2005 and the number of text, themes and sub-themes increased in the textbooks prepared according to 2018. Since books suitable for the 2005 and 2018 programmes were mostly not used visual elements in listening texts, a greater number of 'partially appropriate' texts were identified than in 1981. Textbooks listening texts do not include visuals that reflect the content. There are more well-known authored works in textbooks in accordance with 1981. It is thought that by increasing the number of texts and themes, the target audience will be better prepared for life and the use of visuals that support the message in listening texts as well as in reading texts may give an opportunity for a better understanding of the theme. Unlike previous programs in the 2018 program, the

inclusion of such genres as email, guides, comics, advertising is thought to be beneficial in terms of genre diversity. In the basic principles of Turkish National Education of the National Education Law No. 1739, “course programs of all degrees and types are continuously developed according to scientific and technological principles and innovations, environment and country needs.” is called (Resmî Gazete, 1973: 2342). Nevertheless, there is a distribution of themes that put everything on the basis of beauty and a positive outlook and understanding. The scope of themes and sub-themes should be expanded by considering the negative situations that the target audience may face in life, and themes such as democracy, trade, economy and bad habits should be included considering the needs.

Keywords: *Turkish Teaching Programs, Theme, Turkish Textbooks*

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Tezli Yüksek Lisans Jüri ve Enstitü Onayı

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 094009015 No'lu öğrencisi Murat PASTUTMAZ'ın "1981, 2005 ve 2018 TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMLARI'NA GÖRE 6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ TEMA YAPISININ İNCELENMESİ" adlı tezi 18/06/2019 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri	Adı Soyadı	İmza
Danışman	: Prof. Dr. Musa ÇİFCİ	
Üye	: Doç. Dr. Zekerya BATUR	
Üye	: Dr. Öğretim Üyesi M. Kürşad YANGİL	

Prof. Dr. Mehmet KARAYAMAN
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Okullarımızda Türkçe öğretiminde, ders kitaplarından faydalanılmaktadır. Ders kitaplarına ise temalar şekil vermektedir.

Temalar; Türk çocuklarına millî gurur ve ülkü aşılıyışta Türk'ün bilime, medeniyete ve insanlığa hizmetlerini belirtmedeki başarısı; millî kültürümüzü, millî birlik ve bütünlüğümüzü güçlendirmedeki başarısı; tarihimizi, yararlı gelenek ve göreneklerimizimizi sevdirmeye, Türk büyüklerinin çocukluk ve gençlik hayatlarını, başarı ve sebeplerini anlatmadaki başarısı; öğrencilerde tabiat ve çevre bilinci uyandırmadaki başarısı; dayanışma, hoşgörü ve insan ilişkilerine dikkat çekmedeki başarısı; iş ve meslek edinmeye karşı ilgi uyandırmadaki başarısı; bilim ve teknik alanlarındaki gelişmelere karşı ilgi uyandırmadaki başarısı; yaşama zevk ve sevinci duyma, hayata bağlama, güçlülere karşı göğüs germede ümit verici, geleceğe güvenle bakma duygusu bakımından başarısı; alanlarında temayüz etmiş yazarların eserlerine yer vermedeki başarısı; güzelliklere, zevk veren sanat eserlerine karşı ilgi uyandırmadaki başarısı ve olabildiğince günlük hayatla bağlantılı olma bakımından başarısı ile çok önemlidir. Buradan hareketle ders kitapları inceleme gereği duyulmuştur.

Bu çalışmada kıymetli fikirleri ve sabrı ile her zaman yanımda olan danışmanım, hocam Prof. Dr. Musa Çıfci'ye çok teşekkür ederim. Uzman görüşleri ve manevi desteğiyle çalışmaya yön veren değerli ağabeyim Doç. Dr. Zekerya Batur'a, çalışmamda birçok emeği olan ve beni yüreklendiren sevgili arkadaşım Dr. Mustafa Ulutaş'a teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatımın bütün aşamalarında maddi, manevi destekleri ile bana şefkatle kucak açan sevgili anne ve babama, zorlandığım anlarda moral veren, azimle destek olan sevgili eşim Emine'ye ve sevgili kızım Gülseren'e teşekkür ederim.

Murat PASTUTMAZ

Uşak, 2019

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı : Murat PASTUTMAZ

Doğum Yeri ve Tarihi : Uşak, 15/10/1981

Lisans Öğretimi : Afyon Kocatepe Üniversitesi, Uşak Eğitim Fakültesi,
Türkçe Öğretmenliği Bölümü

İş Deneyimi:

1. MEB - Uşak Millî Eğitim Müdürlüğü Türkçe ve Şehrimiz Ders Kitapları Komisyonu (Görevlendirme) (2017-...)
2. MEB - Bedriye ve Kadir Uysal Ortaokulu Md. Yrd. (2017-...)
3. MEB - Halit Ziya Uşaklıgil Ortaokulu Md. Yrd. (Görevlendirme) (2016-2017)
4. MEB - Ayşe Ana İmam Hatip Ortaokulu Md. Yrd. (Görevlendirme) (2016-2016)
5. MEB - Karaağaç Ortaokulu Md. Yrd. (Görevlendirme) (2015-2015)
6. MEB - Ömer Bedrettin Uşaklı Ortaokulu (2003-2017)

Yayımlar:

Ceylan, S., Duru, K., Erkek, G., Pastutmaz, M., Batur, Z. (Ed.), Ceylan, S. (Ed.) (2018). *MEB Türkçe 6 Ders Kitabı*. İstanbul: Netbil Basım ve Yayıncılık.

İletişim:

E-posta Adresi: m.pastutmaz@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

Sayfa

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ	iii
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ.....	viii
ÖZ GEÇMİŞ	ix
Kişisel Bilgiler:	ix
İş Deneyimi:.....	ix
Yayınlar:.....	ix
İletişim:.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	x
KISALTMALAR.....	xiii
TANIMLAR	xiv
1. BÖLÜM.....	1
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	1
1.1. GİRİŞ.....	1
1.2. TEZİN AMACI.....	17
1.3. PROBLEM CÜMLESİ	17
1.4. ALT PROBLEMLER	17
1.5. TEZİN ÖNEMİ.....	18
1.6. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR.....	19
2. BÖLÜM.....	20
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	20
3. BÖLÜM.....	23
YÖNTEM.....	23
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	23
3.2. ÇALIŞMA DOKÜMANI	24

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	24
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	25
3.5. SINIRLILIKLAR.....	25
4. BÖLÜM.....	26
BULGULAR VE YORUMLAR.....	26
4.1. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI	26
(MEB Yayınları - 1981 Programına Göre Hazırlanan).....	26
4.2. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI	47
(Yıldırım Yayınları - 1981 Programına Göre Hazırlanan).....	47
4.3. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI	72
(Özyürek Yayınevi - 1981 Programına Göre Hazırlanan).....	72
4.4. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI	93
(MEB Yayınları - 2005 Programına Göre Hazırlanan).....	93
4.5. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI	108
(Koza Yayınları - 2005 Programına Göre Hazırlanan).....	108
4.6. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI	122
(Evren Yayıncılık - 2005 Programına Göre Hazırlanan).....	122
4.7. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI	137
(Eksen Yayıncılık - 2018 Programına Göre Hazırlanan).....	137
TABLolar LİSTESİ VE YORUMLARI	156
1981, 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'na Göre Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarının Metin, Tema ve Alt Tema Listesi	156
Tablo 1: MEB-1981 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri.....	156
Tablo 2: Yıldırım-1981 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri.....	157
Tablo 3: Özyürek-1981 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri.....	158
Tablo 4: MEB-2005 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri.....	159

Tablo 5: Koza-2005 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri.....	160
Tablo 6: Evren-2005 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri.....	161
Tablo 7: Eksen-2018 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri.....	162
5. BÖLÜM.....	163
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	163
Birinci, İkinci ve Üçüncü Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar:.....	163
Dördüncü, Beşinci ve Altıncı Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar:.....	165
Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar:.....	166
KAYNAKÇA.....	169
ELEKTRONİK KAYNAKLAR.....	173

KISALTMALAR

- Çev. : Çeviri
EBA : Eğitim Bilişim Ağı
Ed. : Editör
MEB : Millî Eğitim Bakanlığı
s. : Sayfa
TDK : Türk Dil Kurumu
vb. : Ve benzeri
vd. : Ve diğerleri

TANIMLAR

Program: Program, Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük'te “Yapılacak bir işin bölümlerini, bölümlerin sırasını ve zamanını gösteren tasarı, yetişek” (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>) olarak tanımlanmıştır.

Tema: Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğü'nde tema: “Asıl konu, temel motif, ana konu”; Eğitim Terimleri Sözlüğü'nde ise “Bir ders programı, bir öğretim ünitesi, bir eğitim etkinliği için temel olarak benimsenen ve yinelenen düşünce ya da konu” biçiminde tanımlanmaktadır (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>)

1. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. GİRİŞ

Günümüz dünyasında eğitim alanında yaşanan gelişmeler bilim, teknoloji, sanat, edebiyat vb. alanları doğrudan etkilemektedir. Çağı yakalamak ve her alanda gelişmiş bir toplum yaratmak çabasında olan ülkeler, eğitim sistemlerini bu amaç doğrultusunda güncellemekte; eğitim programlarını yeni yaklaşım, bilgi ve becerilerle ilişkilendirmektedir.

Türkiye gelişen dünyaya ayak uydurmak, vatandaşlarını modern toplumun gereksinimlerini karşılayacak bilgi ve beceriler ile donatmak adına birçok ülkenin izlediği yolu takip etmiş, eğitim-öğretim programlarını belli dönemlerde güncellemiştir. Pilot uygulaması 2005 yılında yapılan Türkçe Dersi Öğretim Programı 1-5. sınıflar ve 6-8. sınıflar olmak üzere iki farklı düzeyde hazırlanmış ve uygulanmaya başlanmıştır. Yapılandırıcı yaklaşım temel alınarak hazırlanan Türkçe Öğretim Programları, Türkçe eğitimi ve öğretimi açısından pek çok yeniliği de beraberinde getirmiştir. Oldukça kapsamlı olan ve uygulayıcılara birçok açıdan yardımcı olacak bilgiler ve yönergeler barındıran 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (6-8. sınıflar) alana yönelik kazanımların yanında örnek uygulamalar, yöntem-teknikler, ölçme-değerlendirme gibi başlıkların ele alındığı bilinmektedir.

Türkçe eğitimi, metinler yoluyla yapılmakta; dört temel dil becerisinin geliştirilmesi ve dil bilgisinin öğretimi hedef kitlenin düzeyine uygun metin türleriyle sağlanabilmektedir. Bu bakımdan hedef kitleye okutulacak metinler, öğrenci etkinliklerine uygun olması, okuma alışkanlığı kazandırması ve okumaya teşvik etmesi vb. gibi birtakım özellikler barındırmalıdır. Türkçe Dersi 2005 Öğretim Programı'nda bu özellikler maddeler hâlinde şu şekilde sıralanmaktadır (MEB, 2006: 56).

- Metinler, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.
- Metinlerde millî, kültürel ve ahlaki değerlere, milletimizin bölünmez bütünlüğüne aykırı unsurlar yer almamalı.
- Metinlerde ayrımcılığa yol açacak bölücü, yıkıcı ve ideolojik ifadeler yer almamalıdır.
- Metinlerde öğrencilerin sosyal zihinsel psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek cinsel, karamsarlık, şiddet vb. öğeler yer almamalıdır.
- Metinde insan hak ve özgürlüğüne, demokratik değerlere aykırı öğeler yer almamalıdır.
- Metinler dersin amaçlarıyla kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.
- Metinler kitapların yanı sıra, dergi, gazete, ansiklopedi, ansiklopedik sözlük, resmi internet siteleri ile basılı materyallerin çevrim içi sunumlarından seçilebilir. Aynı kaynaktan ikiden fazla metin alınmamalıdır.
- Metinler öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyesine uygun olmalıdır.
- Metinler işlenecek süreye uygun olmalıdır.
- Metinler Türkçenin anlatım zenginliklerini ve güzelliklerini yansıtan eserlerden seçilmelidir.
- Metinler; dil, anlatım ve içerik açısından türünün güzel örneklerinden seçilmelidir.
- Şiir türündeki metinler öğrenci seviyesine uygun, şiir dilinin özelliklerini yansıtan, söz varlığını zenginleştiren, türünün güzel örneklerinden seçilmelidir.
- Metinlerde tutarlılık ve bütünlük olmalıdır.
- Dünya edebiyatından seçilen metinlerin çevirilerinde, Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanılmış olmasına özen gösterilmelidir.
- Metinler, öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.
- Metinler, öğrenciye eleştirel bir bakış açısı kazandıracak özellikte olmalıdır.
- Metinler öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik bir duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır.
- Metinler, yazar ve şairlerin yalnızca edebî yönlerini ortaya çıkarmalıdır.
- Metinler, öğrenciye okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak nitelikte olmalıdır.
- Yıl içinde dinleme metinleri de dâhil olmak üzere bir yazardan ikiden fazla metin işlenmemelidir.
- Tek yazarlı ya da birden çok yazarlı ders kitaplarında yazarlar tarafından yazılan ya da hazırlanan metin sayısı ikiyi geçmemelidir.
- Ders kitabındaki metinler, içeriğe uygun çeşitli görsel materyaller (fotoğraf, resim, afiş, grafik, karikatür, çizgi film kahramanları vb.) in yanı sıra atasözü, özdeyiş, duvar yazısı veya sloganlarla desteklenebilir.
- Ders kitaplarında temaları destekleyen serbest okuma metinlerine yer verilebilir.
- Romandan, tiyatro metninden, biyografik ve otobiyografik eserlerden alınan bölüm kendi içinde bütünlük taşımalıdır.

1981, 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'na göre hazırlanan Türkçe ders kitaplarının değerlendirilmesinde bazı ölçütlere ihtiyaç duyulmuştur. Çalışmada, literatür taraması ve alan uzmanı görüşleriyle belirlenen ders kitabı tema ölçütleri şunlardır:

1. KONU-TEMA UYGUNLUĞU:

Konu sözcüğü, Türkçe Sözlük'te "1. Konuşmada, yazıda, eserde ele alınan düşünce, olay veya durum, mevzu süje; 2. Üzerinde konuşulan şey, bahis" olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2011: 1476). Bir metnin konusu, o metnin vermek istediği mesajların, ele aldığı duygu ve düşüncelerin aktarılmasında öncelikle üzerinde durulması gereken unsurlardandır. Çünkü her metnin iletisi, ona uygun konu yoluyla en doğru ve etkili biçimde karşıya aktarılabilir. Bu bakımdan, ders kitaplarında yer alan temalar için seçilecek metnin konusu, ilgili temanın kazanım ve iletilerini en iyi şekilde yansıtacak özellikte olmalıdır.

Tema

Ders kitapları için belirlenen temalarla çocuk edebiyatının oldukça yakın bir ilişkisi bulunmaktadır. Eserlerdeki ana fikir; tema yoluyla, çocuk edebiyatı amaçlarından biri olan eğiticiğin gerçekleşmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Çocuğa evrensel ahlaki doğruları kazandırmak, onun toplum içinde saygın ve başarılı bir yere sahip olması için kişilik ve kimliğini geliştirmek ders kitaplarındaki temaların yüklendiği önemli görevlerdendir. Konu seçimi, çocukların ruh dünyaları dikkate alındığında büyük önem taşımaktadır. Bu bakımdan ders kitaplarına alınacak metinlerde çocukları belli düşünce ve bakış açıları doğrultusunda yönlendirebilecek konuların seçilmemesine özen gösterilmelidir (Yalçın ve Aytaş, 2008). Bir eserde sürekli olarak vurgulanmak istenen düşünceye tema denir. Konu ise yazarın edebiyat eserini oluştururken bir düşünce, olay veya durumlar üzerinden oluşturduğu iskelettir, bu kavramlar üzerinden yola çıkarak bir eser oluşturabilir. Eser, çocukların yabancı olmadığı, onların dünyasından seçilmiş konulardan olmalıdır (Ciravoğlu, 2000). Tema, konuya göre daha tümel, konu ise tikeldir. Tema, bir eserde ileri sürülen sosyal, siyasal, sanatsal, estetiksel, dinsel ve felsefi yönlerden özgül bir sorun, hayatın içinde yer alan yanıtlanması gereken bir sorudur (Demirel, 2010). Literatürde genellikle konu

anlamında tema kelimesi kullanılırken ana fikir kelimesi ise ana duygu, ana tema, tema gibi kelimelerle ifade edilmekle birlikte duygu yoğunluğu olan yazılı ve sözlü eserlerde anlatılmak istenen temel duygu ve düşünceye denir. Fakat tema, ana duygu ve ana fikir anlamında kullanılırsa da yanlış değildir (Seven, 2010).

Ders kitaplarındaki temalar çocukta kafa karışıklığına ve yanlış anlaşılmalara sebep olmamalı, kararsızlığa düşürmemelidir. Bu dönemdeki çocuklar somut işlemler döneminde oldukları için temalar, onların anlayacağı düzeyde açık ve anlaşılır olmalı, gerçekle örtüşmelidir (Uludağ, 2010). Çocuklara yeni duygu ve düşünceler kazandıran temalar, aynı zamanda onları eğlendirip dinlendirmelidir (Yalçın ve Aytaş, 2008). Çocuğun anlama ve kavrama düzeyine uygunluk, ders kitaplarındaki temalarda öncelikle dikkat edilmesi gereken husustur. Bu noktada temalar, çocuklara insan, tabiat, aile, ulus, yurt sevgilerini aşılmalı iyilik, doğruluk, dürüstlük, yardımseverlik, kahramanlık gibi erdemleri kazandırmalıdır (Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007). Teması belli olmayan bir eser, çocuklarda yanlış anlaşılmalara ve farklı yorumlarda bulunmalara neden olur. Bu sebeple iyi bir çocuk kitabında yazarın, kazandırmak ve vurgulamak istediği temayı, ana fikri anlaşılır düzeyde belirtmesi gerekir. Çocuk kitaplarında yer verilmesi uygun olan temalar şunlardır: Aile ve değerlerine, inançlarına bağlılık; kardeş, anne-baba ve arkadaş sevgisi; başkalarına karşı nazik, dürüst ve saygılı davranmak; girişimci, atılımcı ve yaratıcı olmak; başta evcil hayvanlar olmak üzere canlı varlıkların korunmasına, beslenmesine ve bakımına ilgi göstermek (Oğuzkan, 1998). Öğrencinin seviyesine uygun olması gereken tema, öğrencinin ilgisini çekmeli onun kişisel hayatı ve dünyasıyla bağlantılı olmalıdır. Metinler ise buldukları tema ile örtüşmelidir (Yaylı, 2010).

Konu

Çocuklar için hazırlanan yayınlarda konu seçimi çok önemlidir. Çocukların dünyasında, evrensel nitelik taşıyan özelliklerin yanında ulusal kültür değerlerinin, içinde yaşadıkları toplumun gelenek ve göreneklerini, ahlaki kurallarını göz önünde bulundurması gerekir (Oğuzkan, 1987). Üzerine bir söz söylenen, yazı yazılan bir durum veya düşünce ürününe konu denir. Konu, tema, dil ve anlatım seçimi ustalığı gerektirir çünkü verilmek istenen ana tema, konu ile bağdaşmazsa çocuk, okuma ve anlama zorluğu çeker (Kaplan, 2000). Edebî bir metinde ne anlatılıyor? sorusunun

cevabı konudur. Konu, roman, hikâye, oyun, resim ya da filmde canlandırılan somut olaydır, eserde yer alan kişilerin karşılıklı etkileşimleridir. Bir diğer deyişle konu, bir roman ya da bir resimde doğrudan doğruya algıladığımız dış aksiyondur (Demirel, 2010).

Çocuk edebiyatında ele alınan konu, çocuğun metni anlamlandırmasıyla birlikte kitapla ilişkisini kuran ögedir. Konu, çocuğun ilgi, ihtiyaçları ve beklentisiyle bağdaştığı ölçüde önem kazanır. Yazar metni hazırlamadan önce kendisine soracağı “Hangi konu hakkında yazacağım?” ve “ Eserimde neyin üzerinde duracağım?” sorularına cevap verdiği yerde metnin başlangıç noktasını belirlemeli ve çocuğa özgü hayatın kurgulanmasına yön göstermelidir (Sever, 2010). Çocukların yaş seviyelerine uygun olarak seçilmesi gereken konular (Yalçın ve Aytaş, 2008) aynı zamanda çocuğun günlük yaşamıyla da bağlantılı olmalıdır (Aytaş, 2008).

Eğlence ve güldürü konularına da yer verilmesi gereken çocuk kitaplarında yer alan konular, onları dinlendirirken eğlendirmeli, kabul gören birtakım beceri ve alışkanlıklar edinmelerine fırsat vermeli aynı zamanda da eğitmelidir (Şirin, 1998). Çocukların güven duygusunu artırırken sağlam ve geçerli inançlar yerleştirmeli, ulusal kültür ve değerlere, demokratik yaşayış biçimlerine saygı duymasını sağlamalıdır (Sever, 1995).

“Çocuk maceradan, kahramanlıklardan, olağanüstü olaylardan, masallardan, denizcilik ve hayvancılık gibi konulardan hoşlanır” diye düşünmek yeterli değildir. Çocuğun ilgisini çeken bu konuları bilimsel düşünceler doğrultusunda işlemekle birlikte ulaşılmaması istenen dönemin özelliklerine de uygun olmak durumundadır (Yeşildağ, 2000).

Her türlü konu, olay, insan ilişkisi ve benzerinin işlenebildiği çocuk kitaplarında önemli olan bunların serimlenişidir. Geleneksel anlatı biçimlerinden farklı, çocukları olabildiğince düşünmeye sevk ederek yaratıcı problem çözümlerine yönlendirip hayal gücünü hep canlı tutmalıdır (Kale, 2000). Çocuklar için hazırlanan ders kitaplarında konular evrensel nitelikli değerler taşımanın yanında millî kültür ve ahlak kurallarını, toplumun bir parçası olan gelenek ve görenekleri de içermelidir. Konular, merak duygusunu ortaya çıkarmalı, ilgi ve dikkatlerini çekmelidir;

eğlendirmeli, dinlendirmeli, çocukların dünyasına ayrı bir renk katmalıdır (Güre, 2007). Kitaplarda yer alan konular çocukların kavrayış kabiliyetleri göz önünde bulundurularak ilgi ve istekleri doğrultusunda onların yaşam tecrübelerine hitap etmelidir. Sade, anlaşılır ve gerçekçi bir plan dahilinde çocuğun düşüncesine aykırı olmayacak, duygusal yönlerine zarar vermeyecek şekilde eğlendirici ve güldürücü konulara yer verilmelidir. Olumlu duygu ve davranışları kazandırıcı, geliştirici ve pekiştirici bir nitelik taşıması gereken konular, hoşgörülü olmayı, paylaşmayı ve ön yargılardan uzak olmanın gerekliliğine yer vermelidir. Hangi konu ele alınırsa alınsın mutlaka ülke çocuklarının yaşadıkları kültürel değerlere, gelenek ve göreneklere özen gösterilmelidir (Ataseven ve İnandı, 2000).

Şiir ve masal dışında, iyi bir çocuk kitabında ele alınan konular gerçeği yansıtmalıdır. Karşılıklı sevgi, saygı, yardımlaşma, paylaşma, doğruluk, dürüstlük, kahramanlık, iyilik, güzellik, hoşgörü gibi duyguları verebilmelidir. Çocuklar için hazırlanan kitaplarda ele alınan konular dönemin ve hayatın gerçekleriyle ilişkili olmakla birlikte çocuğun sosyalleşmesine katkı sağlamalı, ona toplumla bir bütün olduğu ve ondan ayrı tutulamayacağı düşüncesini vermelidir (Sever, 2000).

Çocuklar için öykü ve roman üreten yazarlara seçecekleri konu noktasında çok iş düşmektedir. Çocuklara bir şeyler öğretmek isterken doğallıktan uzaklaşıp yapay konular dahilinde oluşturulan yapay kahramanlar yaratmamalıdır. Konular yaşamın içinden olmalıdır (İzgu, 2000). Çocuk kitapları yazarları eserlerinde yer alan konularda çocukları olumsuz olarak etkileyecek durumların olup olmadığını düşünmelidirler. İçinde çocukları duygusal açıdan sömüren olumsuz duygu ve düşünce barındıran konulara kitaplarında yer vermemelidirler (Aral ve Gürsoy 2000).

Konu-Tema İlişkisi

Temanın çocuklar ya da yetişkinler için hazırlanmış eserlerin konusunu oluşturan düşünce, olay ve durum unsurları ile güçlü bir bağlantısı vardır. Ancak tema zihinde biçimlendirildikten sonra herhangi bir eserin konusu üzerine ayrıntılı bir şekilde çalışma yapılabilir. Dolayısıyla birtakım olay ve hayat durumlarını kapsayan konuların tema ile ilişkisini koruyarak gelişmesi şarttır. Tema ve konu arasındaki

ilişkisi zayıf veya belirsiz olan eserlerden ne sanat açısından ne de eğitsel açıdan kolayca yararlanılması düşünülemez (Oğuzkan, 1987).

Çocuğun yaş ve gelişim düzeyine uygun olan her his, anlayabileceği her olay, onlar için hazırlanan eserlere konu edilebilir. Konunun, öğretilmek istenen ana fikirle bağlantılı olması gerekir. Konunun ayrıntılarıyla düşünülebilmesi için öncelikle zihinde bir temanın tasarlanmış olması gerekir. Çocukların sanat, eğitim açılarından fayda sağlayabilmek için ana fikir ile konu arasında güçlü bir ilişki olmalı, belirsiz ve zayıf olmamalıdır (Sınar-Çılgin, 2007). Mutlaka bir tema içermesi gereken konular, gerçek, hayal, komik, ciddi ya da tüm bunların karışımı olabilir. Burada önemli olan çocuk dünyasını yansıtan duygu ve düşüncelerin olmasıdır (Gönen, 2000). Ders kitaplarında konu ve tema arasındaki ilişki okuyucusunun ilgi, istek, beğeni ve okuma eğilimleriyle uyumlu olarak sağlanmalıdır (Yalçın ve Aytaş 2008). Aynı ilişki çocuk kitaplarında da güçlendirilmelidir (Sever,1995).

Konu-Tema Uygunluğu Ölçütü: Türkçe ders kitaplarına alınacak metinlerin konusunun ilgili temayla uyumlu olması gerekmektedir. Metinde ele alınan konu ile tema arasında güçlü bir ilişki bulunmalı; iletinin anlaşılmasını güçleştirecek, belirsiz ya da zayıf ifadeler yer verilmemelidir. Ders kitapları için belirlenen temalara bağlı olarak konular, hedef kitlenin ilgi, istek ve beğenilerine hitap etmelidir.

2. TEMA-YAZAR UYGUNLUĞU:

Yazılan her eserin okuyucusuna mutlaka bir iletisi vardır. Yazar, duygu ve düşüncelerini kendine özgü tarzıyla yansıtır. İletinin okuyucuya eksiksiz ve doğru anlatılması gerekir. Çocuk edebiyatının asıl amaçlarından olan eğiticilik, işlenen temaya bağlıdır. Bu sebeple metin için seçilecek olan tema, çocuğun kişilik ve kimlik gelişimini destekleyici özellikler içermeli ve aynı zamanda ona evrensel ahlaki değerler de kazandırmalıdır. Çocuğun toplum içindeki saygınlığını artırarak başarılı bir yere sahip olmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır. Yazar bununla birlikte çocukların ruh dünyasını olumsuz etkileyecek konulardan uzak durmalı, onları kişisel düşünce ve bakış açıları doğrultusunda yönlendirmelidir (Seven, 2010). Bir eser ele alınmadan önce yazarın, çocuklar üzerinde geliştirmek istediği görüş ve düşünceleri,

onlara kazandırmak istediği davranış ve alışkanlıkları bilmesi gerekmektedir (Sınarcılgın, 2007).

Çocuk kitabının en iyisi, sadece eğiticilik yönüyle ortaya çıkan kitap değil, çocuğun dilinden anlayabilen, ruhunun derinliklerine inebilen, onların dünyasına yabancı olmayan kitaptır (Kurt, 2000). Kitaplarda ele alınacak konular, çocukların gelişim ve yaş düzeyleri göz önünde bulundurularak ilgi, istekleri doğrultusunda olumlu ve yararlı etki bırakacak şekilde sunulmalıdır. Çağın değişen koşullarını, gelişen teknolojiyi takip ederek toplumun değer yargıları doğrultusunda eserler kaleme alınmalıdır. Yazarlar, çocuklar için kaleme aldıkları eserlerde işlenen konuların çocuk üzerinde etkisini iyi düşünmeli, onlar üzerinde olumsuz etki yaratmamalıdır. Olumsuz duygu ve düşünce barındıran eserlerin, çocukları duygusal açıdan sömürdüğü unutulmamalı ve bu durum göz önünde bulundurularak yazılmalıdır (Aral ve Gürsoy, 2000).

Çocuklar için hazırlanan kitaplarda evrenselliğin sürekli olarak korunduğu ve dikkate alındığı eserler kaleme alınmalıdır. Günümüzde anlamını ve değerini yitiren birçok eser güncelleştirilerek geliştirilmeli ve yeniden yorumlanmalıdır. Çocuk kitapları her isteyen kaleme alabileceği türden kitaplar değildir. Her şeyden önce çocukların gelişim dönemlerini iyi bilen ve bu dönemlerde çocukların genel ilgi ve beklentilerinin ne olduğunu iyi analiz eden, onların nelerden hoşlandıklarını bilen yazarlar olması gerekmektedir. Yazar, onları her yönden geliştirecek ve sağlam bir kişilik oluşturmalarına yardımcı olacak konuları ilginç bir şekilde süslemelidir, çocuğun dikkatini çekerek ve severek okumasını, okuduklarını da uygulamasını sağlamalıdır (Ataseven ve İnandı, 2000).

Çocuk edebiyatı üzerine eser veren yazarlar, çocuğun hem sosyal hem zihni gelişimine katkı sağlamak adına öncelikle çocuk eğitimi için yapılan çalışmaları bilmeli ve bu çalışmaların ürünü olan klasik kaynaklar hakkında da bilgili olmalıdır (Önal, 2000). Çocuklara seslenen bir yazarın onların gelişim özelliklerini ve ruh dünyalarını çok iyi tanıması gerekmektedir. Çocukların hoşlandıkları şeyleri iyi bilmesi gereken yazar, ayrıca kazandırmak istediği davranışı; açık, anlaşılır, sade ve doğal bir ifade şekliyle ortaya koymak durumundadır (Ataseven ve İnandı, 2000). Yazarın, eserini hazırlamadan önce hitap ettiği kişilerin yaş, bilgi ve zekâ düzeylerine dikkat etmesi gerekmektedir. İçinde bulunduğu toplumun gelenek ve göreneklerini,

ahlaki kurallarını göz önünde bulundurmakla birlikte çocuğun ruhi ve fiziki gelişimini bilerek yazılar kaleme alması yazarın başarısıyla doğru orantılıdır. Yazarın anlatmak ve kazandırmak istediği ileti, her masal, öykü, roman, şiir ve piyeste işlenirken kesinlikle açık ve net olmalıdır. Bu sebeple yazar ele aldığı konuyla çocukta hangi tavrı geliştirmek ve yerleştirmek istediğini çok iyi bilmelidir. Konusu zayıf, iletisi belirsiz ve karmaşık eserler, çocuklarda yanlış anlaşılmalara ve olumsuz yorumlara yol açar (Kaplan, 2000).

Bir yazar Türkçeyi doğru kullanma sorumluluğu taşıyarak eserini kaleme almalı, ana dilini en güzel ve doğru biçimde eserine yansıtabilmelidir (Derya, 2000). Türkçemizin zengin anlatım gücünü en iyi şekilde kullanarak çocukların ilgi ve dikkatlerini çekecek konuları iyi seçmeli, onların kendisini geliştirme ve gerçekleştirmesini sağlayacak yaşam durumlarını eserleri ile yansıtabilmelidir. Çocuğa okuma isteği vererek duyarlı bir yaklaşım sergilemesi gereken yazarın, çocuğun hayal dünyasını zenginleştirerek ona düşünce ve hayal gücünü kullanarak yeni yaşantılar kurgulayabileceği ipuçları sunması gerekmektedir. Çocuklara hitap edecek olan yazar, eskiden beri var olan kalıpsal düşüncenin öğretilmesinden uzak durmakla birlikte çocuğun yeni bir kişilik oluşturmasının önünde engel teşkil eden dogmalar ve ahlak bilgisi ile çocuğu eğitmeyi düşünmemelidir (Sever, 2000).

Ülkemizde her yıl yayımlanan çocuk edebiyatı kitaplarının en az üçte biri çeviri eserdir. Bu bakımdan çeviri, göz ardı edilecek yahut çalakalem yapılacak bir iş değildir. Dolayısıyla yabancı dildeki çocuk kitaplarının dilimize aktarımında, çocuklara “Dünya Çocukluk Cumhuriyeti”nin kapılarını açarken sorumlu ve bilinçli davranmalı telif bir eser yazıyormuşçasına özenli olmalıyız. Çeviri çalışmalarında seçilecek kelimelere dikkat edilmeli, bunlar doğru bir Türkçe ve düzgün bir anlatımla çocuklarımıza aktarılmalıdır (Ural, 2000). Bu noktada metin kaleme alan yazarların belirli özelliklere sahip olması gerekmektedir. Yazarın alanında uzman ve iyi bir dil becerisine sahip olması onu iyi bir çocuk edebiyatı yazarı yapamayabilir (Aytaş, Yalçın, 2008).

Yazarın konuya hâkimiyeti esas olmalıdır. Metni oluştururken araştırıp incelemeli, deneyimlerinden faydalanmalıdır. Metnin seçilen konuyu yansıtması ve çocuklar üzerinde öğretici bir etki oluşturması için öncesinde iyi bir hazırlığın yapılmış

olması gerekir. Çocuklara ve çocuksuluğa yabancı, onların dilinden anlamayan birinin iyi metinler ortaya koyması oldukça zordur. Yazar, çocukların dünyasını iyi bilmeli, olaya onların gözünden bakabilmelidir. Hitap ettiği kesimin çevresel şartlarını iyi bilmeli ve bunların gelişimleri üzerindeki etkisini iyi düşünmelidir. Yazarın, çevreyi iyi gözlemlemesi, daha iyi metinler ortaya koymasına yardımcı olur. Çocuk kitapları arasından yer alacak olan metinler bu alandan uzman kişilerce, psikolog, ilahiyatçı, sosyolog ve eğitimciler tarafından ayrı ayrı incelenmelidir (Bozdağ, 2000).

Yazarı sınırlaması gereken önemli nokta, hitap ettiği çocukların bilincinin taze ve henüz ekilmemiş bir tarla gibi olduğu düşüncesiyle tarlaya düşecek her bir tohumun ileride derinlere inerek filizlenecek ve boy verecek olması gerçeğidir. Yetişkin insanda belli bir etkisi olmayan olay ve sözler çocuğun bilincinde denize atılmış bir taş gibi sonsuza kadar yer edecek bir etkiye sahip olabilir. Erken yaşlarda çocuğun dünyasında bulunmayan olumsuz duygu ve düşünceler zihnine yerleşirse, onun gelecekte doğru ve art niyetsiz düşünmesini imkânsızlaştıracaktır (Karas, 2000).

Tema-Yazar Uygunluğu Ölçütü: Türkçe ders kitaplarına alınacak metinlerin yazarları, ilgili tema ve konuda yetkin kişiler olmalıdır. Eserlerinde, kitapta ele alınan iletiyi iyi bir biçimde yansıtan, çocuğun dünyasına uygun konular işleyen yazarlar olmalıdır. Bununla birlikte ilgili türde eserler vermiş, edebî geçmişi olan yazarlardan metin seçilmesine özen gösterilmelidir. Örneğin Millî Mücadele ve Atatürk teması için seçilecek metinlerin yazarları, dönemi iyi bilen hatta mümkünse ilgili döneme şahitlik etmiş kişiler olmalıdır.

3. TEMA-TÜR UYGUNLUĞU:

Metin türü, metnin anlamlandırılmasında oldukça etkilidir (İşeri, 2010). Öğrencide gerçekleşmesi beklenen kazanımların, metnin türüyle yakından ilgisi vardır. Edebiyattaki tür bilgisi metinler aracılığıyla doğru bir şekilde verilir. Ders kitaplarında yer alacak metinler örneklendirilirken her dönemden örneklere yer verilmesi gerekmektedir (Okur, 2010). Çocuklara yönelik metinlerin Türkçenin dil, anlatım zenginliklerini içeren ve güzelliklerini yansıtan, içerik açısından da türünün güzel örneklerinden seçilmesi gerekir. Tiyatro metni, roman, otobiyografik ve

biyografik eserlerden alınan bölümler kendi içinde bir bütünlük taşımalıdır. Şiir türündeki metinler hitap ettiği öğrencinin düzeyine uygun olan, onun söz varlığını geliştiren ve şiir dilinin özelliklerini içeren metinlerden seçilmelidir (MEB, 2006).

Çocuğun yaşı ilerledikçe dolaysız olarak neden-sonuç ilgisi kurdurulmalı neden, niçin, nasıl sorularına dikkat çekilmelidir. Bu duruma en uygun türler ise doğrudan soru soran bilmeceler; insanların ulaştığı başarılarla ilgili hikâye-romanlar, bilim dünyasına katılan keşifler; soyut bir düşünceyi somutlaştırarak, kişileştirerek sunan ve aynı zamanda bir hisse sunan fabllardır. Çocuğun zihnini canlı ve kıvrak tutan mizah hikâyeleri ve fıkralar, "eskiden böyle zannederlermiş", "sanki öyle olurmuş gibi" inanmazlıklarla karşılayarak çocuğu eleştirme aşamasına çıkaran efsaneler de bu ileri yaşların yararlanacağı türlerdendir. Dilin anlaşılır ve çocuk dünyasına uygun olması gerekli olduğu çocuk edebiyatı ürünlerinde, söz gelimi bir çocuk şiirini ritimsiz olarak düşünmek imkânsızdır. Ritimli tekerlemeler çocuğu günlük ilişkilerden uzaklaştırarak masalın gerçek dışı havasına hazırlamak için vazgeçilmez öğelerdendir (Yeşildağ, 2000).

Çocuk kitaplarında yer alan mizahi unsurlar, fıkralar, onları okurken keyifli bir hâl alınmasını sağlayacaktır. Mizahın olmadığı, bilgilendirmenin ve öğretimin ön planda tutulduğu eserlerde çocukların sıkıldığı ve mutsuz olduğu görülmektedir (Kale, 2000). Bilgiyi daha çok ders kitaplarından öğrenen çocuklar, okuma zevkini şiir, roman, masal, öykü gibi sanatsal türden yapıtlarla kazanırlar. Gezi ve inceleme kitaplarını okuyarak doğayı, farklı ülke ve toplumların kendilerine has yaşantılarını tanırlar. Masal, şiir, bilmece, fabl, destan, efsane, türkü, öykü, roman, biyografi, gezi, anı, dramatizasyon ve piyes gibi sanatsal türden eserler, yetişkinleri etkilediği kadar çocukları da sarar (Kaplan, 2000). En büyük eğitim konuşulan tüm kelimeleri, deyimlerimizi, atasözlerimizi, bilmecelerimizi, saymacalarımızı, kısa halk hikâyelerini, masallarımızı kısacası dilimizin zenginliğini çocuklarımıza aktarmaktır (Derya, 2000).

Tema-Tür Uygunluğu Ölçütü: Ders kitaplarında ele alınan tema, iletilerin en iyi ve etkili şekilde verilebileceği türlerle işlenmelidir. Bu bakımdan temayı yansıtacak uygun metin türlerinin seçimine özen gösterilmelidir. Örneğin öyküleyici bir metin ile daha açık ve anlaşılır biçimde verilebilecek bir iletinin bilgilendirici bir metinle işlenmesi yoluna başvurulmamalıdır.

4. METİN-HAYATILIK İLİŞKİSİ:

"Çocuklar ne kadar yeni öğrenen varlıklar olsalar da yaşamlarında somut olarak yaşayamayacakları ya da karşılıkları olmayan konuları kitaplarda görmeleri onlar için bir şey ifade etmez" (Dilidüzgün, 2003: 53 Aktaran: Sınar-Çılgın, 2007: 80). Dolayısıyla kitaplarda seçilen konular çocukların kendi yaşamlarıyla ilgili olmalıdır (Sınar-Çılgın, 2007). Metinler hitap ettiği çocukların seviyesine, yaş düzeyine ve ilgi alanlarına uygun olmalı onların kişisel gelişimlerine katkıda bulunurken eleştirel bir bakış açısı ve estetik bir duyarlılık kazandırmalıdır (MEB, 2006).

"Çocukların okuyacağı kitaplar daha çok yaşanmış ya da yaşanabilir özellikleri taşımalıdır" (Güleryüz, 2006: 195). Onların kişisel hayatlarıyla ilişkili, gerçekle örtüşen ve ilgi alanlarını kapsayan konuların olması gerekir (Sever, 1995). Bu doğrultuda temanın öğrencinin yaşantısıyla bağlantısı olması gerekmektedir (Yaylı, 2010).

Ders kitaplarında yer alması gereken gerçekçi tutum, çocuğa yaşadığımız dünyayı tozpembe göstermek demek değildir. Ancak bunun tam tersi bir şekilde de aksettirilmemeli çocuk umutsuzluğa ve çıkmaza sürüklenmemelidir (Ciravoğlu, 2000). Çocuğa belli bir hayat görüşü sunacak gerçek hayatın bazı anları basitleştirilerek değerlendirilmeli, onu senteze çekmelidir. Bunun için de en elverişli konu alanı çocuğun yakın çevresini oluşturan ailesi, arkadaşları, evcil hayvanları, oyuncaklarıdır. Çocuğun tanıdığı, bildiği, ürkmediği ayrıca sanatsal yaratım olarak yeniden karşılaştığı yakınlarıdır. Çocuğu kendi gerçekliği içerisinde düşlerden uyandırıp umut beşiğinden kaldırmak zorundayız. Onu, yeryüzündeki ve ülkesindeki düzenden toplumsal konumundan soyutlayamayız (Yeşildağ, 2000).

Çocuk kitaplarında hayat bir bütün olarak yansıtılmalıdır. Bazen gereken durumlarda denge unsuru olarak çocuğun olumsuz konular üzerinde de durması sağlanmalıdır. Kitapta, şiddet olarak algılanacak bir davranış ya da kötü bir karakter de olabilir. Fakat bu durum eserde çocuğun anlayacağı şekilde ve eleştirel bakış açısı kazandırır nitelikte olmalı, böylece konu zararlı olmaktan çıkarılmalıdır. Hayatın üzücü ve anlaşılması zor konuları, bazı çıkış yolları ve olumlu izahlarla birlikte eserlerde yer verilerek çocukta hayata olumlu bir bakış açısı sağlanmalıdır. Dolayısıyla

kitaplar hayatı sadece iyi ve olumlu yönleriyle değil aynı zamanda çocuğun hayatta karşılaşabileceği olumsuzluklara da yer vermelidir (Önal, 2000).

Metin-Hayatilik İlişkisi Ölçütü: Ders kitaplarında yer alan bilhassa “Erdemler, Birey ve Toplum, İletişim, Kişisel Gelişim ve Duygular” gibi temalar için seçilecek metinlerin hayatla iç içe olmasına özen gösterilmelidir. Metinler, hayatilik ilkesine bağlı olarak çocukların günlük hayatta karşılaşabilecekleri konuları, olumlu-olumsuz tüm yönleriyle ele almalıdır.

5. METİN-GÖRSEL İLİŞKİSİ:

Resimli kitaplar çocukların daha çabuk ilgisini çeker, okumaya karşı isteği artırırken anlama noktasında da kolaylık sağlar. Bu durum çocuk kitaplarının en önemli özelliğidir. Anlatılan konuların resimlerle desteklenmiş olması sıkıcılığı önlerken aynı zamanda sanat zevki aşılır. Çocuğa estetik bakış açısıyla sanatsal teknik becerilerini geliştirmesinde yardımcı olur. Çocukların zihinlerinde canlandıramadığı soyut fikir ve kavramlar resimle somutlaştırılır ve metni anlamayı kolaylaştırır. Yazarak anlatması güç olan duygu ve düşünceler, doğada gerçekleşen bir olay, değişik varlıkların farklı ayrıntıları resim yardımıyla çocuğun anlayacağı düzeyde aktarılır. Ders kitaplarındaki bu resimlerin renkli olduğu durumlarda ise gerçeğe daha yakın olmasından dolayı etkileyici ve aynı zamanda ilgi çekici olmaktadır (Kaplan, 2000). Görsel iletiler çocuğun yaşam karşısında etkin bir rol üstlenmesine ve bağımsız bir kişilik geliştirmesine yardımcı olmalıdır (Sever, 2000).

Yapılan araştırmalara göre görme duyusunun öğrenme üzerinde %83 oranında etkili olduğu söylenmektedir. Bu doğrultuda ders kitaplarında bulunan sözel metinlerde yer alan soyut düşüncelerin öğrencilerin kavramasını kolaylaştırmak adına görsel öğelerle somutlaştırarak metinde verilmek istenen kazanımın daha iyi anlaşılması sağlanmaktadır (İşeri, 2010). Konuyla ilgili yapılan çalışmalar ders kitaplarındaki görsel öğelerin yararlarını şu şekilde ortaya koymaktadır:

1. Ders kitaplarındaki resim, fotoğraf ve illüstrasyonlar iletilmek istenen mesajın algılanmasında oldukça etkili olmaktadır.
2. Resim, fotoğraf, şekil, şema, grafik ve harita, okuyucunun dikkatini çekmekte ve bilginin belleklerinde kalıcı olmasına yardımcı olmaktadır.

3. Başarılı illüstrasyonlar, etkili öğrenmeyi sağladığı gibi, kültür ve beğeni düzeyini de yükseltmeye yardımcı olmaktadır.
4. Resimli ders kitaplarıyla öğretim yönteminin diğerlerinden daha fazla verim alındığı bilinmektedir.
5. Sözel metinle görsel metin uyumlu olduğunda öğrenme kolaylaşmaktadır.
6. Çocuklar yetişkinlere oranla daha renkli bir dünyada yaşadıklarından küçük sınıfların ders kitaplarındaki görsel öğeler sözel öğelerden fazlaca yer almalıdır. Bu durum öğrencilerin kitaba karşı ilgilerini artırmakta ve öğrenmelerini kolaylaştırmaktadır.
7. Ders kitaplarına alınacak metinlerin özenle seçilmesi, özenle de görselleştirilmesi ve estetik değerler içermesi gerekmektedir. Bu durum, çocuğun estetik duyarlılığına ve sanat anlayışına katkıda bulunmaktadır.
8. Resimlerde kullanılan renklerin açık, net, renkli, estetik, seviyeye uygun, konu ile bağlantılı ve anlaşılır olması gerekmektedir. Ders kitabında doğru renklerin kullanılmasıyla öğrencinin dikkatinin çekilmesi arasındaki güçlü ilişkinin varlığı göz önünde bulundurulmalıdır." (Tosunoğlu, Arslan ve Karakuş, 2001; Çalık, 2001 Aktaran: İşeri, 2010: 84).

Çocuklar için hazırlanan ders kitaplarındaki metinlerin en önemli özelliklerinden biri görsel öğelerdir. Uzman kişiler tarafından hazırlanması gereken bu öğeler çocukların anlayacağı düzeyde sade, açık, anlaşılır ve seviyelerine uygun olmalıdır (Gürel vd., 2007). Ders kitabındaki metinde yer alan görsel öğeler ele alınan konuyla uyumlu olmalı ve gözü yormamalıdır (Güleryüz, 2006). İçeriğe uygun şekilde kullanılan materyallerle (fotoğraf, resim, afiş, grafik, karikatür, çizgi film kahramanları vb.) birlikte atasözü, özdeyiş, duvar yazısı veya sloganlar da kullanılarak görsel öğeler desteklenebilir (MEB, 2006). "6. 7. 8. sınıflarda metni açıklayıcı resimler konulabilir" (Kıbrıs, 2000: 27). "Resimler metinlerin resim dili ile yorumlanmalı ve çocuğun seviyesine uygun olmalı ve ressamın da en az yazar kadar kültürlü ve çok iyi bir yorumcu olması gerekmektedir" (Erkmen, 1996: 41 Aktaran: Güleryüz, 2006).

Çocuklar için hazırlanmış kitaplardaki görsel öğelerin taşıdıkları sanatsal değerden ziyade çocukta uyandıracığı ilgi ve merak duygusu daha önemlidir. Onların yaratıcı düşüncelerine ve her baktıklarında farklı yorumlar yapmasında etkili olması daha fazla önem taşımaktadır (Kale, 2010). Bir öykü yazarı için metin dili ne kadar önemliyse çizer için de resimlerin şiirselliği, ahengi, izleyicide uyandırdığı duygular o kadar önemlidir. Bu noktada çizer, öykünün çocukta bıraktığı izlenimi yakalayıp onun

hayal gücünü genişletip daha fazla boyut ve renk katabilirse bu önemli görevi yerine getirmiş olur (Turan, 2000).

Bir kitapta dil, anlatım, içerik, eğitsel anlatım ne kadar önemliyse görsel ve estetik de o kadar önemlidir. Görseller, metnin içeriğinde çocuğa verilmek istenen duygu ve düşünceleri pekiştirirken onların estetik zevkini ve eğitimini geliştirmelidir. Kitaplardaki metinlerde, çocuklara kazandırılmak istenen duygu ve düşünceler resimlerle pekiştirilmek istense de çizilen resimlerin özensizliği, çirkinliği ve yanlış basılması gibi durumlar konuyu asıl amacından saptırmakta, çocukta tam tersi duygular uyandırmaya sebep olmaktadır. Bu doğrultuda kitaplardaki resimlemeler ilköğretim çağındaki çocukların yaş düzeylerini de göz önünde bulundurarak onların yaratıcı gücünü desteklemelidir. Resimler çocukların hem duygularına hem de düşüncelerine yönelik olmalı onlara yeni bilgi ve değerlendirmeler verirken yeni yaşantılar da sunmalıdır. Çocuğun zihninin gelişmesinde ve değişmesinde etkili olan sanatsal kaygıyla yapılmış resimler bir şiir gibi gözlerinin önünden akmalı renkleri ve formlarıyla amacına hizmet etmelidir. Şiirin insanların duygulara hitap ettiği gibi bu özellikleri taşıyan bir resim de çocukların duygularla beslenen yaratıcılığını da harekete geçirmelidir (Özünel, 2000).

Resim, estetik bir haz alma aracı olabilir ancak günümüzde insanın bilgilenmesi ve düşünmesinde bir araçtır ve bu yönüyle sanat eğitimine katkı sağlar. Kitapta bulunan resimler, kendine has biçim ve biçemleriyle çocuğu yakalar ve onu heyecanlandırırken aynı zamanda düşüncelerini harekete geçirip yeni sorular üretmesine yardımcı olur (İlhan, 2000). Kitaplarda kullanılan resimler açık, anlaşılır ve gerçekçi olmalıdır. Çocuğun ilgisini çeken ve hoşlanacağı türden iyi resimler seçilmelidir. Konuyla ilgisi olmalı ve çocuğun konuyu daha iyi kavrayabilmesinde yardımcı olmalıdır. Aşırı çizgi ve ayrıntıdan uzak çocuğun günlük yaşamından kesitler sunmalıdır (Güneş, 2010).

Metin-Görsel İlişkisi Ölçütü: Ders kitaplarına alınan metinler, hedef kitleye uygun görsellerle desteklenmelidir. Görsellerin taşıyacakları özellikler, sınıf seviyesine göre farklılık gösterebilir. Görsellerin gerçeğe yakınlığı, sayfada kapladığı alan ve metinle ilişkisi hedef kitlenin sınıf düzeylerine uygun bir biçimde düzenlenmelidir. Görseller, metnin içeriğini yansıtmalı ya da içeriğe ilişkin ipuçları barındırmalıdır. Ayrıca metnin

ilgili bölümüyle aynı sayfada yer almasına özen gösterilmeli, öğrencinin geri dönüşler yaparak metnin bağlamından kopmasına yol açmamalıdır. Öğrencilerin canlandırma, ilişkilendirme ve kurguyu takip edebilmeleri açısından dinleme metinlerinde de görsellerin kullanılması önem arz etmektedir.

6. TEMA-ALT TEMA UYGUNLUĞU:

“İyi bir çocuk kitabı, çocukta aileye, ulusa, insana, doğaya ve yaşama karşı sevgi bağı oluşturur. Karşılıklı sevgi, saygı, yardımlaşma, doğruluk, dürüstlük, kahramanlık, iyilik, güzellik, hoşgörü duygusu aşılır” (Kaplan, 2000: 557). Çocuklar için hazırlanmış kitaplardaki konular, kazandırılmak istenen olumlu duygu ve davranışları geliştirici yönde pekiştirmelidir. Bu metinler onlarda yaşama, aileye, doğaya ve ulusa olan sevgiyi kazandırırken aynı zamanda hoşgörülü olmayı ve paylaşmayı öğretmelidir. Önyargı gibi olumsuz duygu ve davranışlardan uzak durulması gerektiğinin de üzerinde durmalıdır (Ataseven ve İnandı, 2000).

Ders kitaplarında metinlerdeki ana temaya uygun alt temalar yer almalıdır (Yaylı, 2010). Bu alt temalar çocuklara insan, devlet, millet, aile sevgisi aşılarken tarih bilinci ve kahramanlık duygusu oluşturmamalıdır. Başka ulus ve milletlere karşı bir kin duygusu ve düşmanlık oluşturmamalıdır. Toplumsal ilişkilerin önemini kavratırken çevreye karşı duyarlı olmayı ve arkadaşlık duygusunu öğretmelidir. Bu doğrultuda sosyal ilişkilerde birlikte çalışma ve paylaşım noktasında bilinçlendirici olmalıdır (Ciravoğlu, 2000).

Tema-Alt Tema Uygunluğu Ölçütü: Türkçe ders kitaplarında ele alınan alt temalar, temalarla uyumlu olmalıdır. Temada işlenen iletinin tam tersi bir durum ortaya konmamalı, alt tema verilmek istenen mesajı destekler nitelikte olmalıdır. Temayla ilgisiz ve ilişkisiz konular, iletinin anlaşılmasını güçleştirip karışıklığa yol açabileceğinden, alt temaların belirlenmesinde bilhassa Türkçe Öğretim Programı’nda ifade edilen temalara ilişkin konu önerileri dikkate alınmalıdır.

1.2. TEZİN AMACI

1981, 2005 ve 2018 Türkçe Programları'na göre hazırlanan ilköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının -belirlenen ölçütler açısından- tema yapılarının karşılaştırılması, farklılıklarının ve benzerliklerinin tespit edilmesi ile değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Türkçe ders kitaplarının içeriğinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi çalışmalarına katkı sağlaması, tema ve program geliştirme çalışmalarına yardımcı olması ve Türkçe dersi kazanımlarının hedef kitleye etkili biçimde aktarılabilmesi hedeflenmiştir. Elde edilen verilerden hareketle, tema yapılarındaki farklılıklar ve benzerlikler tespit edilerek birtakım yorum ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

1.3. PROBLEM CÜMLESİ

- 1981, 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'na göre hazırlanmış 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının tema yapıları nasıldır?

1.4. ALT PROBLEMLER

- 1981 Türkçe Öğretim Programı'na göre MEB Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir?
- 1981 Türkçe Öğretim Programı'na göre Yıldırım Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir?
- 1981 Türkçe Öğretim Programı'na göre Özyürek Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir?
- 2005 Türkçe Öğretim Programı'na göre MEB Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir?
- 2005 Türkçe Öğretim Programı'na göre Koza Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir?
- 2005 Türkçe Öğretim Programı'na göre Evren Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir?
- 2018 Türkçe Öğretim Programı'na göre Eksen Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir?

1.5. TEZİN ÖNEMİ

1981, 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'na göre hazırlanmış ilköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarının tema yapılarının belirli ölçütler açısından incelenmesi ile Türkçe ders kitaplarının içeriğinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi çalışmalarına katkı sağlaması, tema ve program geliştirme çalışmalarına yardımcı olması ve Türkçe dersi kazanımlarının hedef kitleye etkili biçimde aktarılabilmesi amaçlanmıştır. Bu açıdan önem arz etmektedir.

Dil, insanın kendini ifade etmesini diğer insanlar ile iletişim kurmasını sağlayan en etkili araçtır. Ana dili, başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir. Türkçe dersi ana dili öğretimi esasına dayanmaktadır. Bireyden ana dilini doğru, bilinçli ve etkili kullanması beklenmektedir.

Eğitim programları hazırlanırken ülkenin ve o dönemin durumu, beklentileri, yaşanan değişimler de dikkate alınmaktadır. Bu bakımdan, hazırlanan eğitim programlarının toplumun ve çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olmaları gerekmektedir.

Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze kadar sürece bakıldığında, eğitim programlarında zaman zaman değişikliklerin yapıldığı görülmektedir. Bu değişiklikler, mevcut programa ilaveler yapılmasıyla ya da mevcut programın dışında yeniden yapılandırmalar oluşturulmasıyla gerçekleştirilmektedir. Türkçe programlarında da aynı şekilde dönem dönem değişikliklere gidilmiştir.

1981 Türkçe Öğretim Programı'nın davranışsal yaklaşımına karşılık 2005 Türkçe Programı'nda yapılandırmacı, 2018 Türkçe Programı'nda da tematik yaklaşım karşımıza çıkmaktadır. İlk kez 2005 programında, tema merkezli öğretim benimsenmiştir. 2018 programında da bu yöntem devam ettirilmiştir. Kitaplardaki metinler, belli temalar altında verilmiş ve aynı temayı içeren metinlerin peş peşe işlenmesi kararlaştırılmıştır. 1981 programına yönelik hazırlanan kitaplarda ise böyle bir uygulama bulunmamaktaydı.

Tema, ders kitaplarına alınacak metinlerin ana konusunu ifade etmektedir. Tema merkezli dil eğitiminde öğretmen ve öğrenciler belli bir konu veya metin üzerinde çalışmaktansa birkaç konuyu veya metni içinde barındıran bir tema çerçevesinde çalışırlar. Temalar, toplumun en çok ihtiyaç duyduğu konuları barındırmalıdır. Bu bakımdan ders kitaplarının çok titiz tematik yapılanmaya sahip olması gerekir.

1.6. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Bu çalışma, 1981, 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'ndan 6. sınıfa yönelik olarak hazırlanan 7 yayınevini (MEB, Yıldırım, Özyürek, MEB, Koza, Evren, Eksen) Türkçe ders kitaplarıyla sınırlıdır. Ders kitaplarındaki metinlerin tema, alt tema ve konuları tespit edilmiştir. MEB, Koza ve Evren Yayınevleri dinleme metinleri ders kitaplarında yer almadığı için öğretmen kılavuz kitaplarından incelenmiştir. Eksen Yayınları tarafından hazırlanan ders kitabının dinleme metinleri ise EBA üzerinden incelenmiştir.

Bu çalışma 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin, tema yapısı bakımından incelenmesi ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada kullanılan ders kitaplarındaki metinlerin incelenmesi, MEB'in 2005 ve 2018 Türkçe Programları'nda yer alan serbest ve zorunlu temalar ile sınırlı tutulmuştur.

2. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Türkçe öğretim programları ve ders kitapları üzerine yapılan bazı çalışmalar şunlardır:

Altunkeser ve Coşkun (2017), yaptıkları çalışmada 2009 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2015 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programını vizyon, yaklaşım, içerik, amaçlar, ölçme ve değerlendirme açısından karşılaştırmışlardır. Araştırmacılar, 2015 Türkçe dersi öğretim programında okuma-yazma sürecinde harf gruplarının farklı gruplandırıldığını; bazı harflerin yazım şekillerinde ve özelliklerinde değişikliğe gidildiğini tespit edilmiştir. Ayrıca kazanımlarında da değişiklik olduğunu belirlemişlerdir.

Bağcı-Ayrancı ve Mutlu (2017) 2006, 2015 ve 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programlarını ders özelliği açısından çeşitli yönlerden inceledikleri çalışmalarında her bir programı ayrı ayrı ele almışlardır. Yaptıkları incelemeler neticesinde ilgili programların belirlenen ölçütler açısından olumlu ve olumsuz yönlerini ifade etmişler ve birtakım önerilerde bulunmuşlardır.

Özbay, M. ve Çeçen, M. A. (2012) “Türkçe Ders Kitaplarında (6-8. Sınıflar) Yer Alan Metinlerin Tür ve Tema Açısından İncelenmesi” adıyla yaptıkları çalışmada incelenen kitapların tür ve tema çeşitliliği bakımından zengin olduğunu belirlemişlerdir. Bazı kitaplarda programda yer almayan didaktik metin, düşünce yazısı, bildirme yazısı gibi ana türlere ve manzum hikâye gibi iki türün özelliklerini taşıyan türlere yer verildiğini ifade etmişlerdir.

Üründü (2011) “6-8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Tema ve Metin Türü Yönünden İncelenmesi” adlı çalışmasında Türkçe ders kitaplarını tema dağılımları, tema-alt tema uygunluğu, tema tasarımları, disiplinlerarasılık, alternatif çoklu zekâ etkinlikleri ve metin türlerinin doğru belirlenmesi bakımından incelemiştir. Çalışma sonunda programların tema ve alt tema tekrarına düştükleri, temaya uygun olmayan

metinlerin kullanıldığı, kitapların disiplinlerarası ilişkilendirme yapmada eksiklerinin bulunduğu, görsel-işitsel yayınlar açısından sorunlu olduğu, metin türü ayırımında gerekli hassasiyetin gösterilmediği ve bazı metinlerin türün iyi örneklerinden olmadığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Kızılkuş (2009), çalışmasında ilköğretim 7. sınıf hikâye türü öğretiminin 1981 ve 2005 Türkçe Programlarına göre gerek görsellik gerekse muhteva bakımından karşılaştırmalı bir değerlendirmesini yapmıştır.

Eyüp (2008), “İlköğretim İkinci Kademe 1981 ile 2005 Türkçe Programlarının Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi” adlı çalışmasında öncelikle Cumhuriyet’ten günümüze Türkçe öğretimi hakkında bilgi vermiştir. Bu dönem içerisinde hazırlanan Türkçe programlarının düzenli bir şekilde gelişme göstermediğini ifade etmiştir. Fakat programların bir öncekine yeni konular ve davranışlar eklenerek hazırlandığı tespit edilmiştir. 2005 programı ise diğer programlardan bağımsız olarak hazırlanmıştır.

Çavuş-Stebler (2007), “Cumhuriyet’ten Günümüze İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması” adını verdiği çalışmasında toplum ihtiyaçları değiştikçe eğitimden de beklenenlerin değiştiğine ve bu nedenle program geliştirme çalışmalarına hiçbir zaman son verilmemesi ve hiçbir programın yeterli ve mükemmel görülmemesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Girgin (2003) “Cumhuriyetten Günümüze Ortaokul ve İlköğretim 2. Kademe Türkçe Dersi Genel ve Özel Amaçlarıyla Müfredat Programlarının Gelişimi” adlı çalışmasında, 1981 ve öncesinde hazırlanan Türkçe programlarının, Türkçe eğitim ve öğretim faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesine cevap veremedikleri, ilgili kurum ve kişilerin görüşleri alınarak çağdaş program geliştirme ve tekniklerine uygun sağlıklı bir ana dil öğretimine cevap verecek yeni bir Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Programı hazırlanması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Karaca (2003), “İlköğretim 8. Sınıflarda Okutulmakta olan Türkçe Ders Kitaplarının Türkçe Dersi Genel Amaçları ile Müfredat Programlarına Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmada Türkçe ders kitaplarının Türkçe dersi programında belirlenen hedefleri gerçekleştirecek şekilde hazırlandığı; bununla birlikte kitapların

renklendirilmesi, konularının sıralanışı, anlatış tarzı ve örneklendirilmesi, ayrıca gerek metin altı gerekse ölçme ve değerlendirme sorularının ifade biçimi, düzeyi ve tipi yönüyle daha da geliştirilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Güler (2001), “İlköğretim 2. Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında Türkçe ders kitaplarının, eğitim-öğretim sürecindeki etkinlikleri destekleyici, kolaylaştırıcı, geliştirici, pekiştirici gibi içeriksel örüntüden uzak olduğunu ortaya koymuştur.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırma evreni, araştırmada kullanılan bilgi toplama aracı ve elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemi ve tarama modeli kullanılmıştır. Bilgi toplama yöntemi olarak doküman analizi yapılmıştır. Çalışma betimsel niteliktedir. Metinlerdeki temaların belirlenmesini sayısallaştırmada basit nicel yöntem uygulamalarına başvurulmuştur. Nitel araştırmayı, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya koymasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 39).

“Nitel araştırmalar, kişilerin kanaatleri, tecrübeleri, algıları ve duyguları gibi öznel verilerle meşgul olur. Bir sosyal olayı, doğal ortamı ve doğal oluşumu içerisinde tasvir eder.” (Saruhan ve Özdemirci, 2011: 236). Temalardaki metinler olduğu gibi alınarak incelenmiştir. İncelenen metinlerin konusu, teması ve alt teması belirlenmiştir. Temalar, tema ölçütlerine göre değerlendirilmiştir. Ders kitaplarındaki metinlerde ele alınan temalar, tarama modeli ile incelenmiştir. “Tarama modelleri geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır.” (Karasar, 2009: 77).

“Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 217). “Betimsel çözümlenmede amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir

biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce dizgisel ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 224).

Bu çalışmada 1981, 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'na göre hazırlanan 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki temaların yapıları karşılaştırılarak değerlendirilmeleri yapılmıştır.

3.2. ÇALIŞMA DOKÜMANI

Çalışmanın dokümanını Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilerek farklı yıllarda okullarda okutulan 6. sınıf Türkçe ders kitapları oluşturmaktadır. Bunlar: 1981 Türkçe Programı'na göre hazırlanan MEB Yayınları, Yıldırım Yayınları ve Özyürek Yayınları; 2005 Türkçe Programı'na göre hazırlanan MEB Yayınları, Koza Yayınları, Evren Yayınları ve 2018 Türkçe Programı'na göre hazırlanan Eksen Yayınları'na ait 6. sınıf Türkçe ders kitaplarıdır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışmada içerik analizi ve nitel veri toplama teknikleri kullanılmıştır. İçerik analizi, “Yazılı belgelerde ya da diğer iletişim ortamlarında yer alan bilgileri ve sembolleri yani içeriği inceleme tekniğidir.” (Neuman, 2013: 67).

Konuyla ilgili doğrudan ya da dolaylı olarak ilgisi bulunan tezlere Yüksek Öğretim Kurulu'nun elektronik tez tarama arşivi aracılığıyla ulaşılmıştır. 1981 Türkçe Programı'nda temalar belirtilmediği için 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'nda yer alan ders kitaplarında kullanımı zorunlu ve serbest bırakılan temalara göre 7 adet Türkçe ders kitabının okuma ve dinleme metinleri incelenmiştir. Ders kitaplarındaki metinler; Sevgi, Atatürk, Millî Kültür, Toplum Hayatı, Okuma Kültürü, İletişim, Hak ve Özgürlükler, Kişisel Gelişim, Bilim ve Teknoloji, Alışkanlıklar, Zaman ve Mekân, Duygular, Doğa ve Evren, Güzel Sanatlar, Kavramlar ve Çağrışımlar, Erdemler, Çocuk Dünyası, Birey ve Toplum, Millî Mücadele ve

Atatürk, Sağlık ve Spor, Sanat ve Vatandaşlık temalarının işlenmesi bakımından incelenmiştir. Araştırma verileri belirlenen Türkçe ders kitaplarından tarama tekniğiyle elde edilmiştir. 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin tema taramasından sonra temalarının tasnifi ve gruplandırılması yapılmıştır. Ders kitaplarının metinleri, temalar bakımından incelenirken alt temaları ve konuları da uzman görüşleri alınarak belirlenmiştir.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmada elde edilen veriler, ders kitaplarının hazırlandığı 1981, 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'na göre tema yapıları bakımından analiz edilmiştir. Ders kitabı metinlerini incelemek için literatür taranmış, uzman görüşleri de alınarak gerekli inceleme ölçütleri şekillendirilmiş ve ders kitapları bu ölçütlere göre incelenmiştir. İçeriklerin uygun olup olmadığına, geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için alan uzmanı üç akademisyenin ve sahada görevli olan, alan uzmanı üç öğretmenin uzman görüşleri alınarak karar verilmiştir.

Araştırmacının tespit ettiği temalar ve ölçüt uygunluğu “ders kitapları tema inceleme ve tema ölçütleri” başlığı altında tabloda belirtilmiştir. Alt problem konusu olan “1981, 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'na göre tema ve alt temalar nelerdir?” ise ders kitabı metinlerinin ayrı ayrı tabloda yorumlanmasıyla çözümlenmiştir. Betimsel türde analiz yapılmış olup kısmen yüzeyseldir.

3.5. SINIRLILIKLAR

Çalışma, 1981, 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'na göre hazırlanan, MEB tarafından okutulan, kolay ulaşılabilen ve farklı yayınevlerine ait 7 adet Türkçe ders kitabının okuma ve dinleme metinleriyle sınırlandırılmıştır. 1981 ve 2005 programına göre üçer kitap çalışmaya konu edilmiştir. Çalışmaya başlanılan tarihte (2011), ilköğretimin ikinci kademesi 6. sınıftan başladığı için 6. sınıflara ait Türkçe ders kitapları seçilmiştir. Araştırmacı 2018 programına uygun ve 6. sınıflara yönelik hazırlanan iki Türkçe ders kitabından biri olan MEB Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı yazar kadrosunda görev aldığı için diğer ders kitabı Eksen Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı incelenmiştir.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde tespit edilen konu, tema ve alt temalarla birlikte metinlerin tema ölçütlerine uygunluğu yer almaktadır. Problem cümlesi ile alt problemlere yanıtlar bulunmaya çalışılmıştır. Ders kitabı metinlerini incelemek için literatür taranmış, uzman görüşleri de alınarak gerekli inceleme ölçütleri şekillendirilmiş ve ders kitapları bu ölçütlere göre incelenmiştir. İçeriklerin uygun olup olmadığına, geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için alan uzmanı üç akademisyenin ve sahada görevli olan, alan uzmanı üç öğretmenin uzman görüşleri alınarak karar verilmiştir.

4.1. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI (MEB Yayınları - 1981 Programına Göre Hazırlanan)

TEMA İNCELEME

1. Metin : Hiroşimalar Olmasın

Konusu: Yapılan savaşılara bir son verilip huzur ve barış içinde yaşanması gerektiği anlatılıyor. Yazar 1945 yılında Hiroşima'da gerçekleşen yüz bin insanın öldüğü felaketin ve bunun türevlerinin bir daha yinelenmemesini vurguluyor.

Ana teması : Hak ve Özgürlük

Alt tema (lar): İnsan Hakları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü denemedir. Gazeteci yazar Oktay Akbal'ın etkileyici bir yazısıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

2. Metin : Atatürk Okulu

Konusu: Öğrencilerin her gün okulda, dersliklerinde, hiç görmemelerine rağmen Atatürk'e karşı duydukları sevgi ve saygının yansımalarını şiir şeklinde anlatmıştır.

Ana teması : Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Eğitimci şair Ahmet Altümsek tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

3. Metin: İşitmek ve Dinlemek

Konusu: Dinlemenin gerekliliği konusunda yazarın görüş ve düşünceleri anlatılmaktadır. İnsanlarla olan iletişimimizde dinlemenin önemi örneklerle ortaya koyulmuştur. Yazar, karşımızdakini anlamak ve ilişkileri geliştirmek için önce doğru dinlemeyi öğrenmemiz gerektiği konusundaki düşüncelerini aktarmıştır.

Ana teması : İletişim

Alt tema (lar): İnsanlarla İletişim

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun

Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü denemedir. İletişim psikolojisi uzmanı Doğan Cüceloğlu tarafından yazılmış etkili bir yazıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

4. Metin: Çocukluk

Konusu: Şair, çocukluğunun umursamaz, rahat, güzel günlerini anımsayıp, o günlere duyduğu özlemi anlatıyor. Çocukluğun özgürlüğünü, doğanın tadını çıkarmayı ve birçok güzel anları şiirsel dille ortaya koymuştur.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Özlem, Mutluluk

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Ünlü şair Cahit Sıtkı Tarancı tarafından yazılmış etkileyici bir şiirdir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

5. Metin: Atatürk'te Okuma Tutkusu

Konusu: Atatürk'ün okuma tutkusunu anlatıyor. Atatürk'ün ileri düşünceliğinin, askeri dehasının ve daha pek çok özelliğinin arkasında çocukluktan gelen okuma tutkusunun olduğu vurgulanmış ve bu konuyla ilgili Atatürk'ün hayatından örnekler verilmiştir.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk ve Okuma sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Bu metin komisyon tarafından yazılmıştır. Metin, komisyon yerine Atatürk'ü yakından tanıyan ve o dönemi yaşamış bir yazar tarafından yazılabilir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

6. Metin: Yazar Olmak

Konusu: Yazarın ilkokula giderken yaşadığı yazarlık tecrübesi ve okul müdürüne yazdığı yazısının kalabalık bir salonda okunması anlatılmaktadır.

Ana teması: İletişim

Alt tema (lar): İletişim Becerileri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Gazeteci yazar Oktay Akbal tarafından yazılmış bir anıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

7. Metin: Onuncu Yıl Marşı

Konusu: Cumhuriyetin onuncu yılının kutlama sevinci anlatılıyor. Atatürk önderliğinde Türk'ün yenilmezliği, gücü, ona durmanın yakışmadığını ve daima ilerde olması gerektiğini vurgulayan bir marştır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Vatan ve Millet Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiiirdir. Türk edebiyatının ünlü şairleri Faruk Nafiz Çamlıbel ve Behçet Kemal Çağlar tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

8. Metin: Huzur Ülkesi

Konusu: Yazar, Gümüşlük'e yaptığı bir geziyi, orada gördüklerini ve kendisinde uyandırdığı duygu ve düşünceleri anlatmıştır. Gümüşlük'ün herkesin hayalinde olan huzur ülkesini tam olarak karşıladığını vurgular ve buranın güzelliğini ayrıntılarıyla anlatır.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Çevremiz, Şehirler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun

Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Gazeteci yazar Ayhan Atakol tarafından yazılmış bir gezi yazısıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

9. Metin: Atatürk'ün Yaşamı

Konusu: Atatürk'ün biyografisi anlatılmaktadır. Eğitim hayatı, Selanik ve kendisinin içinde bulunduğu durumla birlikte hayatında önemli noktalar ele alınmıştır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Hayatı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü biyografidir. Bu metin Meydan Larousse Ansiklopedisi'nden alınmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

10. Metin: Uzun İnce Bir Yoldayım

Konusu: Âşık Veysel, insanın dünyaya geldikten sonra sürekli bir çaba içinde olduğunu ve sonuna kadar didindiğini anlatıyor.

Ana teması: Millî Kültür

Alt tema (lar): Halk Şairleri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun

Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Halk şairi Aşık Veysel tarafından yazılmış etkili bir şiirdir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

11. Metin: Küfeci

Konusu: Küfeyle pazardan evlere yük taşıyan bir çocuğun yaşadığı bir olay anlatılmaktadır. Pazardan aldığı eşyaları küfeci bir çocuğa taşıttıran kadının, küçük çocuğun bu yaştaki azmi ve dürüstlüğü karşısındaki şaşkınlığı anlatılmaktadır.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Sorumluluk, Dürüstlük

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu metin eğitimci yazar Talip Apaydın tarafından yazılmış bir hikâyedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

12. Metin: Yılkı Atı

Konusu: İşe yaramaz, yaşlı diye yıldıya bırakılan bir atın yaşam mücadelesi anlatılıyor. Doru Kısrak'ı yeniden yakalamak isteyen İbrahim ile oğlunun çabaları ve atın kaçıışı anlatılmıştır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Canlılar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü romandır. Yazar Abbas Sayar'ın "Yılkı Atı" adlı romanından alınmış etkili bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

13. Metin: Vatan

Konusu: Vatan sevgisi anlatılmaktadır. Yurdun her bir köşesinden örnekler verilerek hepsiyle birlikte bir vatan olduğumuzun vurgusu yapılmıştır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Vatan Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Şair Nurettin Özdemir tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

14. Metin: Temizlik

Konusu: Çevremizin temizliği ve korunması anlatılmaktadır. Yazar başından geçen olayla birlikte çevremizdeki insanları büyük bir aile olarak çevremizi de evimiz

olarak düşünerek hareket etmemizin temizlik konusunda daha etkili olacağını anlatmıştır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Çevrenin Korunması

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Millî Eğitim eski Bakanlarından Hasan Ali Yücel tarafından kaleme alınmış bir fıkradır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

15. Metin: Ormanın Bekçileri

Konusu: “Kara Oduncu” ile orman bekçisinin mücadelesi anlatılıyor. Ormanın bir oduncunun keyfi yüzünden yok olmaması gerektiğini düşünen köylünün birlik olup oduncuya karşı durmaları konu edilmiştir.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Çevrenin Korunması

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Günümüz oyun yazarlarından Ülker Köksal tarafından kaleme alınmış bir tiyatro

eseridir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

16. Metin: Karagöz ile Hacivat

Konusu: Hacivat ile Karagöz'ün değişik konular üzerinde karşılıklı konuşmaları anlatılmaktadır. Geleneksel Karagöz oyunlarında olduğu gibi birbirlerini yanlış anlamalarıyla gelişen sohbet konu edilmiştir.

Ana teması: Millî Kültür

Alt tema (lar): Seyirlik Oyunlar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü tiyatrodur. Aydın Su tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

17. Metin: Yol Üstü

Konusu: Yazarın Malatya-Doğanşehir arasında yaptığı yolculuğu anlatılıyor. Yolculuk sırasında gördüğü doğal manzarayı tasvir etmiş ve başından geçenleri konu edinmiştir.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Şehirler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun

Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Yazar Ziya Ünsel tarafından kaleme alınmış bir gezi yazısıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

18. Metin: Yüksek Evde Oturanların Türküsü

Konusu: Çarpık bir kentleşme nedeniyle insanların yeşil bir çevreden ve dostluklardan uzaklaşması anlatılmaktadır. Toprağa bağlı olan insanların yüksek binalarda balkonlarla topraktan ve insanlardan nasıl uzak kaldıklarını anlatmaktadır.

Ana teması: Toplum Hayatı

Alt tema (lar): Birey ve Toplum, Dostluk

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Bu metin şair Gülten Akın tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

19. Metin: Yazısız Mektup

Konusu: Düğüne gidebilmek için mektup yöntemini bulan Nasrettin Hoca'nın düğün sahibiyle konuşmaları anlatılmaktadır. Düğün sahibinin yemeğinden yemek için içeriye girmeye çalışan hocanın başından geçenler konu edilir.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Mizah

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu metin ünlü şair Orhan Veli Kanık tarafından kaleme alınmış mizahi bir fıkradır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

20. Metin: Bayrağımızın Altında

Konusu: Bağımsızlığın ve bayrak sevgisinin ulusumuz için önemi anlatılmaktadır. Savaştan defalarca kaçıp bayrağımızın olduğu yere -vatana- ulaşmaya çalışan Hatice Nine'nin hikâyesi anlatılmaktadır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Vatan ve Bayrak Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu metin ünlü yazar Halide Edip Adıvar tarafından kaleme alınmış etkileyici bir hikâyedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

21. Metin: Uçun Kuşlar

Konusu: Şairin, doğduğu büyüdüğü yerlere duyduğu özlemi ve ayrı kalmasının üzüntüsü anlatılmaktadır. Memleketine dair manzaralar aklına gelip oraya duyduğu

özlemi kuşlara seslenerek dile getirmiştir.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Özlem, Üzüntü

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Bu metin yazar Rıza Tevfik Bölükbaşı tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

22. Metin: Dostluk

Konusu: Dostluğun önemi anlatılmaktadır. Dostunuza karşı yapılan karşılıksız iyilikler ve dostluğun gerektirdikleri üzerinde durulmuş, iyi biri olduğumuz takdirde iyi insanlarla karşılaşacağımız, dostsuz kalmayacağımız vurgulanmıştır.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Dostluk

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu metin eğitimci yazar Suna Tanaltay tarafından yazılmış bir söyleşidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

23. Metin: Perili El

Konusu: Gül Kız ve ona yardımcı olan periler anlatılmaktadır. El üstünde büyüyen bir kızın evlendikten sonra yapması gereken işleri bilmemesine karşılık ona yardım eden periler konu edilmiştir.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Kendini Tanıma, Sorumluluk

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu metin yazar Eflatun Cem Güney tarafından yazılmış bir masaldır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

24. Metin: Zeynep'e Mektup

Konusu: Yazarın bir yarışmaya katılabilmek için kardeşine yazdığı mektup anlatılmaktadır. Kardeşiyle sürekli mektuplaşan çocuğun, duyduğu bir yarışma üzerine bu mektupları roman hâline getirme projesini mektup üzerinden kardeşine anlatması konu edilmiştir.

Ana teması: İletişim

Alt tema (lar): İletişim Becerileri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun

Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun
-------------------------	-------

Ünlü yazar Aziz Nesin tarafından yazılmış bir mektuptur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

25. Metin: Atatürk Kurtuluş Savaşında

Konusu: Kurtuluş Savaşı anlatılmaktadır. Yazar, Atatürk önderliğinde bu milletin başını yere eğmeyeceğini her alanda başarısını ve zenginliklerini konu etmiştir.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Vatan ve Millet Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Bu metin ünlü şair Cahit Külebi tarafından kaleme alınmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

26. Metin: Kitapların Kanatları

Konusu: Kitap okumanın faydaları anlatılmaktadır. Kuşlar gibi uçmak istediğini her şeyi görmek istediğini söyleyen bir kıza, annesinin bunu, uçmadan, kitap okuyarak ve hayal gücünü kullanarak yapabileceğini anlatması konu edilmiştir.

Ana teması: Okuma Kültürü

Alt tema (lar): Kitaplar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun

Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu metin tiyatrocu Ali Poyrazoğlu tarafından yazılmış bir tiyatrodur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

27. Metin: Atatürk ve Sanat

Konusu: Atatürk'ün sanat ve sanatçı hakkındaki görüş ve düşünceleri anlatılmaktadır. Sanata ve sanatçıya verdiği değerle birlikte bu yönde açtığı kurum ve kuruluşlardan bahsedilmekte ve güzel sanatlara verdiği önem vurgulanmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk ve Sanat

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Bu metin komisyon tarafından yazılmıştır. Metin, komisyon yerine Atatürk'ü yakından tanıyan ve o dönemi yaşamış bir yazar tarafından yazılabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

28. Metin: Atla Eşek

Konusu: Yardımlaşmanın önemi anlatılmaktadır. Yükle dolu bir eşeğin yüksüz attan yardım istemesi ve atın ona bencilce davranıp kızması ve yardım etmemesi anlatılmaktadır.

Ana teması: Toplum Hayatı

Alt tema (lar): Yardımlaşma, Dayanışma

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü fabldır. Bu metin ünlü yazar La Fontaine tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

29. Metin: Kitaba Hürmet

Konusu: Kitapların ve okumanın önemi anlatılmaktadır. Kitabın önemi vurgulanmış onda bulunabilecek şeyler anlatılmıştır. Kitaptaki karakterlerin yaşamına, hüznüne, sevincine tanık olmakla birlikte kendimizden bir şeyler bulabileceğimiz de vurgulanmıştır.

Ana teması: Okuma Kültürü

Alt tema (lar): Okuma Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu metin ünlü yazar Nurullah Ataç tarafından yazılmış etkili bir denemedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

30. Metin: Sevgi

Konusu: Sevginin önemi anlatılmaktadır. Sevginin pek çok şeyi çözebileceğini düşünen yazar, insanları ayırım yapmadan sevmemiz gerektiğini ve sevginin gücünün çok büyük olduğunu anlatmaktadır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): İnsan Sevgisi, Aile Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü denemedir. Bu metin Dr. Erdal Atabek tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

31. Metin: Konuşma ve Hoşgörü

Konusu: Konuşma ve hoşgörünün önemi anlatılmaktadır. Yazar, insanlarla iletişimimizde, insanları önce dinledikten sonra peşin yargıya kapılmadan olaya objektif bakıp hoşgörüyle cevap verdiğimizde, ilişkilerimizin kuvvetleneceği görüşünü konu almıştır.

Ana teması: İletişim

Alt tema (lar): İnsanlarla İletişim

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun

Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun
-------------------------	-------

Metnin türü denemedir. Bu metin Saint de Laurent tarafından yazılmıştır Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

32. Metin: Atatürk'te İnsan ve Millet Sevgisi

Konusu: Atatürk'ün insan ve millet sevgisi anlatılmaktadır. Yazar, Atatürk'ün yola çıktığında milletin gücünden, soyluluğundan başka hiçbir maddi gücünün olmadığını vurgulamış ve Türk milletine, geçmişiyile övünmekle birlikte yarınları görmek için sürekli çalışması gerektiğini söylemiştir.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk ve Sevgi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Bu metin İlbeyi Laçın tarafından yazılmıştır. Böyle bir metni Atatürk'ü yakından tanıyan ya da o dönemde yaşamış bir yazarın yazması daha etkili olabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

33. Metin: Yeni Gelen Güne Türkü

Konusu: Yaşama ve çalışma gücüyle gelen mutluluk anlatılmaktadır. Yazar güne başlarken nelere karşı sorumluluk taşıdığımızı bilip ona göre işe başlamamız gerektiğini vurgulamıştır.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Mutluluk, Umut

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Şair Sabahattin Kudret Aksal tarafından yazılmış bir şiirdir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

34. Metin: Kır Koşusu

Konusu: Yazarın parasız kaldığı bir sırada arkadaşıyla karşılaşması ve gelişen olaylar anlatılmaktadır. Tanıdık bulmak ümidiyle çıktığı yolda arkadaşını görür fakat arkadaşının var gücüyle kaçmasıyla onunla konuşmak olanağı bulamaması konu edilmiştir.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Kaygı, Üzüntü

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu metin ünlü yazar Aziz Nesin tarafından yazılmış etkileyici bir anıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

35. Metin: Anılarda Atatürk

Konusu: Yazarın, Atatürk'le ilgili çocukluk günlerinde yaşadığı ve buna bağlı

olarak babasının anlattığı bir olay anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Tarihçi yazar Enver Ziya Karal tarafından yazılmış etkili bir anıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

36. Metin: Bir Günüm

Konusu: Antalya dolaylarında yapılan bir gezi ve burada görülenler anlatılmaktadır. Yazar, gezi sırasında gördüklerini ve hissettiklerini yazıya aktarmıştır.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Şehirler, Çevremiz

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu metin ünlü yazar İpek Ongun tarafından yazılmış bir günlüktür. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

incelendiğinde, metin (36) ve tema (36) sayısının eşit olduğu alt tema (47) sayısının ise bunlardan daha fazla olduğu görülmüştür. Kitapta en fazla Atatürk (6) ve Duygular (6) temalarına yer verilmiştir. Çok sayıda tanınmış yazarın metnine yer verilen kitapta 17 farklı türde metin bulunmaktadır. En çok şiir (8) türünde metin bulunduğu gözlenmektedir. Bazı metinlerde tema-yazar uygunluğunun bulunmadığı görülmektedir. 36 metinden 33'ünün belirlenen tema ölçütlerine uygun, 3'ünün de kısmen uygun olduğu tespit edilmiştir.

4.2. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI

(Yıldırım Yayınları - 1981 Programına Göre Hazırlanan)

TEMA İNCELEME

1. Metin: Dil

Konusu: Ezop'un davetlerde hazırladığı yemekleri dil ve dil çeşitlemelerinden hazırlamış olması ile dünyada en güzel, en tatlı şeyin dil ve en kötü şeyin de yine dil olduğu anlatılmaktadır.

Ana teması: İletişim

Alt tema (lar): İnsanlarla İletişim

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü masaldır. Metinde tatlı dilli olmanın önemi ders verici bir biçimde ele alınmıştır. Tema ve alt temanın vurgulanmasında dünyaca şöhreti olan bir yazara yer verilmesi isabetli olmuştur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

2. Metin: Anadolu Toprağı

Konusu: Yurdundan ayrı olan şairin yurt sevgisi ve hasreti anlatılmaktadır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Vatan Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Orhan Seyfi Orhon'un vatan sevgisi üzerine yazılmış etkili bir şiiridir. Şairin önemli bir edebî şöhreti vardır. Daha fazla görsel öğeyle desteklenmesi içeriği daha iyi yansıtacaktır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

3. Metin: Hiç Unutamayacağım Ses

Konusu: Yazarın, yedek subay öğretmen olarak Yunak'ın Saray köyüne gidişi ve köyle ilgili duyguları, gelecekle ilgili umutları anlatılıyor.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Millet Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Gazeteci yazar Tahir Kutsi Makal'ın anı türünde bir metnidir. Hayatın içinden örnekler verilen bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

4. Metin: Sığırcık Kayası

Konusu: Köy ağasının sığırcık kuşlarını yerlerinden ettirmesi ile köyün çekirge istilasına uğraması ve bunun sonuçları anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Doğal Olaylar, Hayvan Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Eğitimci yazar Hasan Kıyafet tarafından yazılan, doğal çevreyi anlatan etkileyici bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

5. Metin: Eşkîyanın Sonu

Konusu: Cumhuriyetin ilk yıllarında yaşanan eşkıyalık olayları anlatılmaktadır. Mazhar'ın eşkıyalar tarafından kaçırılması, daha sonra para karşılığında onun geri verilmesi ve en sonunda eşkıyaların askerler tarafından yakalanmaları konu alınmıştır.

Ana teması: Hak ve Özgürlük

Alt tema (lar): İnsan Hakları, Hakkını Savunma

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun

Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü romandır. Rıfat Ilgaz'ın Sarı Yazma adlı romanından etkileyici bir bölümdür. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

6. Metin: Ben İsterim ki

Konusu: Şairin, kardeşlik, barış, dostluk ve sevgi istekleri anlatılmaktadır. Şiirinde tüm insanlık için sevinç ve mutluluk dolu günler dileyen şair, gözlerdeki yaşın silinmesini, karanlıkların aydınlığa çevrilmesini, umutların hiç tükenmemesini istemektedir.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Mutluluk, Umut

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiidir. Azerbaycan şiiirinin en büyük isimlerinden Resul Rıza'nın bu şiiiri etkileyici bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

7. Metin: Hata Yapmaktan Korkmayın

Konusu: Yazar, hataların öğreticiliği konusundaki görüş ve düşüncelerini anlatmaktadır. Eserde hata yapmak kaygısıyla atılmayan adımlar neticesinde kaybedilecek şeylerden bahsederek insanları girişimciliğe teşvik etmiştir.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Kendini Tanıma, Karar Verme, Başarı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü söyleşidir. İpek Ongun tarafından kaleme alınmıştır. Metin, İpek Ongun'un tavsiyeleriyle girişimciliğe teşvik eden, etkileyici bir yapıya sahiptir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

8. Metin: 10. Adam

Konusu: Haksızlıklar karşısında susmamak gerektiği anlatılıyor. Bir filmde yola çıkarak anlatılan hikâyede yer alan avukat, servetiyle bir başka gencin yaşamını satın aldıktan sonra kurtulduğu ölüm ve sonrasında yaşananları konu alır. Yazar, asıl olanın yaşam olduğunu ve servetine güvenip ölümün onları hiç yakalamayacağını zannedenlerin de bir gün aynı sonla karşılaşacağını vurgulamaktadır.

Ana teması: Hak ve Özgürlük

Alt tema (lar): İnsan Hakları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Gazeteci yazar Umur Talu tarafından kaleme alınmıştır. 10. Adam adlı bir filmde esinlenerek yazılmış etkili bir fıkradır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

9. Metin: Kurşunlu Şelalesi

Konusu: Yazar her yönüyle ele aldığı Kurşunlu Şelalesi'nin hem öznel hem de nesnel yargılarla bir nevi tanıtımını yapmıştır. Şelale'deki gün doğumunun tasviriyle başladığı yazısına yazar, şelalenin yeri, ulaşımı, kendisi ve çevresindeki güzellikleri de anlatarak devam etmiştir. Kurşunlu Şelalesi'ne gidildiğinde görülecek doğa güzelliklerinden park yerine kadar pek çok ayrıntıya yer vermiştir.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Çevremiz

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü gezi yazısıdır. Gezi yazılarıyla tanınan gazeteci yazar Ayhan Atakol tarafından Kurşunlu Şelalesi etkileyici bir biçimde kaleme alınmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

10. Metin: Atatürk'ün Hayatı

Konusu: Atatürk'ün doğumundan ölümüne dek çeşitli kesitler anlatılmaktadır. Büyüdüğü ortama dair ayrıntılara da Uygun İçinde bulunduğu ortamda yer alan pek çok etnik grubun Osmanlı'nın güçsüz düşmesini beklediklerini ve bunun sonucunda bağımsız olma isteklerinin ileride Atatürk'ü harekete geçiren nedenler arasında olduğu anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Hayatı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü biyografidir. Eğitimci yazar Muhsin Köktürk tarafından yazılmıştır. Metin, kitabın yazarı yerine Atatürk'ü yakından tanıyan ve o dönemi yaşamış bir yazar tarafından yazılabilir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

11. Metin: Kitap, Az Yaşamayı Önler

Konusu: Kitap okumanın önemi anlatılmaktadır. Yazar, kitap okuma oranının yüksek olduğunda bugün Türkiye'nin bambaşka bir yer olacağını savunmakta ve buna yönelik şeyler söylemektedir. Yazar, her okunan kitapla insanın hayata çok yönlü bakabileceğini ve kendine daha çok şey katabileceğini ifade eder.

Ana teması: Okuma Kültürü

Alt tema (lar): Okuma Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü söyleşidir. Bu metin gazeteci yazar Çetin Altan tarafından yazılmıştır.

Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

12. Metin: Anama Mektup

Konusu: Bir köy öğretmenin anasına mektubu anlatılmaktadır. Memleketinden, annesinden uzakta görevini icra etmekte olan öğretmenin yaptığı işin ne kadar kutsal bir görev olduğu dile getirilmektedir. Ona özlem duyan annesini yaptığı güzel ve onurlu işleri anlatarak teselli etmektedir.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Umut, Mutluluk

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Günümüz şair ve yazarlarından Mehmet Güner Demiray tarafından yazılmıştır. İçeriği yansıtan görsel öğeler kullanılabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

13. Metin: Atasözleri

Konusu: Hayatla ilgili atasözlerine yer verilmiştir. Yaşanılan durumlar karşısında insan hayatını kolaylaştırmaya yönelik öneri niteliğindeki atasözlerinden on tanesi yazılmıştır.

Ana teması: Toplum Hayatı

Alt tema (lar): Birey ve Toplum

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun

Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü atasözleridir. Kitabın yazarı Metin Gül ve eğitimci İlhan Yalçın tarafından yazılmıştır. Bu metinde atasözleri, uygun görsellerle verilseydi daha etkili olabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

14. Metin: Babamın Ölümü

Konusu: Karagöz'ün Hacivat'a babasının öldüğünü anlatmaya çalışması konu alınmıştır. Karagöz ve Hacivat oyununda kişilerin birbirlerini yanlış anlamasıyla gelişen konuşmalara Uygun

Ana teması: Güzel Sanatlar

Alt tema (lar): Tiyatro

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü tiyatrodur. Türk edebiyatı üzerine araştırmalarıyla tanınan ödüllü yazar Cevdet Kudret tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

15. Metin: Bir Hastalığın Yenilişi

Konusu: Pasteur'ün tüm dünyada yankı bulan kuduz aşısını bulması anlatılmaktadır. Küçük bir çocuğun kuduz bir köpek tarafından ısırıldıktan sonra

ölümü beklenirken Pasteur'ün hayvanlar üzerinde deneyip insanlar üzerinde denemediği aşığı, çocuğa vurması ve çocuğun eski sağlığına kavuşması anlatılmaktadır.

Ana teması: Bilim Teknoloji

Alt tema (lar): Buluşlar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü biyografidir. Türk tiyatrosunun önemli oyun yazarlarından Orhan Asena tarafından kaleme alınmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

16. Metin: Haşlanmış Tavuk

Konusu: Tatile çıkan bir çocuğun anıları anlatılmaktadır. Dedesiyle birlikte tatile giden çocuk, ailesine başına gelenlerle ilgili mektup yazmıştır. Mektupta, dedesini dinlemeyip güneşin altında saatlerce oynayan çocuğun ertesi gün, güneş yanığı yüzünden çektiklerini dile getirmiştir.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Şehirler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü mektuptur. Kitabın yazarları Muhsin Köktürk, Metin Gül ve İlhan Yalçın tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

17. Metin: Atatürk'ün Fikir Hayatı

Konusu: Atatürkçü düşüncede akılcılık ve bilimin önemi anlatılmaktadır. Atatürk aklın ve mantığın çözemeyeceği şey yoktur, akıl ve mantık da bilimden yana olmayı gerektirir der. Bilim ise toplumların gelişmesinde önemlidir. Eğer insanlar araştırmazlarsa yerinde sayarlar ve bu da gerilemeyi beraberinde getirir. Bu yüzden sürekli okumalı, araştırmalıyız der ve kendisinin de böyle yaptığı tanıklarla birlikte yazıda konu edilmiştir.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'e Göre Akılcılık ve Bilim

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Metin Gül tarafından yazılmıştır. Metin, kitabın yazarı yerine Atatürk'ü yakından tanıyan ve o dönemi yaşamış bir yazar tarafından yazılabilir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

18. Metin: Van Gölü

Konusu: Öğrencilerin öğretmenleriyle Van Gölü kıyısına yaptıkları gezi anlatılmaktadır. Van gölüne yapılan geziyle birlikte öğretmenlerin öğrencilere gölle ilgili bilgi verdikten sonra çevresinde yapılan etkinliklerle birlikte sınıfa geri dönüş anlatılır.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Şehirler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü gezi yazısıdır. Günümüz yazarlarından Hikmet Altinkaynak tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

19. Metin: İhtiyar Balıkçı

Konusu: İhtiyar balıkçının balık avlamaya çıktığı sırada karşılaştığı peri kızına istekleri anlatılmaktadır. Önce bir yemek isteyen balıkçı isteğinin gerçekleşmesi üzerine gözü doymaz ve hep daha fazlasını ister, daha sonra tüm insanlara hükmetmek istediğini söylediğinde peri kızı adamın kötü niyetli biri olduğunu anlar verdiklerini geri alır ve kaybolur.

Ana teması: Alışkanlıklar

Alt tema (lar): Kötü Alışkanlıklar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Hüseyin Kaya tarafından derlenen, Muhsine Helimoğlu Yavuz tarafından hazırlanan

bir masaldır. Ders verici güzel bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

20. Metin: Nasrettin Hoca'dan Fıkralar

Konusu: Birinci fıkrada, kadı ile kendisine akıl danışmaya gelen bir adam arasındaki olay; ikinci fıkrada, mektubunu okutturmak için hocaya başvuran bir adamın öyküsü anlatılmaktadır.

Ana teması: Hak ve Özgürlükler

Alt tema (lar): Bireysel Haklar, Hakkımı Savunma

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü mizahi fıkradır. Ünlü şair Orhan Veli Kanık tarafından yazılmıştır. Etkili bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

21. Metin: Ekran Efendinin tutsakları

Konusu: Televizyonun topluma etkileri bir aile üzerinden anlatılmaktadır. Çocuklarını evlendirdikten sonra evdeki her işlerini televizyona göre ayarlayan ailenin başından geçenler anlatılmaktadır. Konu olarak toplumsal bir sorun dile getirilmiştir.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): İletişim Araçları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun

Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Gazeteci yazar Ayşe Leyla İsmier tarafından yazılmıştır. Etkileyici bir röportajdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

22. Metin: Uyku

Konusu: Halit'in uyuma isteği anlatılmaktadır. Uyanmak istemeyen Halit'in anne babasının onu uykudan kaldırması ve okula giderken geçirdiği aşamalarda uyku ve uyanıklık arasında yaşadıkları dile getirilmektedir.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Sitem, Özlem

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Eğitimci yazar Muzaffer İzgü tarafından yazılmıştır. Gülmece türünde ve çocuk edebiyatında önemli bir yer edinen yazarın etkili bir metnidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

23. Metin: Anadolu Saldırıyor

Konusu: Gazi Ahmet Çavuş'un Sakarya Savaşı'nda yaşadıkları anlatılmaktadır. Metin, çocukların ödevlerine yardımcı olmak için evlerine giden Ahmet Çavuş'un tüm samimiyetiyle savaşta yaşadıklarını anlatmasıyla başlar. Ahmet Çavuş, Anadolu'nun

nasıl tek yürek olduğunu gözleri dolarak anlatırken yardım ettikleri bir Yunan askerinden de bahseder.

Ana teması: Hak ve Özgürlükler

Alt tema (lar): Hakkını Savunma, Özgürlükler, İnsan Hakları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü anıdır. Eğitimci yazar Abbas Güzelpınar tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

24. Metin: Yüksek Evde Oturanların Türküsü

Konusu: Yükselen binalar nedeniyle insanların yeşil bir çevreden, topraktan ve dostluklardan uzaklaşması anlatılmaktadır. Toprağa bağlı olan insanların yüksek evlerde oturarak topraktan ayrı kaldıklarını, bununla birlikte pek çok şeyle aralarına uzaklık girdiğini şair şiirinde dile getirmektedir.

Ana teması: Toplum Hayatı

Alt tema (lar): Birey ve Toplum, Dostluk

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Günümüz şairlerinden Gülten Akın tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

25. Metin: Kamyon Yolcuları

Konusu: Yazar, Anadolu'daki kamyon yolcuları ile İstanbul'daki tren ve vapur yolcularının karşılaştırmasını anlatmaktadır. Anadolu'da yolculuk yaparken kamyon arkasına ve önüne dolmuş olan insanların yolculuk şekilleri ve hassasiyetleri ayrıntılarıyla anlatılmış, yaşanan durumun İstanbul'daki tren ve vapur yolculuklarında görülemeyeceği konusuna yer verilmiştir.

Ana teması: İletişim

Alt tema (lar): İnsanlarla İletişim

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü gezi yazısıdır. Ünlü yazar Reşat Nuri Güntekin tarafından yazılmıştır. Metinde, hayatın içinden önemli tespitlere yer verilmiştir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

26. Metin: Dil ve Kimlik

Konusu: Dilin önemi ve yazarın dil hakkındaki düşünceleri anlatılmaktadır. Yazar, günümüzde dilimizin yaşadığı en büyük sorunlardan birine değinmiştir. Özenilerek alınan yabancı sözcüklerin kullanımının pek çok alanda yayılmasından bahsetmiş ve bu durumdan kurtulmaya çalışmanın altını çizmiştir.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Dil Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Günümüz oyun yazarlarından Turan Oflazoğlu tarafından yazılan, ders verici ve etkileyici bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

27. Metin: Çatallı Köy

Konusu: İki aile arasındaki kan davasının nasıl başladığı ve yıllarca nasıl sürdüğü anlatılmaktadır. Köy halkından iki ailenin arasındaki husumeti bitirmek ve bir evliliğe aracı olmak amacıyla giden adamla cukukların Tevfik emmi arasında geçen konuşmalar anlatılmıştır.

Ana teması: Güzel Sanatlar

Alt tema (lar): Tiyatro

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü tiyatrodur. Günümüz oyun yazarlarından Ali Yürük tarafından yazılan bir

metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

28. Metin: Atla Eşek

Konusu: Yardımlaşmanın önemi at ve eşeğin üzerinden hikâye edilerek anlatılmıştır.

Ana teması: Toplum hayatı

Alt tema (lar): Yardımlaşma, Dayanışma

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü fabldır. Ünlü fabl yazarı La Fontaine tarafından yazılan, ders verici bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

29. Metin: İlk Uçuş

Konusu: Üç arkadaşın balonla ilk uçuşu anlatılmaktadır. Balonla yapılacak olan bu ilk uçuş ve gelişen olaylarla ilgili bilgilere metin içinde yer verilmiştir.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Manzaralar, Canlılar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil

Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun
-------------------------	-------

Metnin türü romandır. Metin, ünlü yazar Jules Verne tarafından yazılmıştır. Daha fazla görsel ögeye yer verilseydi daha etkili olabilirdi. Buna rağmen sürükleyici bir macera romanıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

30. Metin: Bebeklerin Ulusu Yok

Konusu: Dostluk ve kardeşliğin önemi anlatılmaktadır. Şiirde çocukların ulusunun olmadığından ve onlara karşı göstermemiz gereken hassasiyetten bahsedilmiştir.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Umut, Mutluluk

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Ünlü şair Ataul Behramoğlu tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

31. Metin: Atatürk Coğrafya Sınavında

Konusu: Atatürk'ün Ankara yakınlarındaki bir bucağın ilkokulunu ziyaretinde bir öğrenciyle diyalogu anlatılmaktadır. Atatürk gittiği okulun bir sınıfında coğrafya dersine girer ve oradaki bir öğrenciden Türkiye haritasını çizmesini ister.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'le İlgili Anılar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü anıdır. Yazar ve şair Ferhan Oğuzkan tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

32. Metin: Kırmızı Balon

Konusu: Yazar, çocukken balonları çok sevdiğini, fakat ailesinin maddi durumu nedeniyle hiç balon almadıklarını ve bir gün baloncunun elinden kaçıp bir ağaca takılan balonları ağaçtan indirmesi sonucu baloncunun ona bir balon hediye etmesini anlatıyor.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Mutluluk, Heyecan, Beğenme

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Eğitimci yazar Muzaffer İzgü tarafından yazılmıştır. Gülmece türünde ve çocuk edebiyatında önemli bir yer edinen yazarın etkili bir metnidir. Daha etkili görsel öğelere yer verilebilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

33. Metin: Faytonlu İstanbul Otomobile Nasıl Kavuştu?

Konusu: İstanbul'a ilk otomobili Basralı Ahmet Efendi'nin getirmesiyle insanların araba almaya ilgisi artmıştır. Bu gelişmeyle arabaların çoğalması, kazaların olması ve kazaları önlemek için birtakım önlemlerin alınması anlatılıyor.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): Teknoloji ve Hayat

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Ertan Ünal tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

34. Metin: Halk Oyunları

Konusu: Halk oyunlarının insanımızdaki birlik, beraberlik, dayanışma, kadın özgürlüğü gibi pek çok değerleri simgelemesi ve bunu tüm dünyaya öğretmekle diğer toplumlara neler kazandırabileceği anlatılmaktadır.

Ana teması: Millî Kültür

Alt tema (lar): Oyunlar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun

Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun
-------------------------	-------

Metni türü denemedir. Cumhuriyet dönemi yazarlarımızdan Sabahattin Eyüboğlu tarafından kaleme alınmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

35. Metin: Atatürk'te Vatan ve Millet Sevgisi

Konusu: Atatürk'ün vatan ve millet sevgisi, vatani için her şeyi yapabileceği ile Atatürk'ün, herkesin özellikle Türk gençliğinin de böyle olmasını istediği anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Vatan ve Millet Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Ünlü yazar Afet İnan tarafından yazılmıştır. Atatürk'ü yakından tanıyan ve cumhuriyet tarihini iyi bilen bir yazar tarafından kaleme alınması metne önem kazandırmaktadır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

36. Metin: Gerçekçilik

Konusu: Yazar, İstanbul'un fethinin 500. yıl dönümü nedeniyle yapılan kutlama etkinlikleri hakkında basında çıkan şiir, yazı ve resimlerin tekdüzeliğinden yakınıyor.

Ana teması: Millî Kültür

Alt tema (lar): Türk Büyükleri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü gündüktür. Ünlü deneme ve eleştiri yazarı Nurullah Ataç tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

37. Metin: Altın Yeleli

Konusu: Bütün kalbiyle bir ıhlamur ağacına bağlanan bir çocuğun, ağacın kesilmesi sonucu üzüntüsü anlatılmaktadır. Yaşadığı ortamda ona hayal kurduran en önemli şey olan ağacın kesilmesi sonucu üzülen çocuğun hikâyesi konu alınmıştır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Ağaç Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Necati Güngör tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

38. Metin: Temmuz Ayında Kış

Konusu: Yazarın Kenya gezisinde gördüğü yerlerin tarihî, coğrafi, kültürel ve

ekonomik özellikleri anlatılmaktadır. Yazar burada gördüğü kültürlerine ve coğrafyalarına ait değişik ayrıntılara yer vermiştir.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Ülkeler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü gezi yazısıdır. Fikret Otyam tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

39. Metin: Atatürk'ün Müzik ve Folkloru Verdiği Önem

Konusu: Atatürk'ün müzik ve folkloru verdiği önem anlatılmaktadır. Kaynağını halk kültüründen alan folkloru çok önem veren Atatürk, özellikle de müzik üzerinde önemle durmuş ve onu geliştirmek üzere çabalarda bulunmuştur. Yazar, bizim de bu konuda bilinçli olmamız gerektiğini anlatmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk ve Sanat

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Eğitimiçi yazar Muhsin Köktürk tarafından yazılmıştır. Metin, kitabın yazarı yerine Atatürk'ü yakından tanıyan ve o dönemi yaşamış bir yazar tarafından yazılabilir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

40. Metin: Bizim Sokak

Konusu: Yazarın, resim yapmak için gittiği Edirne'de karşılaştığı bir durumu konu etmiştir. Ressam resmini yapmak üzereyken yanında bir adamın ona eşlik etmesi neticesinde yıllardır yaşadığı sokağın güzelliklerinin farkına varmasını anlatmıştır. Dünyaya sanatçı gözüyle bakılırsa her şeyin daha güzel olacağını yazmıştır.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Çevremiz, Şehirler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü günlüktür. Ünlü şair ve yazar Bedri Rahmi Eyüboğlu tarafından yazılmıştır. Aynı zamanda ressamlığı da olan yazarın etkili bir metnidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

1981 programına göre hazırlanan Yıldırım Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı incelendiğinde, metin (40) ve tema (40) sayısının eşit olduğu alt tema (58) sayısının ise bunlardan daha fazla olduğu görülmüştür. Kitapta en fazla Zaman ve Mekân (5), Atatürk (5) ve Duygular (5) temalarına yer verilmiştir. Çok sayıda tanınmış yazarın metnine yer verilen kitapta 20 farklı türde metin bulunmaktadır. En çok şiir (5) ve makale (5) türlerinde metin bulunduğu gözlenmektedir. Bazı metinlerde tema-yazar uygunluğu ve metin-görsel ilişkisi uygunluğunun bulunmadığı görülmektedir. 40 metinden 34'ünün belirlenen tema ölçütlerine uygun, 6'sının da kısmen uygun

olduğu tespit edilmiştir.

4.3. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI (Özyürek Yayınevi - 1981 Programına Göre Hazırlanan)

TEMA İNCELEME

1. Metin: Sevginin Önemi

Konusu: Sevginin anlamı ve önemi anlatılmaktadır. Her sevginin ayrı bir önemi olduğunu vurgulayan yazar, ana babanın çocuğa karşı sevgisini, kardeş sevgisini ve yurt sevgisini açıklamaya çalışmış, sevginin toplumumuzda yerleşmesi için herkesin sorumluluk sahibi olması gerektiğini anlatmıştır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): İnsan Sevgisi, Aile Sevgisi, Yurt Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Prof. Dr. İbrahim Ağâh Çubuklu tarafından yazılan, deneme türünde etkili bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

2. Metin: Mutluluk

Konusu: İnsanların gündelik yaşam içerisindeki tutum ve davranışları anlatılmaktadır. Sağlığın, mutlu olmanın sebeplerinde başı çektiğini fakat beden sağlığının yanı sıra ruh sağlığının, insanın kendisine ve doğaya olan sevgi ve saygının da çok önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Mutluluk

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Psikolog yazar Suna Tanaltay tarafından yazılan bir söyleşidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

3. Metin: Yapay Güzelliğin Sonu

Konusu: Yakaladığı kuşu boyayarak daha güzel yapmaya çalışan çocuğun hayal kırıklığı anlatılmaktadır. Doğal güzellikteki kuşu boyayarak değiştirmeye çalışan çocuğun, onun öldüğünü gördüğünde -kuşa müdahale ettiği için- üzüntü duyması konu edilmiştir.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Hayvanlar, Hayal, Üzüntü

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Şair ve yazar Ömer Nida tarafından yazılmış bir hikâyedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

4. Metin: Atatürk'ü Sevmek

Konusu: Atatürk'ün sevilme nedenleri anlatılmaktadır. Atatürk'ün çevresine etkisi, ülkesi için yaptığı yenilikler ve her gün başka bir konuda derinlemesine bilgi alması ve konuyu tartışması, onun sevilme nedenlerinden bazılarıdır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Dil devrimi sırasında Atatürk'le görüşen İsviçreli gazeteci yazar Noelle Roger tarafından yazılmış bir makaledir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

5. Metin: Ben Atatürk'ün Arkadaşıydım

Konusu: Yazarın Atatürk'le ilgili çocukluk anıları anlatılıyor. Çocukluğunda tanıştığı Atatürk'ü daha sonra da pek çok kez görmüş ve içinde sevgisini büyütmüş olan yazar, onun ölümü üzerine duyduğu derin üzüntüyü anılarıyla birlikte anlatmıştır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'le İlgili Anılar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun

Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun
-------------------------	-------

Çocukluğundayken Atatürk'ü gören ve görüşen yazar Mehmet Kemal tarafından yazılmış bir anıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

6. Metin: Türkçemiz

Konusu: Dilin önemi ve dil sevgisi anlatılıyor. Yazar, anneden öğrendiğimiz dille yetinmeyip dilimizin inceliklerini öğrenerek geliştirmemizi, türkülerle ninnilerle zenginleştirmemizi ve dilimizi daima sevmemiz gerektiğini vurgulamaktadır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Dil Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Rıfat Ilgaz tarafından yazılmış bir şiirdir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

7. Metin: İstiklâl Marşı

Konusu: Şair, şiirinde millete ve bayrağa seslenerek vatanın bağımsızlığının ve bütünlüğünün ne kadar önemli olduğunu anlatmıştır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Bayrak ve Millet Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun

Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Millî şair Mehmet Akif Ersoy tarafından yazılan İstiklâl Marşı'mızdır. Metin görsel öğelerle desteklenmelidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

8. Metin: Dostluk Derken

Konusu: Dostluğun anlam ve önemi anlatılmaktadır. Yazar, günümüzde çıkara dayalı, karşılıklı ve nesnel sevgiler üzerine yoğunlaşılmasına rağmen, dostluğa önem vermemizi ve onun değerini bilmemiz gerektiğini metinde vurgulamıştır.

Ana teması: Toplum Hayatı

Alt tema (lar): Dostluk

Tema Ölçütleri

Açıklama

Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Gazeteci yazar Oktay Akbal tarafından yazılmış bir denemedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

9. Metin: Akıllı Evlat

Konusu: Babanın, üç evladını imtihanı anlatılıyor. Baba, ölünce çocuklarına paylaşacağı malları için onları bir sınava tabi tutar ve neticesinde en faydalı kararı veren küçük çocuğuna her şeyini bırakır ve bütün aileyi ona emanet eder.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Sorumluluk

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Yazar Naki Tezel tarafından yazılmış bir masaldır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

10. Metin: Yarının Adamı

Konusu: Atatürk'ün ölümünden sonra da önemini koruyan bir önder olduğu anlatılıyor. Milletine olan sevgisi ve inancıyla, ülkesini geliştirmek için aldığı kararlarla, Atatürk'ün hep yarınların daima ilerinin adamı olacağı metinde konu edilmiştir.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Bu metin kitap yazarları Suat Batur ve Cafer Yıldırım tarafından yazılmıştır. Metin, kitap yazarları yerine Atatürk'ü yakından tanıyan ve o

dönemi yaşamış bir yazar tarafından yazılabildi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

11. Metin: Zeyniler Köyü Okulu

Konusu: Feride'nin Zeyniler köy okulundaki anıları anlatılıyor. Feride, Zeyniler köy okulundaki öğrencilerin eğitim ve ruhsal durumlarının yanı sıra Hatice Hanım'la ilgili gözlemlerini de anlatmıştır.

Ana teması: Toplum Hayatı

Alt tema (lar): Medeniyet, Birey ve Toplum

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Reşat Nuri Güntekin tarafından yazılmış etkili bir romandır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

12. Metin: Kuşun Ölümü

Konusu: Yazar, Urfa evlerini ve çocukluğunda yaşadığı kendisine acı veren bir anısını anlatmaktadır. Çocukken bir kuşa verdiği zarardan dolayı büyük üzüntü duyan yazarın, bu olayın etkisiyle hayatının geri kalanında hayvanlara her zaman büyük bir sevgiyle yaklaştığı anlatılmaktadır.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Şehirler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun

Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Suut Kemal Yetkin tarafından yazılmıştır bir anıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

13. Metin: Cumhuriyet ve Atatürk

Konusu: Yazarın “Cumhuriyet ve Atatürk” konusundaki görüşleri anlatılmaktadır. Atatürk'ün Mazhar Müfit Beyin günlüğüne yazdığı, Cumhuriyet'i kurarken yapacağı devrim notları ve bu devrimleri nasıl hayata geçirdiği konu alınmıştır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk ve Kararlılığı

Tema Ölçütleri

Açıklama

Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Gazeteci yazar Hasan Pulur tarafından yazılmış bir fıkradır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

14. Metin: Atatürk'ün Yaşamı

Konusu: Atatürk'ün eğitim ve düşünce hayatı anlatılmaktadır. Atatürk'ün kendini nasıl yetiştirdiği ve öğrenme arzusu üzerinde durulmuştur.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Hayatı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü biyografidir. Bu metin kitap yazarları tarafından yazılmıştır. Metin, kitap yazarları yerine Atatürk'ü yakından tanıyan ve o dönemi yaşamış bir yazar tarafından yazılabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

15. Metin: Mustafa Kemal

Konusu: Yazarın Mustafa Kemal'e hayranlığı, cumhuriyetin ve demokrasinin anlamı anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk ve Cumhuriyet

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Aşık Maksut Koca tarafından yazılmıştır. Atatürk'le ilgili metinlerin, o dönemde yaşamış kişilerce yazılması konunun daha etkili olmasını sağlayabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

16. Metin: Yel Değirmenleriyle Savaş

Konusu: Don Kişot'un, komşusu Sanço Pansa'yla beraber çıktığı serüvenleri anlatılmaktadır. Donkişot karşılarına çıkan yel değirmenini devler zannederek saldırması anlatılmaktadır.

Ana teması: Kavramlar ve Çağrışımlar

Alt tema (lar): Düş, Hayal

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Miguel de Cervantes tarafından yazılmış etkili bir romandır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

17. Metin: Madrid

Konusu: Yazarın Madrid'e yaptığı yolculuk anlatılıyor. Zaman kısıtlaması olduğundan hızlıca gördüğü Madrid'deki güzellikleri anlatmıştır.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Ülkeler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Çocuk öykü ve romanlarıyla tanınan Gülten Dayıoğlu tarafından yazılmış bir gezi yazısıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

18. Metin: Ciğer

Konusu: Yoksul adam ile ona yardım eden “efendiden adam” arasında geçen bir olay anlatılmaktadır. Yoksul adama ciğer alıp her seferinde bunu yüzüne vuran adamın karşısında yoksul adamın, artık bu durumdan bunalıp yaptığı iyiliği ona geri vermesi konu edilmiştir.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Üzüntü, Sitem

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Bu metin eğitimci yazar Fakir Baykurt tarafından yazılmıştır. Yazar, hayatın acı gerçeklerini hikâyesinde dile getirmiştir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

19. Metin: Kedimiz

Konusu: Yazarın hayvanlara ve kedisine olan sevgisi anlatılıyor. Kedisinin isim meselesi ve yaşadıkları hayata uyumunu konu etmiştir

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Hayvan Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Ünlü şair Melih Cevdet Anday'ın tarafından yazılmış bir söyleşidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

20. Metin: Atasözleri

Konusu: Atasözlerimiz

Ana teması: Millî Kültür

Alt tema (lar): Atasözleri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü atasözleridir. Ömer Asım Aksoy tarafından Atasözleri Sözlüğü'nden hazırlanmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

21. Metin: Ormanlarımız

Konusu: Ormanlarımızın yok olmaya başladığı ve ormanlarımızın korunması gerektiği anlatılmaktadır. Metinde ormanlara verilen önemin daha çok artırılması ve okullarda ders olarak okutulması gerektiği vurgulanmıştır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Çevrenin Korunması

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Eğitimci yazar Kemal Ocak tarafından yazılmış bir makaledir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

22. Metin: Köy Öğretmenleri

Konusu: Köy öğretmenlerine karşı duyulan sevgi anlatılıyor. Yurdumuzun uçsuz bucaksız bölgelerinde öğretmenlik yapan öğretmenlerin çocuklara bakışları ve onlara karşı duydukları umut dile getirilmiştir.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Öğretmen Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Ünlü şair Cahit Külebi tarafından yazılmış bir şiiirdir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

23. Metin: Bir Mucidin İlk Düşünüşü

Konusu: Edison'un yaşamı anlatılmaktadır. Edison'un oğlu Alva'nın kuluçkaya yatarak neslin üreyeceğini düşünmesi üzerinden gelişen bir konu vardır.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): Buluşlar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Düvic tarafından yazılmış bir biyografidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

24. Metin: Memleket İsterim

Konusu: Güzel bir memlekete özlem anlatılmaktadır. Maviyle yeşilin uyum içinde olduğu, derdin hasretin uzak olduğu, insanlar arasında farkın olmadığı bir memleket hayali tasvir edilmiştir.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Özlem

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Ünlü şair Cahit Sıtkı Tarancı tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

25. Metin: Gündüzünü Kaybeden Kuş

Konusu: Avcı Süleyman'ın, yavruları olan bir mihoyu (deniz martısı) bilinçsiz bir şekilde avlaması anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Canlılar, Çevrenin Korunması

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Halikarnas Balıkçısı tarafından yazılmış bir hikâyedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

26. Metin: Atatürk'ün Müzik Anlayışı

Konusu: Müzik alanında uygar ülkeler düzeyine çıkabilmek için Atatürk'ün gösterdiği yolda yapılan çalışmalar anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk ve Müzik

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun

Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Gazeteci yazar Aslan Tufan Yazman tarafından yazılmış bir makaledir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

27. Metin: Sokakta

Konusu: Bir baba, oğluna sokakta nasıl davranılması gerektiğini anlatıyor. Toplumsal bilinci uyandırmak adına, dışarıdaki hayatı da bir ödev olarak görmesi ve ona göre davranması gerektiği konusu ele alınmıştır.

Ana teması: Toplum Hayatı

Alt tema (lar): Birey ve Toplum

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Edmondo de Amicis tarafından yazılmış bir mektuptur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

28. Metin: İssız Adaya Yerleşme

Konusu: İssız bir adada tek başına yaşamak zorunda kalan bir adamın yaşam mücadelesi ve duyguları anlatılıyor. Adaya düştüğü ilk günden itibaren tarih tutan ve yaptıklarını yazan Robenson Crusoe'nin hayatı konu edilmektedir.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Yalnızlık, Umut

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Daniel Defoe tarafından yazılmış bir romandır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

29. Metin: Yeni Gelen Güne Türkü

Konusu: Yeni gelen gündeki umut ve mutluluk anlatılıyor.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Umut, Mutluluk

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiidir. Sabahattin Kudret Aksal tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

30. Metin: Hezarfen Ahmet Çelebi

Konusu: Hezarfen Ahmet Çelebi'nin uçuş denemesi anlatılmaktadır. Kendinden

öncekileri de örnek olarak insanların kuş gibi uçacağını kanıtlamaya çalışması anlatılmaktadır.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): Buluşlar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü biyografidir. Temel Bilgiler Ansiklopedisi'nden alınmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

31. Metin: Yemeğin Buğusu

Konusu: Kadiya gelen aşçıyla yoksul adamın arasında geçen olay anlatılmaktadır. Yemeğin buğusunun karşılığında Nasrettin Hoca'nın verdiği cevap konu edilmektedir.

Ana teması: Millî Kültür

Alt tema (lar): Fıkra

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Kemal Özer tarafından düzenlenmiş mizahi bir fıkradır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

32. Metin: Atatürk'ün Düşünsel Yaşamı

Konusu: Atatürk'ün düşünceleri anlatılmaktadır. Okumayı çok seven Atatürk'ün bunun üzerinde çok durması ve çevresindekileri de buna teşvik etmesi, öğretmenlere de ayrıca önem vermesi üzerinde durulmuştur.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Düşünce Sistemi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Atatürk döneminde yaşamış ünlü tarihçi yazar Prof. Dr. Afet İnan tarafından yazılmış bir makaledir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

33. Metin: Trafikte Ölmek Alın Yazısı Değildir

Konusu: Yazarın trafik kazaları konusundaki düşünceleri anlatılıyor. Yazar, her yıl binlerce kişinin trafik kazalarında hayatını kaybetmesinden yola çıkarak ulaşım alanındaki düzenlemeler üzerinde durmaktadır.

Ana teması: Hak ve Özgürlükler

Alt tema (lar): İnsan Hakları, Bireysel Haklar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun

Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Prof. Dr. Türkan Saylan tarafından yazılmış bir makaledir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

34. Metin: Bir Av Kazası

Konusu: Yazarın, av kazası ve sonrasında gelişen olaylar anlatılıyor. Hayvanları seven avcının, aslında avın hoşlandığı yönünün, hayvanları avlamak değil de ava hazırlık olduğunu anlatması konu edilmiştir.

Ana teması: Toplum Hayatı

Alt tema (lar): Birey ve Toplum

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Erdal Atabek tarafından yazılmış bir söyleşidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

35. Metin: Harika Çocuk

Konusu: Küçük Ayhan'ın yaşam mücadelesi anlatılıyor. Zor şartlar altında olan çocuğun okulu bırakıp hayata atılması ve bu alanda verdiği mücadele konu edilmiştir.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Sorumluluk, Meslek Seçimi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Ünlü yazar Orhan Kemal tarafından yazılmış bir hikâyedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

36. Metin: Gamlanma Gönül

Konusu: Şairin yaşadığı duygu ve düşünceler anlatılıyor. Şair, her şeyin geçeceğini düşünüp yüreğine gamlanma diyerek kendisini teselli etmektedir.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Üzüntü

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Ünlü halk ozanı Karacaoğlan tarafından yazılmış bir şiidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

37. Metin: Aslan, Kurt, Tilki

Konusu: Aslan, kurt ve tilkinin arasında geçen olay anlatılıyor. Kurdun, tilkiyi aslana şikâyeti üzerine tilkinin daha zekice davranıp onu alt etmesi konu edilmiştir.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Kötü Huylar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Aisopos (Ezop) tarafından yazılmış bir fabldır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

1981 programına göre hazırlanan Özyürek Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı incelendiğinde, metin (37) ve tema (37) sayısının eşit olduğu alt tema (49) sayısının ise bunlardan daha fazla olduğu görülmüştür. Kitapta en fazla Atatürk (8) temasına yer verilmiştir. Çok sayıda tanınmış yazarın metnine yer verilen kitapta 15 farklı türde metin bulunmaktadır. En çok şiir (7) türünde metin bulunduğu gözlenmektedir. Bazı metinlerde tema-yazar uygunluğu ve metin-görsel ilişkisi uygunluğunun bulunmadığı görülmektedir. 37 metinden 33'ünün belirlenen tema ölçütlerine uygun, 4'ünün de kısmen uygun olduğu tespit edilmiştir.

4.4. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI

(MEB Yayınları - 2005 Programına Göre Hazırlanan)

TEMA İNCELEME

1. Metin: Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması

Konusu: Çocuk kitaplarındaki kahramanların kendi kitaplarının üstünlüğü hakkındaki tartışmalarını konu almıştır.

Ana teması: Okuma Kültürü

Alt tema (lar): Kitaplar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Çocuk edebiyatında önemli eserler veren yazar Mehmet Güler tarafından kaleme alınmıştır. Çocukların hayal dünyasını harekete geçirecek bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

2. Metin: Okuma Üstüne

Konusu: Kitap okumanın insana kazandırdıkları, okuma kültürü ve bilinçli okumanın faydaları anlatılmaktadır.

Ana teması: Okuma Kültürü

Alt tema (lar): Okuma Alışkanlığı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Dünyaca ünlü Bacon'un okuma üstüne yazılan etkili bir denemesidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

3. Metin: En İyi Arkadaş

Konusu: Dede ve torunlarının, kitapların arkadaşlıkları ve yararları üzerine

sohbetlerini konu almıştır.

Ana teması: Okuma Kültürü

Alt tema (lar): Kitapların Faydaları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü tiyatrodur. Hadi Besleyici tarafından kaleme alınmıştır. Bu metin, etkili bir tiyatro çalışmasıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

4. Metin: Kitap Kuşum Uçuverdi (Dinleme Metni)

Konusu: Çocuğun okula giderken masal teyzesinin verdiği kitap ile çocuğun kitap sevgisi ve hayalleri anlatılıyor.

Ana teması: Okuma Kültürü

Alt tema (lar): Kitap Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Bu metin Nurefşan Çağlaroğlu tarafından yazılmıştır. Kitap sevgisini anlatan görsellerle süslenseydi daha etkili bir metin olabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

5. Metin: Atatürk ve Onun Büyük Eseri

Konusu: Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş aşamaları anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Hayatı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü biyografidir. Bu metin, komisyon yerine Atatürk'ü yakından tanıyan ve o dönemi yaşamış bir yazar tarafından yazılabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

6. Metin: Atatürk'ten Son Mektup (Dinleme metni)

Konusu: Mustafa Kemal Atatürk'ü nasıl anlamamız gerektiği ve onun Türk milletinden beklentileri anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Fikir Hayatı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu metin Halim Yağcıoğlu'nun etkili bir şiiridir. Görsel öğelerle desteklenmelidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

7. Metin: Atatürk'ten Anılar

Konusu: Birinci metinde Atatürk'ün Hatay'da bir genç kızla vatan üzerine sohbeti anlatılmaktadır. İkinci metinde Atatürk'ün Birinci Dünya Savaşı'nda Doğu Cephesi'ndeki bir hatırası anlatılıyor. Üçüncü metinde yazarın Anafartalar ve Conbayırı'ndaki gözlemlerinin Atatürk tarafından yorumlanması anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'te Vatan ve Millet Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü anıdır. İsmail Habip Sevük, Prof. Dr. Ayşe Afet İnan, Şükrü Tezer gibi Atatürk'ü yakından tanıyan ve cumhuriyet tarihini iyi bilen yazarlar tarafından kaleme alınması metne önem kazandırmaktadır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

8. Metin: Atatürk ve Müzik Devrimi (Dinleme metni)

Konusu: Atatürk'ün Türk müziğindeki devrimin neden ve nasıl yapması gerektiği hakkındaki düşünceleri ve Türk müziğine olan sevgisi anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk ve Müzik

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun

Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü denemedir. Bu metin Yücel Aksoy tarafından yazılmıştır. Metinde görsel öğelere yer verilmemiştir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

9. Metin: Kadının Sosyal ve Siyasi Haklarını Kazanması

Konusu: Atatürk'ün, Türk kadınının yeri ve önemi hakkındaki düşünceleri anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Vatandaşlık Görevleri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü denemedir. Bu metin www.meb.gov.tr den alınmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

10. Metin: Atatürk ve Tarihimiz

Konusu: Mustafa Kemal Atatürk'ün millî tarihimize verdiği önemi ve bu yönde yaptığı çalışmaları konu almıştır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Tarihimize Verdiği Önem

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü tiyatrodur. Bu metin komisyon tarafından yazılmıştır. Metnin hikâye türünde yazılması metni daha etkili hâle getirebilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

11. Metin: Ömür Boyu Mutluluk

Konusu: İhtiyacı olan insanlar için kan veren birinin, bu işten duyduğu mutluluk ile yardımlaşmanın önemi anlatılmaktadır.

Ana teması: Duygular ve Hayaller

Alt tema (lar): Mutluluk, Yardımlaşma

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Bu metin Fadime Çetin tarafından yazılmıştır. Yardımlaşmanın önemini anlatan güzel bir metindir. Metin, yardımlaşmanın önemi üzerinde durduğu için Toplum Hayatı temasında verilebilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

12. Metin: Meşe ile Saz

Konusu: Meşe ağacı ile sazın arasında geçen konuşma ve kibirli meşenin hazin sonu anlatılıyor.

Ana teması: Duygular ve Hayaller

Alt tema (lar): Kibir

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü fabldır. La Fontaine'in didaktik bir metnidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

13. Metin: Çocuk ve Resim

Konusu: Şair, hayalindeki dünyayı bir çocuğun resimleriyle anlatılıyor.

Ana teması: Duygular ve Hayaller

Alt tema (lar): Özlem

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Tanınmış bir şair olan Dilaver Çelebi'nin etkili bir şiiridir. Metin, belirlenen tema

ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

14. Metin: Bir Masal Ülkesinde Anadolu (Dinleme metni)

Konusu: Beyin kızıyla evlenmek isteyen üç yiğit delikanlının başlarından geçen olaylar anlatılıyor.

Ana teması: Duygular ve Hayaller

Alt tema (lar): Umut

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü masaldır. Bu metin Mehmet Önder tarafından yazılmıştır. Metinde içeriği yansıtan görsel öğeler kullanılabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

15. Metin: Bir Mektup

Konusu: Bir çocuğun anne ve babasından beklentileri anlatılmaktadır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Aile Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun

Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun
-------------------------	-------

Çocuk psikolojisi alanında önemli çalışmalarını olan Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu'nun güzel bir mektubudur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

16. Metin: İstanbul Liseli Küçük Hasan

Konusu: İstanbul Lisesinde okuyan Küçük Hasan'ın Çanakkale Savaşı'na katılabilmek için çabalarını ve savaşa katıldıktan sonra yaşadığı olaylar anlatılmaktadır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Vatan Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Bu metin İsmail Bilgin tarafından yazılmıştır. Vatan sevgisini aşıl原因an etkili bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

17. Metin: Bayrak

Konusu: Bayrağın önemi ve Bayrak sevgisi anlatılmaktadır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Bayrak Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun

Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Arif Nihat Asyalı'nın bayrak sevgisini aşıl原因an çok etkili bir şiiridir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

18. Metin: Eskici (Dinleme metni)

Konusu: Küçük Hasan'ın İstanbul'dan Filistin'e gitmesini, ana yurduna ve ana diline özlemini, bir Türk olan eskiciyle orada karşılaşmalarını ve aralarında geçen sohbeti anlatılıyor.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Memleket Özlemi, Dil Sevgisi

Tema Ölçütleri

Açıklama

Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Refik Halit Karay edebî değeri yüksek eserlere imza atmıştır. Eskici metni içeriğiyle Türk edebiyatının önemli eserlerindedir. Metinde konuyla ilgili görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

19. Metin: Beypazarı

Konusu: Beypazarı'nın sosyal ve ticari hayatı anlatılmaktadır.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Şehirler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metin Ülkü Özel Akagündüz tarafından yazılmıştır. Yazarın, gezi yazısı türünde -hayatın içinden- gözlemlerini yansıtan bir metindir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

20. Metin: Bir Göl Nasıl Bingöl Oldu? (Dinleme metni)

Konusu: Bir avcının vurduğu kuşun tüylerini yolduktan sonra yıkamak için göle daldırmasıyla kuşun canlanması, avcının ölümsüzlük suyunu fark etmesiyle gölün suyundan içmek istemesi ve bunun üzerine gölün, bin göle bölünmesi efsanesi anlatılmaktadır. Ayrıca Evliya Çelebi'nin gözlemleriyle göllerin özelliklerinden bahsedilmektedir.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Zaman İçinde

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü efsanedir. Türk halk edebiyatı ve halk bilimi duayenlerinden Prof. Dr.

Saim Sakaoğlu, Bingöl efsanesini etkileyici bir şekilde anlatmıştır. Metinde konuyla ilgili görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

21. Metin: Anadolu'da Bahar

Konusu: Anadolu'nun bahar mevsimindeki doğal güzellikleri il il anlatılmaktadır.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Yurdumuz

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Usta şair Abdurrahim Karakoç'un güzel bir şiiridir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

22. Metin: Zamanı Kazanmak veya Kaybetmek

Konusu: Zamanın önemi ve zamanın iyi ve verimli kullanılması gerektiği anlatılmaktadır.

Ana teması: Zaman ve Mekân

Alt tema (lar): Zaman

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun

Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Ünlü yazarlarımızdan Şevket Rado'nun güzel bir denemesidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

23. Metin: Mavisini Yitirmiş Yaşamak

Konusu: Mavi rengin yazara çağrıştırdıkları ve mavi rengin doğada yokluğundaki hayat anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Çevrenin Korunması

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Eğitimci yazar Ali Çolak'ın bir denemesidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

24. Metin: Kırkikindiler

Konusu: Yazarın Ankara derelerinde gezintisinde gördüğü doğal güzellikler, kırkikindi yağmurları ve bu yağmurların yaşam için önemi anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Yağmur

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun

Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Prof. Dr. Hikmet Birand'ın dikkat çekici gözlemlerinden oluşan etkileyici bir gezi yazısıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

25. Metin: Orman Küstü Bize (Dinleme metni)

Konusu: Ormanların yok oluşu ve onun sonuçları anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Çevrenin Korunması

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Yazar Cemalettin Şenocak'ın bir denemesidir. Metinde konuyla ilgili görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

26. Metin: Cennet Göller Tek Tek Yok Oluyor

Konusu: Konya Havzası'ndaki göllerin bilinçsizlik ve kuraklık nedeniyle sularının azalması, Mersin'de toksik atık yüküyle batan Ulla gemisinin atıklarını temizleme çalışması anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Doğadaki Fiziksel Değişiklikler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü haberdir. Metinde haber yazısı olarak önemli tespitlerde bulunulmuştur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

2005 programına göre hazırlanan MEB Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı incelendiğinde, metin (26) ve tema (26) sayısının eşit olduğu alt tema (28) sayısının ise bunlardan daha fazla olduğu görülmüştür. Kitapta en fazla Atatürk (6) temasına yer verilmiştir. Kitapta 12 farklı türde metin bulunmaktadır. En çok deneme (6) türünde metin bulunduğu gözlenmektedir. Dinleme metinlerinde görsel öğelerin kullanılmadığı, bazı metinlerde tema-yazar uygunluğu ve metin-görsel ilişkisi uygunluğunun bulunmadığı görülmektedir. 26 metinden 18'inin belirlenen tema ölçütlerine uygun, 8'inin de kısmen uygun olduğu tespit edilmiştir.

4.5. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI

(Koza Yayınları - 2005 Programına Göre Hazırlanan)

TEMA İNCELEME

1. Metin: Türkiye

Konusu: Şair, memleketinin doğal güzelliklerini ve insanlarıyla olan sevgi, dostluk ve kardeşlik bağlarını, inancını ve özlemini lirik bir biçimde dile getirmiştir.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Yurt Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun

Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Türkiye şiiriyle Adil Turan'ın haklı bir şöhreti vardır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

2. Metin: Eskici

Konusu: Küçük Hasan'ın İstanbul'dan Filistin'e gitmesini, ana yurduna ve ana diline özlemini, bir Türk olan eskiciyle orada karşılaşmalarını ve aralarında geçen sohbeti anlatılıyor.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Memleket Özlemi, Dil Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâedir. Refik Halit Karay edebî değeri yüksek eserlere imza atmıştır. Eskici metni içeriğiyle Türk edebiyatının önemli eserlerindedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

3. Metin: Sevgi Paylaştıkça Çoğalır

Konusu: Yazarın, yetiştirme yurdundaki çocukları ziyareti sonunda edindiği üç arkadaşıyla başlayan sevgi zincirinin, bu üç çocuktaki etkisiyle çoğalarak yeni halkalar kazanması anlatılmaktadır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): İnsan Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü denemedir. Yazar Nuray Bartoschek kendi yaşanmışlıklarını, örnek olacak biçimde metinde yansıtmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

4. Metin: Keloğlan ile Sihirli Kuş (Dinleme metni)

Konusu: Gülyüz Sultan'la periler tarafından sihirli kuşa dönüştürülen Murat Şah'ın başlarından geçen olaylar ve aşkları, Keloğlan'ın yardımıyla birbirlerine kavuşmaları sonucu tılsımın bozulmasıyla mutlu sona ermeleri anlatılmaktadır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Sevginin Gücü

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun Değil

Metnin türü masaldır. Ziya Şafak, kişilerin birbirlerine olan sevgileriyle zorlukları aşmalarının mümkün olduğunu masal türüyle güzel bir şekilde anlatılmıştır. Lakin alt temasının, sevginin gücü yerine insan sevgisi olduğu düşünülmektedir. Metinde görsel

ögeler kullanılmamıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

5. Metin: Atatürk

Konusu: Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı olan Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Hayatı ve Fikirleri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü biyografidir. Bu metni kitap yazarı Ahmet Kapulu'nun yazması yerine Atatürk'ü yakından tanıyan, tarihî bilgilere sahip yazarların yazması daha uygun olurdu. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

6. Metin: Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri

Konusu: Atatürk'ün kararlı, fedakâr, idealist bir lider olduğunu, inançlarını ve hedeflerini anlatmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Kişilik Özellikleri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun

Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Bu metni Yrd. Doç. Dr. Muhammed Şahin kaleme almıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

7. Metin: Kadın Ulusun Temelidir

Konusu: Atatürk'ün Türk kadınının özellikleri ve üstünlüğü hakkında düşünceleri ve onlara seçme ve seçilme hakkını vermesi anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Vatandaşlık Görevlerine Verdiği Önem

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü anıdır. Bu metin, Atatürk döneminde yaşayan bir yazar olan İsmet Kür tarafından kaleme alınmıştır. Yazarın, Atatürk döneminin özelliklerini bilmesi konuyu daha etkili hâle getirmiştir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

8. Metin: Türk Müziği ve Türk Folkloru (Dinleme metni)

Konusu: Atatürk'ün güzel sanatlardan müzik ve halk bilimine verdiği önemi anlatmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Müziğin ve Halk Biliminin Gelişmesine Verdiği Önem

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Metni, kitap yazarı Ahmet Kapulu'nun yazması yerine Atatürk'ü yakından tanıyan, tarih ve güzel sanatlar alanlarında bilgilere sahip yazarların yazması daha etkili olurdu. Metinde görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

9. Metin: Alo... Graham Bell

Konusu: Graham Bel ve icatları anlatılmaktadır.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): Buluşlar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü tiyatrodur. Günümüz oyun yazarlarından Ülker Köksal'ın kaleme aldığı bu metnin, tiyatro türünde verilmesi konuyu eğlenceli hâle getirmiştir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

10. Metin: Geleceğin Dünyası

Konusu: Geleceğin dünyasındaki yaşamın nasıl olabileceği anlatılmaktadır.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): Gelecekte Yaşam

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Ruth Musgrave bu metinde, hayal gücünün kullanılmasını teşvik ederek yaratıcılığın özendirilmesini sağlamış bu da metni çekici hâle getirmiştir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

11. Metin: Edison

Konusu: Mucit Edison'un hayatı ve icatları anlatılmıştır.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): Mucitler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü biyografidir. Güner Ümit tarafından yazılmıştır. Tema-yazar uygunluğu

uygun değildir. Bu metni bilim ve teknoloji alanında eserler vermiş yazarların yazması daha uygun olurdu. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

12. Metin: Çocuklar Doğuştan Bilim Adamıdır (Dinleme metni)

Konusu: Çocukların öğrenme merakıyla etraflarındaki her şeyi araştırmaları anlatılmıştır.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): Bilim ve Merak

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun değil
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi.	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü denemedir. Bu metin Zuhâl Özer tarafından kaleme alınmıştır. Bilim ve merak alt teması, daha güçlü bir metinle anlatılabilirdi. Metin, görsel öğelerle desteklenmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

13. Metin: Pulsuz Dilekçe

Konusu: Bir çocuğun anne ve babasından beklentileri anlatılmaktadır.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Kendini Tanıma

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun

Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Çocuk psikolojisi alanında önemli çalışmaları olan Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu'nun güzel bir mektubudur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

14. Metin: Ah Şu Gençler

Konusu: Bir grup gencin, gençlik sorunlarını dile getiren bir müzikalde yetişkinlerin yanlış tutumlarına ve gençlerin öz eleştirilerine yer vermesi anlatılmıştır.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Gençlik Sorunları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü tiyatrodur. Turgut Özakman tarafından yazılan metnin edebî değeri yüksektir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

15. Metin: La Fonten Orman Mahkemesinde

Konusu: Orman mahkemesinde La Fontaine'nin, hayvanları olumlu ve olumsuz ön adlarla kişileştirmesinden dolayı hayvanlar tarafından yargılanması anlatılmaktadır.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Kişilik Tipleri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü fabldır. Yalvaç Ural tarafından kaleme alınan bu metin, fabl türünün güzel örneklerindendir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

16. Metin: İnsanlık Mektebi (Dinleme Metni)

Konusu: Çalışarak topluma ve kendine faydalı insan olma arzusu anlatılmaktadır.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Kişiliği Olumlu Yönde Geliştirme

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Âşık Hüseyin Çırakman tarafından yazılan bu metin, görsel öğelerle desteklenseydi daha etkili olabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

17. Metin: Ormanda Sabah

Konusu: Yazarın, ormanda yaşanan değişiklikleri gözlemlemesi ve doğa sevgisi anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Ormanlar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü gezi yazısıdır. Kemal Günen tarafından yazılan bu metin, gezi yazısı türünde oldukça etkili bir anlatım sergilemektedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

18. Metin: Süpermen İstanbul'a Düştü

Konusu: Süpermen'in İstanbul'a düşmesi ve İstanbul'un çevre kirliliği konu alınmıştır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Çevre Kirliliği

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Metnin yazarı Muzaffer İzgü edebiyatımızda özellikle çocuklara yönelik kitaplarıyla dikkat çeken önemli bir şahsiyettir. Yazar, çevre kirliliğine yaşamın içinden örnekler vererek metni ilgi çekici hâle getirmiştir. Metin,

belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

19. Metin: Zerdali Ağacı

Konusu: Zerdali ağacının mevsim değişikliklerindeki hâli ve şairin zerdali ağacına verdiği öğütler anlatılıyor.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Mevsimler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metin, tanınmış şair Cahit Külebi'nin etkili bir şiidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

20. Metin: Çocuk ile Geyik (Dinleme Metni)

Konusu: Bir arkadaş arayışındaki Ronny'nin yaralı bir geyikle karşılaşması ve onunla ilgilenmesiyle aralarında gelişen dostluğu ve hayvan sevgisi anlatılıyor.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Hayvanlar ve İnsanlar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil

Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun
-------------------------	-------

Metnin türü hikâyedir. Bu metin Sennur Sezer ve Adnan Özyalçın tarafından yazılmıştır. Gerçek hayatın içinden bir konu, metinde ele alınmıştır. Görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

21. Metin: Prensi Olmayan Masal Kitabı

Konusu: Bora'nın okuduğu kitaptan etkilenmesini ve yardım gerektiren bir durumda küçük bir kıza yardımını anlatmaktadır.

Ana teması: Okuma Kültürü

Alt tema (lar): Okuma Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu metin Fatih Erdoğan tarafından kaleme alınan bir hikâyedir. Daha etkili bir konuyla okuma sevgisi anlatılabildi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

22. Metin: Özgün Bir Konu Aranıyor

Konusu: Kitap okumanın önemi anlatılmaktadır.

Ana teması: Okuma Kültürü

Alt tema (lar): Okuma Alışkanlığı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun

Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Melisa Tekeli tarafından yazılan bir denemedir. Daha etkili bir konuyla okuma alışkanlığı anlatılabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

23. Metin: Masal Adam (Dinleme Metni)

Konusu: Çocukların sabırla, deneme yanılma yoluyla masal yapma çalışmaları anlatılmaktadır.

Ana teması: Okuma Kültürü

Alt tema (lar): Okuma Zevki

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü masaldır. Marcello Argilli tarafından yazılan bu metinde, masalların hayatla ilişkisi çarpıcı bir biçimde ele alınmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

24. Metin: Kitaplarımın Cumhuriyetinde

Konusu: Şairin kitaplardaki güzellikleri ve işlevselliği ele alması anlatılmaktadır.

Ana teması: Okuma Kültürü

Alt tema (lar): Kitapların Dünyası

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Halim Yağcıoğlu'nun bir şiiridir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

2005 programına göre hazırlanan Koza Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı incelendiğinde, metin (24) ve tema (24) sayısının eşit olduğu alt tema (25) sayısının ise bunlardan daha fazla olduğu görülmüştür. Kitapta verilen temalar eşit sayıdadır. Kitapta 11 farklı türde metin bulunmaktadır. En çok hikâye (5) türünde metin bulunduğu gözlenmektedir. Dinleme metinlerinde görsel öğelerin kullanılmadığı, bazı metinlerde konu-tema uygunluğu, tema-yazar uygunluğu, metin-görsel ilişkisi uygunluğu ve tema-alt tema uygunluğunun bulunmadığı görülmektedir. 24 metinden 15'inin belirlenen tema ölçütlerine uygun, 9'unun da kısmen uygun olduğu tespit edilmiştir.

4.6. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI

(Evren Yayıncılık - 2005 Programına Göre Hazırlanan)

TEMA İNCELEME

1. Metin: Kuklacı

Konusu: Kuklacının çocuk özlemi ve tahtadan yaptığı Pinokyo'nun iyi insan olarak yaşamayı öğrenmesi anlatılmaktadır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Sevmeyi Öğrenmek

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun

Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü tiyatrodur. Ferdi Merter tarafından yazılmıştır. Metinde eğitici ifadelere yer verilse de eğitici olmayan “Pinokyo onun piposunu verir.” gibi bir ifadeye de yer verilmiştir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

2. Metin: Vatan

Konusu: Anadolu’da bulunan canlı cansız her şeyin vatan tanımını içinde değerlendirilmesi düşüncesini konu almıştır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Vatan Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Nurettin Özdemir tarafından yazılmıştır. Şair, vatan sevgisini içtenlikle tanımlamıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

3. Metin: Tünek Ahmet

Konusu: Denizde yaşamı çok iyi bilen balıkçı Tünek Ahmet’in sırrı, doğa ve hayvan sevgisi anlatılmaktadır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Hayvan Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Bu metin Halikarnas Balıkcısı tarafından yazılmıştır. Metinde anlamı bilinmeyen birçok kelimeye yer verilmesi, metni anlamayı zorlaştırmaktadır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

4. Metin: Sevgi Ağacı (Dinleme metni)

Konusu: Çölün ortasında etrafındaki hayvanların sevgi ve mutluluğuyla beslenen Sevgi Ağacı, ölmekten kurtardıkları tilkinin sinsice planlarıyla yok olmakla karşı karşıya kalır. Sevgi Ağacı'nın, üç cesur farenin yardımıyla tilkiden kurtularak canlılar arasındaki barış, sevgi ve mutluluk ile yeniden can bulmasını konu almıştır.

Ana teması: Sevgi

Alt tema (lar): Sevginin Önemi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü masaldır. Dilan Kalkan tarafından yazılan bu metin görsel öğelerle desteklenmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

5. Metin: Atatürk'ün Yaşamı ve Düşünceleri

Konusu: Atatürk'ün doğumu, eğitimi, askerliğiyle ilgili olaylar ve Atatürk'ün fikir hayatı anlatılıyor.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Yaşadığı Olaylar ve Bu Olayların Onun Fikir Hayatına Etkileri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü biyografidir. Bu metin, kitap yazarı Fatma Karabıyık yerine Atatürk'ü yakından tanıyan ve o dönemi yaşamış bir yazar tarafından yazılabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

6. Metin: Atatürk ve Halk Bilimi

Konusu: Atatürk'ün Türk musikisine ve halk biliminin geliştirilmesine verdiği önem anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Türkiye'de Müziğin ve Halk Biliminin Gelişmesi İçin Yaptıkları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun

Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Bu metin Hayrettin İvgin tarafından yazılmıştır. Tema-yazar uygunluğu ölçütüne uygun değildir. Metin, Atatürk döneminin musiki sanatçıları ve halk bilimcileri tarafından yazılıysa daha etkili olabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

7. Metin: Ev Ödevi

Konusu: Vatandaşlık görevleri, Atatürk'ün vatandaşlık görevlerine verdiği önem ve Atatürk'ün millî tarihimize verdiği önem anlatılmaktadır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Millî Tarihimizi Oluşturmak ve Geliştirmek İçin Yaptıkları, Vatandaşların Vatandaşlık Bilincini Kazanmasının Önemi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü tiyatrodur. Metin, Gökçen Gökçeoğlu tarafından yazılmıştır. Metnin tiyatro türünde yazılması metni daha anlaşılabilir kılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

8. Metin: Mustafa Kemal Paşa ve Köylü Kadını

Konusu: Atatürk'ü görmek için Ankara'ya gelen bir köylü kadının tesadüfen Atatürk'le karşılaşması ve onunla sohbetini konu almıştır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Kişiliğinin, Bulunduğu Konumla İlişkisi ve Ona Sağladıkları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü anıdır. Küçüklüğünde Atatürk'ü gören ve ona hayran olan yazar Hanri Benazus tarafından kaleme alınmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

9. Metin: Atatürk (Dinleme metni)

Konusu: Atatürk'ün sözlerini, yaptıklarını ve sevgisini konu almıştır.

Ana teması: Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Kişiliği ve Fikirlerinin Sevilmesindeki Rolü

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Metin, Atatürk döneminde yaşayan yazar İbrahim Minnetoğlu tarafından kaleme alınmıştır. Metinde görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

10. Metin: Sarı Sıcak

Konusu: Tarlada gündelik çalışan, zayıf ve güçsüz Küçük Osman'ın ailesine karşı sorumluluğu anlatılmaktadır.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Sorumluluk

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Metinde tanınmış yazarlarımızdan Yaşar Kemal tarafından yaşamdan bir kesit sunulmuştur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

11. Metin: Daha İyi Olabilir

Konusu: Yazar, azimle çalışarak istenilen her şeye ulaşabileceğini, Doğulu ve Batılı insanların hayatlarından örnekler vererek anlatmaktadır.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Başarı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Yazar Şevket Rado'nun daha iyiye kavuşmanın ancak çalışmakla mümkün olabileceğini ifade eden etkili bir denemesidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

12. Metin: Kurtla Tilki

Konusu: Kurt olmak isteyen tilkinin, kurt postunu giyerek yaptıkları anlatılmaktadır.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Kendini Tanıma

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü fabldır. La Fontaine'in ders verici, etkili bir fabldır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

13. Metin: Ağaç ve Sen (Dinleme metni)

Konusu: İnsan, ağaca benzetilerek başarılı iyi bir insan ve iyi vatandaş olmanın yolları öğütlenmektedir.

Ana teması: Kişisel Gelişim

Alt tema (lar): Sosyal Gelişim

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun

Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Millî Eğitim eski Bakanı Hasan Ali Yücel'in öğüt veren güzel bir şiiridir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

14. Metin: Sahneler

Konusu: Sahnelerdeki hayat anlatılıyor.

Ana teması: Güzel Sanatlar

Alt tema (lar): Tiyatro

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Bu metin Erol Yavuz tarafından yazılmıştır. Metin, sahne sanatlarını meslek edinmiş yazarlarca yazılıysaydı daha etkili olabilirdi. Şairin, tiyatro alanında başka bir eseri ve çalışması yoktur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

15. Metin: Sanat ve Halk Sanatı

Konusu: Yazarın, halk sanatının önemi hakkındaki görüşleri anlatılmaktadır.

Ana teması: Güzel Sanatlar

Alt tema (lar): Halk Sanatı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun etkili bir denemesidir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

16. Metin: Rodin'den Aldığım Ders

Konusu: Yazarın Rodin'le tanışması, Rodin'in, eserlerini ortaya çıkarırken işine yoğunlaşarak etrafını unutması ve yazarın bundan aldığı ders anlatılmaktadır.

Ana teması: Güzel Sanatlar

Alt tema (lar): Heykeltıraş

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü anıdır. Yazar Stefan Zweig, Paris'te yaşadığı bir olaydan aldığı dersi, anısında ifade etmiştir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

17. Metin: Ahmet Adnan Saygun (Dinleme metni)

Konusu: Ahmet Adnan Saygun'un güzel sanatlardaki önderliği ve başarılı çalışmalarıyla hayatı anlatılmaktadır.

Ana teması: Güzel Sanatlar

Alt tema (lar): Müzik

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü biyografidir. Türk Beşleri olarak tanınan sanatçılardan Ahmet Adnan Saygun, güzel sanatlardaki örnek yaşantısıyla öğrencilere önder olacaktır. Metinde görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

18. Metin: Onu Örnek Göstermeyin

Konusu: Örnek bir öğrencinin okuldaki arkadaşları tarafından dışlanması, okul müdür yardımcısının etkili konuşmasıyla da arkadaşının, tavrını değiştirip özür dilemesi, dostluk, sevgi ve hoşgörünün önemi anlatılmaktadır.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Bağışlama

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Eğitimeci yazar Salim Savcı tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

19. Metin: Yolunuz Açık Olsun

Konusu: Doktora bursu kazanan ve yurt dışına giden kızlarıyla ilgili karmaşık duygular yaşayan bir babanın, evlatlarının geleceği hakkında duygu ve düşünceleri anlatılmaktadır.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Güven

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü mektuptur. Gazeteci, eğitimci, yazar Emre Kongar'ın kızlarına içten duygularla yazdığı bir mektuptur. Lakin mektup türünde bir eseri, edebiyatımızın usta kalemlerinden okumak daha isabetli olurdu. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

20. Metin: Mâni Dünyamız

Konusu: Mâninin tanımı, konuları ve mânilerde özlem duygusu anlatılmaktadır.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Özlem

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun

Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü söyleşidir. Sosyolog, hikâyecisi, roman yazarı Fatma Karabıyık tarafından halk edebiyatı ürünlerinden manilerin hangi duygularla kimler tarafından söylendiği örneklerle anlatılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

21. Metin: Ziller Çalacak (Dinleme metni)

Konusu: Bir öğretmenin okuldaki zillerin çalmasıyla yaşadığı kaygıları anlatılmaktadır.

Ana teması: Duygular

Alt tema (lar): Kaygı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Eğitimci, şair Zeki Ömer Defne'nin bir şiiridir. Metinde görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

22. Metin: Kar Tanesi

Konusu: Hiç çocuğu olmayan Daniel ve Anna'nın kardan yaptıkları kız çocuğu Kar Tanesi'nin canlanması, büyümesi ve onu kaybetmemek için kuzeyde soğuk bir köye taşınmaları anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Kar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun Değil

Metnin türü masaldır. Yazar Dilan Kalkan'nın bir metnidir. Metin, konu-tema ve tema-alt tema uygunluğu ölçütüne uygun değildir. Bu metnin ana temasının Sevgi, alt temasının ise Evlat Sevgisi olması gerektiği düşünülmektedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

23. Metin: Rüzgâr

Konusu: Rüzgârın doğa üzerindeki etkisi anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Rüzgâr

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Cahit Külebi'nin etkileyici bir şiiridir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

24. Metin: Küreselleştik Isınıyoruz

Konusu: Küresel ısınmanın oluşum, sebep ve faktörleri, bu değişimin dünya

üzerindeki etkileri anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Doğadaki Değişiklikler ve Etkileri

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü haberdur. Ayşenur Değer tarafından kaleme alınmış, insanlığın geleceğiyle ilgili hayatın içinden bir haber yazısıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

25. Metin: Hava Soğuk, Güneş Çok Uzakta...(Dinleme metni)

Konusu: Havalarda soğumasının, insanların ve doğadaki canlıların üzerindeki etkileri anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Mevsimler

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü söyleşidir. Bu metin Orta Doğu Teknik Üniversitesi Doğa Topluluğu tarafından yazılmıştır. Metinde görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

2005 programına göre hazırlanan Evren Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı incelendiğinde, metin (25) ve tema (25) sayısının eşit olduğu alt tema (26) sayısının ise bunlardan daha fazla olduğu görülmüştür. . Kitapta en fazla Atatürk (5) temasına yer verilmiştir. Kitapta 12 farklı türde metin bulunmaktadır. En çok şiir (6) türünde metin bulunduğu gözlenmektedir. Dinleme metinlerinde görsel öğelerin kullanılmadığı, bazı metinlerde konu-tema uygunluğu, tema-yazar uygunluğu, metin-görsel ilişkisi uygunluğu ve tema-alt tema uygunluğunun bulunmadığı görülmektedir. 25 metinden 16'sının belirlenen tema ölçütlerine uygun, 9'unun da kısmen uygun olduğu tespit edilmiştir.

4.7. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6. SINIF DERS KİTABI (Eksen Yayıncılık - 2018 Programına Göre Hazırlanan)

TEMA İNCELEME

1. Metin: Forsa

Konusu: Esir düşen bir denizcinin vatan özlemiyle özgürlüğüne kavuşması anlatılmaktadır.

Ana teması: Erdemler

Alt tema (lar): Vatan Özlemi, Sabır, Umut

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun Değil

Metnin türü hikâyedir. Ömer Seyfettin tarafından yazılmıştır. Metne Erdemler temasında yer verilmiştir. Metnin alt temalarının Duygular temasına daha uygun olduğu düşünülmektedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

2. Metin: Kaynatılmış Tohum

Konusu: Çinli bir hükümdarın veliaht seçmek için ülkesindeki gençleri dürüstlikle imtihanı konu edilmiştir.

Ana teması: Erdemler

Alt tema (lar): Dürüstlük

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Masal türündeki metin, Murat Ertan tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

3. Metin: Ceylana Yardım Edenler

Konusu: Ormandaki hayvanların dostlukları ve zor zamanda vefaları anlatılmaktadır.

Ana teması: Erdemler

Alt tema (lar): Dostluk, Vefa

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Recep Şükrü Güngör tarafından yazılan bir fabldır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

4. Metin: Adsız Çeşme (Dinleme metni)

Konusu: İki kardeşin susuz kaldıkları sıcak bir günde adsız bir çeşmeden su içmeleriyle iyiliğin önemi anlatılmaktadır.

Ana teması: Erdemler

Alt tema (lar): İyilik

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Hasan Ali Yücel tarafından yazılan bu şiir, görsel öğelerle desteklenmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

5. Metin: Nevruz

Konusu: Nevruzun anlam ve önemi ile nevrzun tarihçesi anlatılmaktadır.

Ana teması: Millî Kültürümüz

Alt tema (lar): Nevruz

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun Değil
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil

Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun
-------------------------	-------

Makale türündeki bu metin farklı bir türle verilebilir, içeriği açıklayan görsellerle desteklenebilirdi. Tema-tür ve metin-görsel ilişkisi ölçütlerine uygun değildir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

6. Metin: Türküler Dolusu

Konusu: Türkülerimizin yaşamdaki yeri, önemi, ve güzelliği anlatılmaktadır.

Ana teması: Millî Kültürümüz

Alt tema (lar): Türkülerimiz

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu şiir, Bedri Rahmi Eyüpoğlu tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

7. Metin: Boş Bir Kümes, Birkaç Dolu Kalp

Konusu: Türkiye'ye gelen Alman bir çiftin yolda kalmaları ile insanımızın yardımseverlik ve misafirperverliği anlatılmaktadır.

Ana teması: Millî Kültürümüz

Alt tema (lar): Geleneklerimiz (Misafirperverlik), Yardımseverlik

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun

Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Ahmet Şerif İzgören tarafından yazılmış bir hikâyedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

8. Metin: Bayrak (Dinleme metni)

Konusu: Bayrak sevgisi ve bayrağın kutsallığı anlatılmaktadır.

Ana teması: Millî Kültürümüz

Alt tema (lar): Bayrağımız, Bayrak Sevgisi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Arif Nihat Asya tarafından yazılan bu şiir, görsel öğelerle desteklenmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

9. Metin: Atatürk Orman Çiftliği

Konusu: Önceleri verimsiz ve bataklık olan bir araziye, Gazi Mustafa Kemal'in kararlılığı ve mücadelesi ile Atatürk Orman Çiftliği'nin kuruluş hikâyesi anlatılmaktadır.

Ana teması: Millî Mücadele ve Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Kararlılığı

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun Değil
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Hikâye ve masal yazarı Hikmet Ulusoy tarafından yazılmıştır. Metin, Atatürk'ü yakından tanıyan ve o dönemde yaşamış bir yazar tarafından yazılabilir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

10. Metin: Atatürk Geometri Kitabı Yazmış

Konusu: Atatürk'ün geometri kitabını neden ve nasıl yazdığı ile Atatürk'ün Türkçe geometri terimlerini kullanması ve dilimizin Türkçeleştirilerek bilimin anlaşılır hâle gelmesi çalışmaları anlatılmaktadır.

Ana teması: Millî Mücadele ve Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Yazdığı Eserler, Dilde Türkçeleşme

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü makaledir. Tuğba Can tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

11. Metin: 30 Ağustos

Konusu: 30 Ağustos Zafer Bayramı'nın kutlama etkinlikleri ile coşku ve sevinci anlatılmaktadır.

Ana teması: Millî Mücadele ve Atatürk

Alt tema (lar): 30 Ağustos Zaferi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Cumhuriyet edebiyatı şairlerinden Ahmet Kutsi Tecer tarafından yazılmış bir şiirdir. Görsel öğeler daha fazla kullanılabilirdi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

12. Metin: Ankara Türk Odası (Dinleme metni)

Konusu: Ankara Türk Odası'nın yapılışı ile Atatürk'ün güzel sanatlara verdiği önem anlatılmaktadır.

Ana teması: Millî Mücadele ve Atatürk

Alt tema (lar): Atatürk'ün Güzel Sanatlara Verdiği Önem

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Atatürk zamanında yaşayan mimar Hikmet Koyunoğlu tarafından yazılan bir anıdır. Metinde görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

13. Metin: Nasrettin Hoca Fıkraları

Konusu: Nasrettin Hoca'nın hazırcevaplığı ile sorulara karşılık vermesi anlatılmaktadır.

Ana teması: Çocuk Dünyası

Alt tema (lar): Mizah

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü mizahi fıkradır. Eğitimci yazar Ahmet Köklügiller tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

14. Metin: Ben Kimim?

Konusu: Ailesini ve yaşam yolculuğunu öğrenmek isteyen somon balığı Meraklı ile Uslu kedinin sohbeti anlatılmaktadır.

Ana teması: Çocuk Dünyası

Alt tema (lar): Merak, Kendini Tanıma

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun

Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Nilay Yılmaz tarafından yazılan bir fabldır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

15. Metin: Bilmece

Konusu: Hacivat ile Karagöz'ün bilmece üzerine konuşmaları anlatılmaktadır.

Ana teması: Çocuk Dünyası

Alt tema (lar): Bilmece, Mizah

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Cem Atlı tarafından yazılan bir tiyatrodur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

16. Metin: Kentlerde Yaşayan Çocuklar da Oyun Oynamak İster (Dinleme metni)

Konusu: Kentlerde yaşayan çocukların, oyun oynayacak alanlarının kalmamasını şikâyet etmeleri anlatılmaktadır.

Ana teması: Çocuk Dünyası

Alt tema (lar): Şehirlerde Yaşayan Çocukların Oyun İhtiyacı, Çocuk Hakları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun

Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Şair Eray Canberk tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

17. Metin: Birlikte

Konusu: Birlik ve beraberliğin önemi anlatılmaktadır.

Ana teması: Birey ve Toplum

Alt tema (lar): Birlik, Beraberlik

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Şair ve yazar Mehmet Salihoğlu tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

18. Metin: Geri Kazanım

Konusu: Çevreyi korumak için geri kazanımın önemi, yararı ve gerekliliği anlatılmaktadır.

Ana teması: Birey ve Toplum

Alt tema (lar): Geri Kazanım, Çevrenin Korunması

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Bu makale Aslı Zülâl tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

19. Metin: Ömür Törpüsü

Konusu: Küçük bir kasabada yaşayan daha sonra büyükşehre yerleşen Hasan Bey ve Fatma Hanım'ın büyükşehre uyum sorunları, kalabalıklar içindeki yalnızlıklarından bıkmaları ve memleketlerine dönüşleri anlatılmaktadır.

Ana teması: Birey ve Toplum

Alt tema (lar): Toplum Hayatında Bireylerin Birbirlerine Karşı Sorumlulukları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Ayşe İlker tarafından yazılan bir hikâyedir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

20. Metin: Sihirli Pasta (Dinleme metni)

Konusu: Bir amcanın yeğenlerine bir pastanın üretim aşamasında, birçok kişinin

emeğinin olduğunu ders vererek anlatmasıdır.

Ana teması: Birey ve Toplum

Alt tema (lar): İş Bölümü, Emek

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü hikâyedir. Rıza Akdemir tarafından yazılmıştır. Metinde görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

21. Metin: Güler Yüze ve Gülmeye Dair

Konusu: Neden güler yüzlü olmalıyız? Yaşamda güler yüzün önemi ve değeri anlatılmaktadır.

Ana teması: İletişim

Alt tema (lar): Kişiler Arası İletişimde Güler Yüzlü Olmanın ve Gülmenin Önemi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü söyleşidir. Usta yazar Şevket Rado tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

22. Metin: Teknolojik Bayram Kutlamaları

Konusu: Teknolojinin bayramlarımızda bile bizi esir alması ve geleneksel yaşantımıza duyulan özlem anlatılmaktadır.

Ana teması: İletişim

Alt tema (lar): İletişim Araçlarının (Cep Telefonunun) İnsan İlişkilerine Etkisi, Özlem

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü söyleşidir. Nuray Bartoschek tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

23. Metin: Pulsuz Dilekçe

Konusu: Bir çocuğun anne ve babasından beklentileri anlatılmaktadır.

Ana teması: İletişim

Alt tema (lar): Çocuk-Ebeveyn İletişimi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Çocuk psikolojisi alanında önemli çalışmaları olan Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu'nun güzel bir mektubudur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

24. Metin: Bilgilenirken Medya (Dinleme metni)

Konusu: Bilgi kaynağı olarak medyanın rolü ve önemi, bilgiye ulaşmak, bilgiyi kullanmak, bilgi kirliliğinden korunmak ve sağlıklı bilgiye ulaşmak için eleştirel bir yaklaşım sergilemek gerektiği anlatılmaktadır.

Ana teması: İletişim

Alt tema (lar): Bilgi Kaynağı Olarak Medya

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Hediyetullah Aydeniz tarafından yazılan bir makaledir. Metinde görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

25. Metin: Uzaklar

Konusu: Yazarın, Ekvador Galapagos Adaları'na yaptığı deniz yolculuğu ve orada gördükleri anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Dünyanın Görülmesi Gereken Yerleri, Canlılar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun

Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Osman Atasoy tarafından yazılan bir gezi yazısıdır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

26. Metin: Gezegenimiz Isınıyor

Konusu: Küresel ısınmanın neden ve sonuçları ile küresel ısınmayı azaltmak için neler yapılması gerektiği anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Küresel Isınma

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Burcu Meltem Arık tarafından yazılan bir makaledir. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

27. Metin: Orman

Konusu: Ormanın bizim için önemi ve güzellikleri anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Ormanlar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun

Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Şair Zeki Tunaboylu tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

28. Metin: Beyaz Diş (Dinleme Metni)

Konusu: Beyaz Diş adlı kurt köpeği yavrusunun insanlarla yaşadıkları ve başına gelen olaylar karşısında duyguları anlatılmaktadır.

Ana teması: Doğa ve Evren

Alt tema (lar): Hayvanlar

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Jack London tarafından yazılan bir romandır. Metinde görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

TEMA İNCELEME

29. Metin: Uçakla Yolculuk

Konusu: Şairin Bursa'dan Yeşilköy'e uçakla yolculuğundaki gözlemleri ve duyguları anlatılmaktadır.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): Ulaşım Araçları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Metnin türü şiirdir. Şair Celal Sıtkı Gürler tarafından yazılmıştır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

30. Metin: Robotik ile Enerji

Konusu: Metin, Selin ve Robotik'in enerji, enerji kaynakları ve enerji üretimini öğrenmeleri ile Metin'in bilim şenliği proje ödevi anlatılmaktadır.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): Enerji Üretimi

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Tülay Öncü tarafından yazılan bir çizgi romandır. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

31. Metin: Newton'un (Nivtin'in) Elması

Konusu: Zeynep ve Özlem'in elma üzerinden Newton ve yer çekimi kanunu üzerine konuşmaları anlatılmaktadır.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): Keşifler (Evrensel Kitle Çekimi Kanunu)

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Oyun yazarı Ülker Köksal tarafından yazılan bir tiyatrodur. Metin, belirlenen tema ölçütlerine uygundur.

TEMA İNCELEME

32. Metin: Bilimsel Araştırma Yaparken Nelere Dikkat Etmeliyiz? (Dinleme metni)

Konusu: Bilimsel araştırma aşamaları anlatılmaktadır.

Ana teması: Bilim ve Teknoloji

Alt tema (lar): Bilimsel Araştırma İlke ve Kuralları

Tema Ölçütleri	Açıklama
Konu-Tema Uygunluğu	Uygun
Tema-Yazar Uygunluğu	Uygun
Tema-Tür Uygunluğu	Uygun
Metin-Hayatilik İlişkisi	Uygun
Metin-Görsel İlişkisi	Uygun Değil
Tema-Alt Tema Uygunluğu	Uygun

Makale anonimdir. Metinde görsel öğelere yer verilmeliydi. Metin, belirlenen tema ölçütlerine kısmen uygundur.

2018 programına göre hazırlanan Eksen Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı incelendiğinde, metin (32) ve tema (32) sayısının eşit olduğu alt tema (45) sayısının

ise bunlardan daha fazla olduğu görülmüştür. Kitapta verilen temalar eşit sayıdadır. Kitapta 13 farklı türde metin bulunmaktadır. En çok şiir (8) türünde metin bulunduğu gözlenmektedir. Dinleme metinlerinde görsel öğelerin kullanılmadığı, bazı metinlerde tema-tür uygunluğu, tema-yazar uygunluğu, metin-görsel ilişkisi uygunluğu ve tema-alt tema uygunluğunun bulunmadığı görülmektedir. 32 metinden 22'sinin belirlenen tema ölçütlerine uygun, 10'unun da kısmen uygun olduğu tespit edilmiştir.

TABLOLAR LİSTESİ VE YORUMLARI

1981, 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'na Göre Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarının Metin, Tema ve Alt Tema Listeleri

Tablo 1: MEB-1981 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri

Metnin Adı	Ana Tema	Alt Tema
Hiroşimalar Olmasın	Hak ve Özgürlükler	İnsan Hakları
Atatürk Okulu	Atatürk	Atatürk Sevgisi
İşitmek ve Dinlemek	İletişim	İnsanlarla İletişim
Çocukluk	Duygular	Özlem, Mutluluk
Atatürk'te Okuma Tutkusu	Atatürk	Atatürk ve Okuma Sevgisi
Yazar Olmak	İletişim	İletişim Becerileri
Onuncu Yıl Marşı	Sevgi	Vatan ve Millet Sevgisi
Huzur Ülkesi	Zaman ve Mekân	Çevremiz, Şehirler
Atatürk'ün Yaşamı	Atatürk	Atatürk'ün Hayatı
Uzun İnce Bir Yoldayım	Millî Kültür	Halk Şairleri
Küfeci	Kişisel Gelişim	Sorumluluk, Dürüstlük
Yılkı Atı	Doğa ve Evren	Canlılar
Vatan	Sevgi	Vatan Sevgisi
Temizlik	Doğa ve Evren	Çevrenin Korunması
Ormanın Bekçileri	Doğa ve Evren	Çevrenin Korunması
Karagöz ile Hacivat	Millî Kültür	Seyirlik Oyunlar
Yol Üstü	Zaman ve Mekân	Şehirler
Yüksek Evde Oturanların Türküsü	Toplum Hayatı	Birey ve Toplum, Dostluk
Yazısız Mektup	Duygular	Mizah
Bayrağımızın Altında	Sevgi	Vatan ve Bayrak Sevgisi
Uçan Kuşlar	Duygular	Özlem, Üzüntü
Dostluk	Duygular	Dostluk
Perili El	Kişisel Gelişim	Kendini Tanıma, Sorumluluk
Zeynep'e Mektup	İletişim	İletişim Becerileri
Atatürk Kurtuluş Savaşında	Sevgi	Vatan ve Millet Sevgisi
Kitapların Kanatları	Okuma Kültürü	Kitaplar
Atatürk ve Sanat	Atatürk	Atatürk ve Sanat
Atla Eşek	Toplum Hayatı	Yardımlaşma, Dayanışma
Kitaba Hürmet	Okuma Kültürü	Okuma Sevgisi
Sevgi	Sevgi	İnsan Sevgisi, Aile Sevgisi
Konuşma ve Hoşgörü	İletişim	İnsanlarla İletişim
Atatürk'te İnsan ve Millet Sevgisi	Atatürk	Atatürk ve Sevgi
Yeni Gelen Güne Türkü	Duygular	Mutluluk, Umut
Kır Koşusu	Duygular	Kaygı, Üzüntü
Anılarla Atatürk	Atatürk	Atatürk Sevgisi
Bir Günüm	Zaman ve Mekân	Şehirler, Çevremiz

Tablo 1 incelendiğinde MEB Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda 36 metin, 36 tema, 47 alt tema tespit edildiği görülmektedir. Bu yayınevi Sevgi, Atatürk, Hak ve Özgürlükler, İletişim, Duygular, Zaman ve Mekân, Millî Kültür, Kişisel Gelişim, Doğa ve Evren, Toplum Hayatı, Okuma Kültürü temalarına yer vermiştir. Kitapta 11 farklı tema kullanılmıştır. Kitapta en fazla Atatürk (6) ve Duygular (6), en az da Hak ve Özgürlükler (1) temalarına yer verilmiştir.

Tablo 2: Yıldırım-1981 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri

Metnin Adı	Ana Tema	Alt Tema
Dil	İletişim	İnsanlarla İletişim
Anadolu Toprağı	Sevgi	Vatan Sevgisi
Hiç Unutamayacağım Ses	Sevgi	Millet Sevgisi
Sığırcık Kayası	Doğa ve Evren	Doğal Olaylar, Hayvan Sevgisi
Eşkriyanın Sonu	Hak ve Özgürlükler	İnsan Hakları, Hakkımı Savunma
Ben İsterim ki	Duygular	Mutluluk, Umut
Hata Yapmaktan Korkmayın	Kişisel gelişim	Kendini Tanıma, Karar Verme, Başarı
10. Adam	Hak ve Özgürlükler	İnsan Hakları
Kurşunlu Şelalesi	Zaman ve Mekân	Çevremiz
Atatürk'ün Hayatı	Atatürk	Atatürk'ün Hayatı
Kitap, Az Yaşamayı Önler	Okuma Kültürü	Okuma Sevgisi
Anama Mektup	Duygular	Umut, Mutluluk
Atasözleri	Toplum Hayatı	Birey ve Toplum
Babamın Ölümü	Güzel Sanatlar	Tiyatro
Bir Hastalığın Yenilişi	Bilim Teknoloji	Buluşlar
Haşlanmış Tavuk	Zaman ve Mekân	Şehirler
Atatürk'ün Fikir Hayatı	Atatürk	Atatürk'e Göre Akılcılık ve Bilim
Van Gölü	Zaman ve Mekân	Şehirler
İhtiyar Balıkçı	Alışkanlıklar	Kötü Alışkanlıklar
Nasrettin Hoca'dan Fıkralar	Hak ve Özgürlükler	Bireysel Haklar, Hakkımı Savunma
Ekran Efendinin Tutsakları	Bilim ve Teknoloji	İletişim Araçları
Uyku	Duygular	Sitem, Özlem
Anadolu Saldırıyor	Hak ve Özgürlükler	Hakkımı Savunma, Özgürlükler, İnsan Hakları
Yüksek Evde Oturanların Türküsü	Toplum Hayatı	Birey ve Toplum, Dostluk
Kamyon Yolcuları	İletişim	İnsanlarla İletişim
Dil ve Kimlik	Sevgi	Dil Sevgisi
Çatalı Köy	Güzel Sanatlar	Tiyatro
Atla Eşek	Toplum Hayatı	Yardımlaşma, Dayanışma
İlk Uçuş	Doğa ve Evren	Manzaralar, Canlılar
Bebeklerin Ulusu Yok	Duygular	Umut, Mutluluk
Atatürk Coğrafya Sınavında	Atatürk	Atatürk'le İlgili Anılar
Kırmızı Balon	Duygular	Mutluluk, Heyecan, Beğenme
Faytonlu İstanbul Otomobile Nasıl Kavuştu?	Bilim ve Teknoloji	Teknoloji ve Hayat
Halk Oyunları	Millî Kültür	Oyunlar
Atatürk'te Vatan ve Millet Sevgisi	Atatürk	Atatürk'ün Vatan ve Millet Sevgisi
Gerçekçilik	Millî Kültür	Türk Büyükleri
Altın Yeleli	Sevgi	Ağaç Sevgisi
Temmuz Ayında Kış	Zaman ve Mekân	Ülkeler
Atatürk'ün Müzik ve Folkloru Verdiği Önem	Atatürk	Atatürk ve Sanat
Bizim Sokak	Zaman ve Mekân	Çevremiz, Şehirler

Tablo 2 incelendiğinde Yıldırım Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda 40 metin, 40 tema, 58 alt tema tespit edildiği görülmektedir. Bu yayınevi Sevgi, Atatürk, Doğa ve Evren, Hak ve Özgürlükler, Duygular, Kişisel Gelişim, Zaman ve Mekân, Okuma Kültürü, Toplum Hayatı, Güzel Sanatlar, Bilim ve Teknoloji, Alışkanlıklar, İletişim ve Millî Kültür temalarına yer vermiştir. Kitapta 14 farklı tema kullanılmıştır. Kitapta en fazla Zaman ve Mekân (5), Atatürk (5) ve Duygular (5), en az da Kişisel Gelişim (1), Okuma Kültürü (1) ve Alışkanlıklar (1) temalarına yer verilmiştir.

Tablo 3: Özyürek-1981 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri

Metnin Adı	Ana Tema	Alt Tema
Sevginin Önemi	Sevgi	İnsan Sevgisi, Aile Sevgisi, Yurt Sevgisi
Mutluluk	Duygular	Mutluluk
Yapay Güzelliğin Sonu	Doğa ve Evren	Hayvanlar, Hayal, Üzüntü
Atatürk'ü Sevmek	Atatürk	Atatürk Sevgisi
Ben Atatürk'ün Arkadaşıydım	Atatürk	Atatürk'le İlgili Anılar
Türkçemiz	Sevgi	Dil Sevgisi
İstiklâl Marşı	Sevgi	Bayrak ve Millet Sevgisi
Dostluk Derken	Toplum Hayatı	Dostluk
Akıllı Evlat	Kişisel Gelişim	Sorumluluk
Yarının Adamı	Atatürk	Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri
Zeyniler Köyü Okulu	Toplum Hayatı	Medeniyet, Birey ve Toplum
Kuşun Ölümü	Zaman ve Mekân	Şehirler
Cumhuriyet ve Atatürk	Atatürk	Atatürk ve Kararlılığı
Atatürk'ün Yaşamı	Atatürk	Atatürk'ün Hayatı
Mustafa Kemal	Atatürk	Atatürk ve Cumhuriyet
Yel Değirmenleriyle Savaş	Kavramlar ve Çağrışımlar	Düş, Hayal
Madrid	Zaman ve Mekân	Ülkeler
Çiğer	Duygular	Üzüntü, Sitem
Kedimiz	Sevgi	Hayvan Sevgisi
Atasözleri	Millî Kültür	Atasözleri
Ormanlarımız	Doğa ve Evren	Çevrenin Korunması
Köy Öğretmenleri	Sevgi	Öğretmen Sevgisi
Bir Mucidin İlk Düşünüşü	Bilim ve Teknoloji	Buluşlar
Memleket İsterim	Duygular	Özlem
Gündüzünü Kaybeden Kuş	Doğa ve Evren	Canlılar, Çevrenin Korunması
Atatürk'ün Müzik Anlayışı	Atatürk	Atatürk ve Müzik
Sokakta	Toplum Hayatı	Birey ve Toplum
Issız Adaya Yerleşme	Duygular	Yalnızlık, Umut
Yeni Gelen Güne Türkü	Duygular	Umut, Mutluluk
Hezarfen Ahmet Çelebi	Bilim ve Teknoloji	Buluşlar
Yemeğin Buğusu	Millî Kültür	Fıkra
Atatürk'ün Düşünsel Yaşamı	Atatürk	Atatürk'ün Düşünce Sistemi
Trafikte Ölmek Alın Yazısı Değildir	Hak ve Özgürlükler	İnsan Hakları, Bireysel Haklar
Bir Av Kazası	Toplum Hayatı	Birey ve Toplum
Harika Çocuk	Kişisel Gelişim	Sorumluluk, Meslek Seçimi
Gamlanma Gönül	Duygular	Üzüntü
Aslan, Kurt, Tilki	Kişisel Gelişim	Kötü Huylar

Tablo 3 incelendiğinde Özyürek Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda 37 metin, 37 tema, 49 alt tema tespit edildiği görülmektedir. Bu yayınevi Sevgi, Atatürk, Duygular, Doğa ve Evren, Toplum Hayatı, Kişisel Gelişim, Zaman ve Mekân, Kavramlar ve Çağrışımlar, Millî Kültür, Bilim ve Teknoloji ve Hak ve Özgürlükler temalarına yer vermiştir. Kitapta 11 farklı tema kullanılmıştır. Kitapta en fazla Atatürk (8), en az da Kavramlar ve Çağrışımlar (1) ile Hak ve Özgürlükler (1) temalarına yer verilmiştir.

Tablo 4: MEB-2005 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri

Metnin Adı	Ana Tema	Alt Tema
Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması	Okuma Kültürü	Kitaplar
Okuma Üstüne	Okuma Kültürü	Okuma Alışkanlığı
En İyi Arkadaş	Okuma Kültürü	Kitapların Faydaları
Kitap Kuşum Uçuverdi (Dinleme Metni)	Okuma Kültürü	Kitap Sevgisi
Atatürk ve Onun Büyük Eseri	Atatürk	Atatürk'ün Hayatı
Atatürk'ten Son Mektup	Atatürk	Atatürk'ün Fikir Hayatı
Atatürk'ten Anılar	Atatürk	Atatürk'te Vatan ve Millet Sevgisi
Atatürk ve Müzik Devrimi	Atatürk	Atatürk ve Müzik
Kadının Sosyal ve Siyasal Haklarını Kazanması	Atatürk	Vatandaşlık Görevleri
Atatürk ve Tarihimiz	Atatürk	Atatürk'ün Tarihimize Verdiği Önem
Ömür Boyu Mutluluk	Duygular ve Hayaller	Mutluluk, Yardımlaşma
Meşe ile Saz	Duygular ve Hayaller	Kibir
Çocuk ve Resim	Duygular ve Hayaller	Özlem
Bir Masal Ülkesinde Anadolu	Duygular ve Hayaller	Umut
Bir Mektup	Sevgi	Aile Sevgisi
İstanbul Lisesi Küçük Hasan	Sevgi	Vatan Sevgisi
Bayrak	Sevgi	Bayrak Sevgisi
Eskici (Dinleme Metni)	Sevgi	Memleket Özlemi, Dil Sevgisi
Beypazarı	Zaman ve Mekân	Şehirler
Bir Göl Nasıl Bingöl Oldu? (Dinleme Metni)	Zaman ve Mekân	Zaman İçinde
Anadolu'da Bahar	Zaman ve Mekân	Yurdumuz
Zamanı Kazanmak veya Kaybetmek	Zaman ve Mekân	Zaman
Mavisini Yitirmiş Yaşamak	Doğa ve Evren	Çevrenin Korunması
Kırkikindiler	Doğa ve Evren	Yağmur
Orman Küstü Bize (Dinleme Metni)	Doğa ve Evren	Çevrenin Korunması
Cennet Göller Tek Tek Yok Oluyor	Doğa ve Evren	Doğadaki Fiziksel Değişiklikler

Tablo 4 incelendiğinde MEB Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda 26 metin, 26 tema, 28 alt tema tespit edildiği görülmektedir. Bu yayınevi serbest bırakılan temalardan Okuma Kültürü, Duygular ve Hayaller, Zaman ve Mekân, Doğa ve Evren temalarına yer vermiştir. Zorunlu olan Sevgi ve Atatürk temalarıyla birlikte 6 farklı tema kullanılmıştır. Kitapta en fazla Atatürk (6) temasına yer verilmiştir. Diğer temaların dağılımı (4) ise eşit sayıdadır.

Tablo 5: Koza-2005 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri

Metnin Adı	Ana Tema	Alt Tema
Türkiye	Sevgi	Yurt Sevgisi
Eskici	Sevgi	Memleket Özlemi, Dil Sevgisi
Sevgi Paylaştıkça Çoğalır	Sevgi	İnsan Sevgisi
Keloğlan Ve Sihirli Kuş (Dinleme Metni)	Sevgi	Sevginin Gücü
Atatürk	Atatürk	Atatürk'ün Hayatı ve Fikirleri
Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri	Atatürk	Atatürk'ün Kişilik Özellikleri
Kadın Ulusun Temelidir	Atatürk	Atatürk'ün Vatandaşlık Görevlerine Verdiği Önem
Türk Müziği ve Türk Folkloru (Dinleme Metni)	Atatürk	Atatürk'ün Müziğin ve Halk Biliminin Gelişmesine Verdiği Önem
Alo...Graham Bell	Bilim ve Teknoloji	Buluşlar
Geleceğin Dünyası	Bilim ve Teknoloji	Gelecekte Yaşam
Edison	Bilim ve Teknoloji	Mucitler
Çocuklar Doğuştan Bilim Adamıdır (Dinleme Metni)	Bilim ve Teknoloji	Bilim ve Merak
Pulsuz Dilekçe	Kişisel Gelişim	Kendini Tanıma
Ah Şu Gençler	Kişisel Gelişim	Gençlik Sorunları
La Fonten Orman Mahkemesinde	Kişisel Gelişim	Kişilik Tipleri
İnsanlık Mektebi (Dinleme Metni)	Kişisel Gelişim	Kişiliği Olumlu Yönde Geliştirme
Ormanda Sabah	Doğa ve Evren	Ormanlar
Süpermen İstanbul'a Düştü	Doğa ve Evren	Çevre Kirliliği
Zerdali Ağacı	Doğa ve Evren	Mevsimler
Çocuk İle Geyik (Dinleme Metni)	Doğa ve Evren	Hayvanlar ve İnsanlar
Prensi Olmayan Masal Kitabı	Okuma Kültürü	Okuma Sevgisi
Özgün Bir Konu Aranıyor	Okuma Kültürü	Okuma Alışkanlığı
Masal Adam (Dinleme Metni)	Okuma Kültürü	Okuma Zevki
Kitaplarımızın Cumhuriyetinde	Okuma Kültürü	Kitapların Dünyası

Tablo 5 incelendiğinde Koza Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda 24 metin, 24 tema, 25 alt tema tespit edildiği görülmektedir. Bu yayınevi serbest bırakılan temalardan Bilim ve Teknoloji, Kişisel Gelişim, Doğa ve Evren ve Okuma Kültürü temalarına yer vermiştir. Zorunlu olan Sevgi ve Atatürk temalarıyla birlikte 6 farklı tema kullanılmıştır. Kitapta verilen temalar (4) eşit sayıdadır.

Tablo 6: Evren-2005 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri

Metnin Adı	Ana Tema	Alt Tema
Kuklacı	Sevgi	Sevgiyi Öğrenmek
Vatan	Sevgi	Vatan Sevgisi
Tünek Ahmet	Sevgi	Hayvan Sevgisi
Sevgi Ağacı	Sevgi	Sevginin Önemi
Atatürk'ün Yaşamı Ve Düşünceleri	Atatürk	Atatürk'ün Yaşadığı Olaylar ve Bu Olayların Onun Fikir Hayatına Etkileri
Atatürk Ve Halk Bilimi	Atatürk	Atatürk'ün Türkiye'de Müziğin ve Halk Biliminin Gelişmesi İçin Yaptıkları
Ev Ödevi	Atatürk	Atatürk'ün Millî Tarihimizi Oluşturmak ve Geliştirmek İçin Yaptıkları, Vatandaşların Vatandaşlık Bilincini Kazanmasının Önemi
Mustafa Kemal Paşa ve Köylü Kadını	Atatürk	Atatürk'ün Kişiliğinin, Bulunduğu Konumla İlişkisi ve Ona Sağladıkları
Atatürk (Dinleme Metni)	Atatürk	Atatürk'ün Kişiliği ve Fikirlerinin Sevilmesindeki Rolü
Sarı Sıcak	Kişisel Gelişim	Sorumluluk
Daha İyi Olabilir	Kişisel Gelişim	Başarı
Kurtla Tilki	Kişisel Gelişim	Kendini Tanıma
Ağaç ve Sen	Kişisel Gelişim	Sosyal Gelişim
Sahneler	Güzel Sanatlar	Tiyatro
Sanat ve Halk Sanatı	Güzel Sanatlar	Halk Sanatı
Rodin'den Aldığım Ders	Güzel Sanatlar	Heykeltıraş
Ahmet Adnan Saygun (Dinleme Metni)	Güzel Sanatlar	Müzik
Onu Örnek Göstermeyin	Duygular	Bağışlama
Yolunuz Açık Olsun	Duygular	Güven
Mâni Dünyamız	Duygular	Özlem
Ziller Çalacak (Dinleme Metni)	Duygular	Kaygı
Kar Tanesi	Doğa ve Evren	Kar
Rüzgâr	Doğa ve Evren	Rüzgâr
Küreselleştik İsimiyoruz	Doğa ve Evren	Doğadaki Değişiklikler ve Etkileri
Hava Soğuk, Güneş Çok Uzakta...(Dinleme Metni)	Doğa ve Evren	Mevsimler

Tablo 6 incelendiğinde Evren Yayınları 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda 25 metin, 25 tema, 26 alt tema tespit edildiği görülmektedir. Bu yayınevi serbest bırakılan temalardan Kişisel Gelişim, Güzel Sanatlar, Duygular, Doğa ve Evren temalarına yer vermiştir. Zorunlu olan Sevgi ve Atatürk temalarıyla birlikte 6 tema kullanılmıştır. Kitapta en fazla Atatürk (5) temasına yer verilmiştir. Diğer temaların dağılımı (4) ise eşit sayıdadır.

Tablo 7: Eksen-2018 Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Tema ve Metinleri

Metnin Adı	Ana Tema	Alt Tema
Forsa	Erdemler	Vatan Özlemi, Sabır, Umut
Kaynatılmış Tohum	Erdemler	Dürüstlük
Ceylana Yardım Edenler	Erdemler	Dostluk, Vefa
Adsız Çeşme (Dinleme Metni)	Erdemler	İyilik
Nevruz	Millî Kültürümüz	Nevruz
Türküler Dolusu	Millî Kültürümüz	Türkülerimiz
Boş Bir Kümes, Birkaç Dolu Kalp	Millî Kültürümüz	Geleneklerimiz (Misafirperverlik), Yardımseverlik
Bayrak (Dinleme Metni)	Millî Kültürümüz	Bayrağımız, Bayrak Sevgisi
Atatürk Orman Çiftliği	Millî Mücadele ve Atatürk	Atatürk'ün Kararlılığı
Atatürk Geometri Kitabı Yazmış	Millî Mücadele ve Atatürk	Atatürk'ün Yazdığı Eserler,
30 Ağustos	Millî Mücadele ve Atatürk	30 Ağustos Zaferi
Ankara Türk Odası (Dinleme Metni)	Millî Mücadele ve Atatürk	Atatürk'ün Güzel Sanatlara Verdiği Önem
Nasrettin Hoca Fıkraları	Çocuk Dünyası	Mizah
Ben Kimim?	Çocuk Dünyası	Merak, Kendini Tanıma
Bilmece	Çocuk Dünyası	Bilmeceler, Mizah
Kentlerde Yaşayan Çocuklar da Oyun Oynamak İster (Dinleme Metni)	Çocuk Dünyası	Şehirlerde Yaşayan Çocukların Oyun İhtiyacı, Çocuk Hakları
Birlikte	Birey ve Toplum	Birlik, Beraberlik
Geri Kazanım	Birey ve Toplum	Geri Kazanım, Çevrenin Korunması
Ömür Törpüsü	Birey ve Toplum	Toplum Hayatında Bireylerin Birbirlerine Karşı Sorumlulukları
Sihirli Pasta (Dinleme Metni)	Birey ve Toplum	İş Bölümü, Emek
Güler Yüze ve Gülmeye Dair	İletişim	Kişiler Arası İletişimde Güler Yüzlü Olmanın ve Gülmenin Önemi
Teknolojik Bayram Kutlamaları	İletişim	İletişim Araçlarının (Cep Telefonunun) İnsan İlişkilerine Etkisi, Özlem
Pulsuz Dilekçe	İletişim	Çocuk - Ebeveyn İletişimi
Bilgilenirken Medya (Dinleme Metni)	İletişim	Bilgi Kaynağı Olarak Medya
Uzaklar	Doğa ve Evren	Dünyanın Görülmesi Gereken Yerleri, Canlılar
Gezegenimiz Isınıyor	Doğa ve Evren	Küresel Isınma
Orman	Doğa ve Evren	Ormanlar
Beyaz Diş (Dinleme Metni)	Doğa ve Evren	Hayvanlar
Uçakla Yolculuk	Bilim ve Teknoloji	Ulaşım Araçları
Robotik ile Enerji	Bilim ve Teknoloji	Enerji Üretimi
Newton'un (Nivtin'in) Elması	Bilim ve Teknoloji	Keşifler (Evrensel Kitle Çekimi Kanunu)
Bilimsel Araştırma Yaparken Nelere Dikkat Etmeliyiz? (Dinleme Metni)	Bilim ve Teknoloji	Bilimsel Araştırma İlke ve Kuralları

Tablo 7 incelendiğinde Eksen Yayınları Türkçe Ders Kitabı'nda 32 metin, 32 tema, 45 alt tema tespit edildiği görülmektedir. Bu yayınevi serbest bırakılan temalardan Çocuk Dünyası, Birey ve Toplum, İletişim, Doğa ve Evren, Bilim ve Teknoloji temalarına yer vermiştir. Zorunlu olan Erdemler, Millî Kültürümüz ve Millî Mücadele ve Atatürk temalarıyla birlikte 8 tema kullanılmıştır. Kitapta verilen temalar (4) eşit saydadır.

5. BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

1981, 2005 ve 2018 Türkçe Öğretim Programları'na göre hazırlanan 7 adet 6. sınıf Türkçe ders kitabının literatür taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda belirlenen tema ölçütlerine göre incelendiği ve tema yapılarının karşılaştırıldığı çalışmada, şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Birinci, İkinci ve Üçüncü Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar:

1981 Türkçe Öğretim Programı'na göre MEB Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir? birinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde metin (36) ve tema (36) sayısının eşit olduğu görülmüştür. Tespit edilen tema (36) ve alt temalar (47), 2005 ve 2018 programlarına göre hazırlanan ders kitaplarından daha çok sayıda iken 1981 programına göre hazırlanan diğer kitaplardan daha az sayıdadır. Kitapta en fazla Atatürk ve Duygular temalarına yer verilmesi Yıldırım Yayınları Türkçe Ders Kitabı ile benzerlik göstermektedir. 1981 programına göre MEB Yayınları'nda 11 farklı temaya yer verilmiştir. Farklı tema sayısı Özyürek Yayınları'nın ders kitabı ile benzerlik göstermektedir. Kitapta 2005 ve 2018 programlarına göre ders kitaplarından daha fazla sayıda metne (36) yer verilmiştir. 17 farklı türde metin bulunması 2005 ve 2018 programlarına göre Türkçe ders kitaplarından daha fazla sayıda tür çeşitliliğine sahip olduğunu göstermektedir. Metinlerde en fazla şiir (8) türüne yer verilmesi 1981 programına göre Yıldırım ve Özyürek Yayınları, 2005 programına göre Evren Yayınları, 2018 programına göre de Eksen Yayınları ile benzerlik göstermektedir. İncelenen bütün kitaplar arasında belirlenen tema ölçütlerine en az 'kısmen uygun' metin sayısı (3) bu kitapta yer almaktadır.

1981 Türkçe Öğretim Programı'na göre Yıldırım Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir? ikinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde metin (40) ve tema (40) sayısının eşit olduğu görülmüştür. Tespit edilen tema (40) ve alt temalar (58), incelenen bütün ders kitaplarından daha çok sayıdadır. Kitapta en fazla, Atatürk

(5), Duygular (5), Zaman ve Mekân (5) temalarına yer verilmiştir. 1981 programına göre Yıldırım Yayınları'nda 14 farklı temaya yer verilmiştir. En fazla farklı tema sayısı ile diğer yayınların ders kitaplarından farklılık göstermektedir. Kitapta 1981, 2005 ve 2018 programlarına göre ders kitaplarından daha fazla sayıda metne (40) yer verilmiştir. 20 farklı türde metin bulunması incelenen bütün Türkçe ders kitaplarından daha fazla sayıda tür çeşitliliğine sahip olduğunu göstermektedir. Metinlerde en fazla şiir (5) türüne yer verilmesi 1981 programına göre MEB ve Özyürek Yayınları, 2005 programına göre Evren Yayınları, 2018 programına göre de Eksen Yayınları ile benzerlik göstermektedir. İncelenen bütün kitaplar arasında belirlenen tema ölçütlerine en fazla 'uygun' metin sayısı (34) bu kitapta yer almaktadır.

1981 Türkçe Öğretim Programı'na göre Özyürek Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir? üçüncü alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde metin (37) ve tema (37) sayısının eşit olduğu görülmüştür. Tespit edilen tema (37) ve alt temalar (49), 1981 programına göre MEB Yayınları, 2005 ve 2018 programlarına göre de incelenen bütün ders kitaplarından daha çok sayıdadır. Kitapta en fazla Atatürk (8) temasına yer verilmiştir. 1981 programına göre Özyürek Yayınları'nda 11 farklı temaya yer verilmiştir. Farklı tema sayısı ile 1981 MEB Yayınları ile benzerlik, diğer yayınların ders kitapları ile de farklılık göstermektedir. Kitapta 1981 MEB, 2005 ve 2018 programlarına göre ders kitaplarından daha fazla sayıda metne (37) yer verilmiştir. 15 farklı türde metin bulunması, 1981 programına göre Türkçe ders kitaplarından daha az sayıda, 2005 ve 2018 programlarına göre de daha fazla sayıda tür çeşitliliğine sahip olduğunu göstermektedir. Metinlerde en fazla şiir (7) türüne yer verilmesi 1981 programına göre MEB ve Yıldırım Yayınları, 2005 programına göre Evren Yayınları, 2018 programına göre de Eksen Yayınları ile benzerlik göstermektedir. Belirlenen tema ölçütlerine 'uygun' metin sayısı (33) bakımından 1981 MEB Yayınları ile benzerlik, diğerleri ile farklılık göstermektedir.

1981 programına göre ders kitaplarına bakıldığında 2005 ve 2018 programlarına göre Türkçe ders kitaplarından daha çok sayıda tema, alt tema ve metin türüne yer verildiği fakat bunların düzensiz bir dağılım gösterdiği görülmektedir. Tanınmış yazarlardan nitelikli metinlere yer verildiği, dinleme metinlerine ise yer verilmediği gözlenmektedir. 1981 programında 2005 programına kıyasla öğretmen kılavuz kitabı eksikliği görülmektedir.

Dördüncü, Beşinci ve Altıncı Alt Problemlere İlişkin Sonuçlar:

2005 Türkçe Öğretim Programı'na göre MEB Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir? dördüncü alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde metin (26) ve tema (26) sayısının eşit olduğu görülmüştür. Tespit edilen tema (26) ve alt temalar (28), 2005 programına göre Koza ve Evren Yayınları'ndan daha çok sayıda, 1981 ve 2018 programlarına göre de incelenen bütün ders kitaplarından daha az sayıdadır. Kitapta en fazla Atatürk (6) temasına yer verilmiştir. Bu durum 1981 programına göre MEB, Yıldırım ve Özyürek, 2005 programına göre ise Evren Yayınları ile benzerlik, diğer kitaplar ile ise farklılık göstermektedir. 2005 programına göre MEB Yayınları'nda 6 farklı temaya yer verilmiştir. Farklı tema sayısı ile 2005 programına göre Koza ve Evren Yayınları ile benzerlik, diğer yayınların ders kitapları ile de farklılık göstermektedir. Kitapta 2005 Koza ve Evren Yayınları'ndan daha çok sayıda, 1981, 2018 programlarına göre ders kitaplarından ise daha az sayıda metne (26) yer verilmiştir. 12 farklı türde metin bulunması, Evren Yayınları ile benzerlik göstermekte Koza Yayınlarından daha fazla sayıda, 1981 ve 2018 programına göre Türkçe ders kitaplarından ise daha az sayıda, tür çeşitliliğine sahip olduğunu göstermektedir. Metinlerde en fazla deneme (6) türüne yer verilmesi diğer kitaplardan farklılık göstermektedir. Belirlenen tema ölçütlerine 'uygun' metin sayısı (18) bakımından diğerleri ile farklılık göstermektedir.

2005 Türkçe Öğretim Programı'na göre Koza Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir? beşinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde metin (24) ve tema (24) sayısının eşit olduğu görülmüştür. Tespit edilen tema (24) ve alt temalar (25), diğer ders kitaplarından daha az sayıdadır. Kitapta verilen temalar (4) eşit sayıdadır. Bu durum 2018 programına göre Eksen Yayınları ile benzerlik, diğer ders kitapları ile ise farklılık göstermektedir. 2005 programına göre Koza Yayınları'nda 6 farklı temaya yer verilmiştir. Farklı tema sayısı ile 2005 programına göre MEB ve Evren Yayınları ile benzerlik, diğer yayınların ders kitapları ile de farklılık göstermektedir. İncelenen ders kitaplarının arasında en az sayıdaki metnin (24) bu kitapta yer aldığı görülmüştür. 11 farklı türde metin bulunması, en az sayıda tür çeşitliliğine sahip ders kitabı olduğunu göstermektedir. Metinlerde en fazla hikâye (5) türüne yer verilmesi diğer kitaplardan farklılık göstermektedir. Belirlenen tema ölçütlerine en az 'uygun' metin sayısı (15) Koza Yayınları ders kitabında tespit

edilmiştir.

2005 Türkçe Öğretim Programı'na göre Evren Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir? altıncı alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde metin (25) ve tema (25) sayısının eşit olduğu görülmüştür. Tespit edilen tema (25) ve alt temalar (26), Koza Yayınları ders kitabından fazla, diğer ders kitaplarından daha az sayıdadır. Kitapta en fazla Atatürk (6) temasına yer verilmiştir. Bu durum 1981 programına göre MEB, Yıldırım ve Özyürek, 2005 programına göre ise MEB Yayınları ile benzerlik, diğer kitaplar ile ise farklılık göstermektedir. 2005 programına göre Evren Yayınları'nda 6 farklı temaya yer verilmiştir. Farklı tema sayısı ile 2005 programına göre MEB ve Koza Yayınları ile benzerlik, diğer yayınların ders kitapları ile de farklılık göstermektedir. Kitapta 2005 Koza Yayınları'ndan daha çok sayıda, 1981, 2018 programlarına göre ders kitaplarından ise daha az sayıda metne (25) yer verilmiştir. 12 farklı türde metin bulunması, Koza Yayınları ders kitabından fazla, diğerlerinden az sayıda tür çeşitliliğine sahip ders kitabı olduğunu göstermektedir. Metinlerde en fazla şiir (5) türüne yer verilmesi 1981 programına göre MEB, Yıldırım ve Özyürek Yayınları, 2018 programına göre de Eksen Yayınları ile benzerlik göstermektedir. Belirlenen tema ölçütlerine 'uygun' metin sayısı (16) Koza Yayınları ders kitabından fazla, diğerlerinden az sayıdadır.

2005 programına göre ders kitaplarına bakıldığında 1981 ve 2018 programlarına göre Türkçe ders kitaplarından daha az sayıda tema, alt tema ve metin türüne yer verildiği bunların düzenli bir dağılım gösterdiği görülmektedir. Tanınmış yazarlardan nitelikli metinlere 1981 programına kıyasla daha az yer verildiği gözlenmektedir. 2005 programında dinleme metinlerine de yer verilmiştir fakat ders kitaplarının dinleme metinlerinde görsel kullanılmaması, eksiklik olarak dikkat çekmektedir. 2005 programında 1981 ve 2018 programlarından farklı olarak öğretmen kılavuz kitabının kullanıldığı görülmektedir.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar:

2018 Türkçe Öğretim Programı'na göre Eksen Yayınları'na ait tema ve alt temalar nelerdir? yedinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde metin (32) ve tema (32) sayısının eşit olduğu görülmüştür. Tespit edilen tema (32) ve alt temalar

(45), 1981 programına göre ders kitaplarından az, 2005 programı ders kitaplarından daha fazla sayıdadır. Kitapta verilen temalar (4) eşit sayıdadır. Bu durum 2005 programına göre Koza Yayınları ile benzerlik, diğer ders kitapları ile ise farklılık göstermektedir. 2018 programına göre Eksen Yayınları'nda 8 farklı temaya yer verilmiştir. Farklı tema sayısı ile diğer yayınların ders kitapları ile farklılık göstermektedir. Kitapta 2005 programı ders kitaplarından daha çok sayıda, 1981 programına göre ders kitaplarından ise daha az sayıda metne (32) yer verilmiştir. 13 farklı türde metin bulunması, 2005 programı ders kitaplarından daha fazla, 1981 programı ders kitaplarından daha az sayıda tür çeşitliliğine sahip olduğunu göstermektedir. Metinlerde en fazla şiir (8) türüne yer verilmesi 1981 programına göre MEB, Yıldırım ve Özyürek Yayınları, 2005 programına göre de Evren Yayınları ile benzerlik göstermektedir. Belirlenen tema ölçütlerine 'uygun' metin sayısı (22) 2005 programı ders kitaplarından fazla, 1981 programı ders kitaplarından ise az sayıdadır.

2018 programına göre ders kitabına bakıldığında 1981 programından daha az, 2005 programına göre Türkçe ders kitaplarından ise daha fazla sayıda tema, alt tema ve metin türüne yer verildiği ve bunların düzenli bir dağılım gösterdiği görülmektedir. Programda daha çok tema ve türe yer verilmesinin öğrencilere faydalı olacağı düşünülmektedir. Tanınmış yazarlardan nitelikli metinlere 1981 programına kıyasla daha az yer verildiği gözlenmektedir. 2018 programında 2005 programı gibi dinleme metinlerine de yer verilmiştir fakat ders kitaplarının dinleme metinlerinde görsel kullanılmaması, eksiklik olarak dikkat çekmektedir. 2005 programından farklı olarak öğretmen kılavuz kitabının kullanılmadığı görülmektedir. Araştırmanın alt problemlerinde elde edilen bulguların Çeçen ve Çiftçi (2007), Ercan (2014), Ceylan, Ercan, Akpınar (2017), Kılınç ve Duman (2012) ve Üründü (2011)'nin yaptığı çalışmalarla örtüştüğü belirlenmiştir.

1981, 2005 ve 2018 Türkçe Programları'na göre hazırlanan ders kitaplarına genel olarak bakıldığında 1981 Türkçe Programı'nın ders kitaplarında, daha fazla sayıda metin, tema ve alt tema ile karşılaşılmıştır. Buna rağmen 2005'e göre hazırlanan ders kitaplarında metin, tema ve alt tema sayısı azalmış, 2018'e göre hazırlanan ders kitabında ise metin, tema ve alt tema sayısında artış gözlenmiştir. 2005 ve 2018 programlarına uygun kitapların çoğunlukla dinleme metinlerinde görsel öğeler kullanılmadığı için 1981'e göre daha çok sayıda 'kısmen uygun' metin tespit

edilmiştir. Ders kitapları dinleme metinlerinde, içeriği yansıtan görsellere yer verilmediği görülmektedir. 1981'e uygun ders kitaplarında daha fazla sayıda tanınmış yazara ait eser bulunmaktadır. Metin ve tema sayısının artırılması ile hedef kitlenin daha iyi hayata hazırlanacağı, okuma metinlerinde olduğu gibi dinleme metinlerinde de iletiyi destekleyen görsellerin kullanılmasının, temanın daha iyi anlaşılmasına fırsat verebileceği düşünülmektedir. 2018 programında daha önceki programlardan farklı olarak e-posta, kılavuzlar, çizgi roman, reklam gibi türlere yer verilmesinin tür çeşitliliği bakımından faydalı olduğu düşünülmektedir. 1739 sayılı Millî Eğitim Kanunu'nun Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri'nde "Her derece ve türdeki ders programları; bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir." denilmektedir (Resmî Gazete, 1973: 2342). Buna rağmen programlarda her şeyi güzellik ve olumlu bir bakış ve anlayış temeline yerleştiren bir tema dağılımı görülmektedir. Yaşamda hedef kitlenin karşılaşılabileceği olumsuz durumlar da düşünülerek tema ve alt temaların kapsamı genişletilmeli, ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak demokrasi, ticaret, ekonomi, kötü alışkanlıklar gibi temalara da yer verilmelidir. Elde edilen sonuçlar İşeri ve Baştuğ (2016) ve Şahin ve Bayramoğlu (2016)'nın Türkçe programları ile ilgili yaptıkları çalışmalarla örtüşmektedir.

Elde edilen bulguların değerlendirilmesi sonucunda, Türkçe ders kitapları tema yapısı incelemesiyle MEB, yayınevleri ve öğretmenlere düşen görevler ile ilgili olarak şu öneriler ileri sürülebilir: Daha çok sayıda tema ve metne ders kitaplarında yer verilmelidir. Ders kitaplarındaki tema sayısı sınırlamasının kaldırılmasının, öğrencilerin değişik tema ve metinlerle karşılaşmasına imkân tanıyacağından, yararlı olacağı söylenebilir. Ders kitaplarındaki temalar belirlenirken anket gibi çeşitli yöntemlerle öğrenci ve öğretmen görüşleri alınmalıdır. Yaşamda karşılığı olan demokrasi, ticaret, ekonomi gibi temalara ve yaşamın olumsuz durumlarını da kapsayan kötü alışkanlıklar gibi tema ve alt temalara ders kitaplarında yer verilmelidir. Öğretmenlerin ders kitabındaki temaları, amacına hizmet edebilmesi, daha iyi anlaşılabilmesi için günlük hayatla ilişkilendirmesi, hedef kitleye yararlı olacaktır. Ders kitabı yazarlarının, sahada aktif olarak çalışmış, alanında bilgili ve tecrübeli öğretmenler ve akademisyenler arasından belirlenmesi, ders kitaplarının veriminin ve etkisinin artmasında rolü olacaktır.

KAYNAKÇA

Altunkeser, F. ve Coşkun, İ. (2017). 2009 ve 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması ve Değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, USOS 2016 Özel Sayısı, 114-135.

Ataseven, F. ve İnandı, Y. (2000). Çocuk Kitaplarının Çeşitli Yönleriyle İncelenmesi. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 189, 205, 199-200). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Aytaş, G. ve Yalçın, A. (2008). *Çocuk Edebiyatı*. (4. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Bağcı-Ayrancı, B. ve Mutlu, H. H. (2017). 2006, 2015 ve 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. *International Journal of Language Academy*, 5 (7), 119-130.

Batur, S., Yıldırım, C. (2001) *İlköğretim Türkçe 6 Ders Kitabı*. İstanbul: Özyürek Yayınevi.

Bircan, E. (2008). *İlköğretim İkinci Kademe 1981 ile 2005 Türkçe Programlarının Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Bozdağ, F. (2000). Çocuk Kitaplarında Metin, Dil ve Resimleme İlişkisi. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 373). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Ceylan, Z., Ercan, A. N., Akpınar, Ş. (2017). *5 - 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Bilgi Verici Metinlerin Tema ve Tür Açısından İncelenmesi*. *International Journal of Language Academy*, 5 (6), s. 296-306.

Ciravoğlu, Ö. (2000). *Çocuk Edebiyatı*. (4. Basım). İstanbul: Esin Yayınevi.

Ciravoğlu, Ö. (2000). Behrengi'nin Türkçeye Çevrilen Eserlerinde Alegorik Anlatım ve Politik Bildiri. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 86). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Çavuş Stebler, M. (2007). *Cumhuriyet'ten Günümüze İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Seminer Çalışması, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Çeçen, M.A. ve Çiftçi, Ö. (2007). *İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Tür ve Tema Açısından İncelenmesi*. *Millî Eğitim*, 173, s. 39-42.

Demirel, Ş. (2010). Çocuk Edebiyatı. Demirel, Ş. (Ed.), *Edebî Metinlerle Çocuk Edebiyatı*. (s. 57). Ankara: PegemA Akademi.

Derya, H. (2000). Çocuk Kitaplarının Dayanması Gereken Eğitsel Özellikler. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 652-653). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Enginün, İ., Göknil, C., Gönen, M., Oğuzkan, F., Oktay, A., Oral, F., Şirin, M. R. ve Tuncer, N., Şirin, M. R. (Ed.), (1998). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı.* (s. 210-211). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Ercan, A. N. (2014). *8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerin Şekil, Tema ve Tür Açılımlarından İncelenmesi.* Ana Dili Eğitimi Dergisi, 2(2), s. 15-27.

Girgin, Y. (2003). *Cumhuriyetten Günümüze Ortaokul ve İlköğretim 2. Kademe Türkçe Dersi Genel ve Özel Amaçlarıyla Müfredat Programlarının Gelişimi.* Yayınlanmamış Seminer Çalışması, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Gönen, M. (2000). Resimli Çocuk Kitaplarının İçerik, Resimleme, Fiziksel Özellikleri ve Türkiye'de Son On Yılda Çocuk Kitapları Alanında Yapılmış Tezler. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 384). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Gül, M., Köktürk, M. (2001). *İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı.* Ankara: Yıldırım Yayınları.

Güler, F. (2001). *İlköğretim 2. Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi.* Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Güleryüz, H. (2006). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı.* (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Güneş, F. (2000). Çocuk Kitaplarının Okunabilirlik Ölçütleri Açısından İncelenmesi. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 345). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Gürel, Z., Temizyürek, F. ve Şahbaz, N. K. (2007). *Çocuk Edebiyatı.* Ankara: Öncü Kitap.

İlhan-Çakır, A. (2000). Çocuk Kitaplarının Sanat Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 400). Ankara Üniversitesi Basımevi.

İşeri, K., (2010). Türkçe Ders Kitaplarında Resimler. Ülper, H. (Ed.), *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri.* (s. 82-83). Ankara: Pegem Akademi.

İşeri, K., (2010). Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Metinsellik Özellikleri. Ülper, H. (Ed.), *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri.* (s. 107). Ankara: Pegem Akademi.

İşeri, K. ve Baştuğ, M. (2016). *Yeni Türkçe Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi.* International Journal of Language Academy, s. 17-35

İzgi, M. (2000). Çocuk Kitapları Okul Kitaplarının Yerini Almamalıdır. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 462). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Kale, N. (2000). Düşündürten Çocuk Kitapları. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 133-135). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Kaplan, M. (2000). Çocuk Kitaplarında İçerik, Resimleme, Dil ve Anlatım Özellikleri. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 553, 557-562). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Kapulu, A., Okuyucu, S., Kaplan, Ş. ve Karaca, A. Aydın, M. (Ed.). (2008). *İlköğretim Türkçe 6. Sınıf Ders Kitabı*. Ankara: Koza Yayın Dağıtım.

Karabıyık, F., Taşkiran, B. (Ed.). (2011). *İlköğretim Türkçe 6. Sınıf Ders Kitabı*. Ankara: Evren Yayıncılık.

Karaca, H. (2003). *İlköğretim 8. Sınıflarda Okutulmakta olan Türkçe Ders Kitaplarının Türkçe Dersi Genel Amaçları ile Müfredat Programlarına Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Karas, N. (2000). Nasıl Bir Çocuk Yazını. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 121). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayınları.

Kıbrıs, İ. (2006). Çocuk Edebiyatı. (3. Baskı). Ankara: Tek Ağaç Eylül Yayınları.

Kılınc, A. ve Duman, I. (2012). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Tematik Yaklaşım Üzerine Bir İnceleme*. Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 4, s. 94-101.

Kızılkuş, F. (2009). *İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Hikâye Türü Öğretiminin 1981 ve 2005 Türkçe Öğretim Programları Açısından Değerlendirilmesi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Kurt, K. (2000). Bir Çocuk Kitabı Yazarının Düşünce, Kaygı ve Mutlulukları. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 308). Ankara Üniversitesi Basımevi.

MEB (1982). *Türkçe Eğitimi Temel Eğitim Programı*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.

MEB (2004). *İlköğretim Ders Kitabı Türkçe 6*. Eskişehir: MEB Yayınları.

MEB (2006). *İlköğretim Türkçe 6. Sınıf Ders Kitabı*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.

MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

“Millî Eğitim Temel Kanunu” (1739 S.K.), *Resmî Gazete*, 14574 (24 Haziran 1973), s. 2342.

Neuman, W. L. (2013). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar*. (6. Basım). (Çev. S. Özge). Ankara: Yayın Odası Yayıncılık.

Oğuzkan, F. (1987). *Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*. (4. Basım). Ankara: Emel Matbaacılık Sanayii.

Okur, A., (2010). Türkçe Ders Kitaplarında Metinlerin Türsel Özellikleri. Ülper, H. (Ed.), *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri*. (s. 122, 123, 128). Ankara: Pegem Akademi.

Önal, M. (2000). Felsefi Bir Perspektiften Çocuk Kitapları İçin Gelişim Psikolojisinin Önemi. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 358, 360, 363, 364). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Özbay, M. (2010). *Türkçe Öğretimi Yazıları*. Ankara: Öncü Kitap.

Özbay, M. ve Çeçen, M. A. (2012). Türkçe Ders Kitaplarında (6-8. Sınıflar) Yer Alan Metinlerin Tür ve Tema Açısından İncelenmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 67-76.

Özünel Ş. Ç. (2000). Çocuk Kitaplarındaki Görsel Anlatımın Eğitimdeki Önemi. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 173-175). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Saruhan, G. C. ve Özdemirci, A. (2011). *Bilim, Felsefe ve Metodoloji*. (2. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.

Seven, S. (2010). Çocuk Kitapları. Demirel, Ş. (Ed.), *Edebî Metinlerle Çocuk Edebiyatı*. (s. 107). Ankara: PegemA Akademi.

Sever, S. (1995). *Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Yapısal ve Eğitsel Özellikler*. *Abece Dergisi*, 107.

Sever, S. (2000). Çocuk Kitaplarında Dilsel ve Görsel Duyarlık. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 637, 644-645). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Sever, S. (2010). *Çocuk ve Edebiyat*. (5. Basım). İzmir: Tudem.

Sınar-Çılgın, A. (2007). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Şahin, D. ve Bayramoğlu, C. D. (2016). *2015 Türkçe Öğretim Programının Metin Tür ve Tema Seçimi Bakımından Değerlendirilmesi*. *Turkish Studies*, 11/3, s. 2095-2130.

Şekerci, Y. (2018). *Ortaokul Türkçe 6 Ders Kitabı*. Ankara: Eksen Yayıncılık.

Turan, N. (2000). Çocuk Kitapları Resimlemesi. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk*

Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları) (s. 166-167). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Türk Dil Kurumu. (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Uludağ, M. E. (2010). Çocuk Edebiyatında Tema ve Sevgi Teması Bağlamında Anne ve Baba Sevgisi. Demirel, Ş. (Ed.), *Edebi Metinlerle Çocuk Edebiyatı*. (s. 84). Ankara: PegemA Akademi.

Ural, S. (2000). Dilimize Çocuk Kitabı Çevirmek. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 74). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Üründü, V. (2011). 6-8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Tema ve Metin Türü Yönünden İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Yaylı, D., (2010). Türkçe Öğretim Programı ve Ders Kitapları. Ülper, H. (Ed.), *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri*. (s. 28). Ankara: Pegem Akademi.

Yeşildağ, Y. (2000). Türkiye’de Çocuk Edebiyatı. Sever, S. (Ed.), *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları)* (s. 114, 115, 117, 119). Ankara Üniversitesi Basımevi.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

<http://tdkterim.gov.tr/bts/> Erişim: 20.04.2012

TDK Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_atasozleri&view=atasozleri

Erişim: 15.04.2019

TDK Güncel Türkçe Sözlük:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts Erişim: 21.05.2019

TDK Yazım Kılavuzu:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_yazimkilavuzu&view=yazimkilavuzu

Erişim: 25.05.2019